

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Externí zdroje financování v zemědělském podniku

Bc. Martina Vašková

**Diplomová práce
2017**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina Vašková**
Osobní číslo: **E15748**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Externí zdroje financování zemědělského podniku**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je charakteristika jednotlivých externích zdrojů financování podniku včetně posouzení jejich výhod a nevýhod. Závěrečná část práce analyzuje využívání jednotlivých nástrojů externího financování ve vybraném podniku.

Osnova:

- Úvod a cíle práce.
- Charakteristika jednotlivých externích zdrojů financování.
- Charakteristika vybraného podniku.
- Využití jednotlivých nástrojů externího financování ve vybraném podniku.
- Posouzení možností financování.
- Doporučení zlepšení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- HRDÝ, Milan a Jiří STROUHAL. Finanční řízení. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-580-9.
- MÁČE, Miroslav. Účetnictví a finanční řízení. Praha: Grada, 2013. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9.
- SHIM, Jae K. a Joel G. SIEGEL. Financial management. Hauppauge, N.Y.: Barron's Educational Series, c2008. Barron's business library. ISBN 07-641-3940-1.
- SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.
- ŠIMAN, Josef a Petr PETERA. Financování podnikatelských subjektů: teorie pro praxi. V Praze: C.H. Beck, 2010. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-117-8.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Irena Honková, Ph.D.

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: 4. září 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 28. dubna 2017

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 19. 4. 2017

Bc. Martina Vašková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Ireně Honkové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat podniku I. AGRO Oldřiš a.s. za poskytnuté materiály a informace.

ANOTACE

Tato diplomová práce se věnuje problematice externích zdrojů financování zemědělského podniku. Teoretická část práce uvede jednotlivé možné vnější zdroje financování podniku a jejich výhody a nevýhody. Dále se teoretická část zaměří na charakteristiku specifických zdrojů financování zemědělského podniku, dotace. Praktická část se pak bude zabývat charakteristikou nejvyužívanějších zdrojů financování v zemědělství a představí zdroje, které využívá podnik I. AGRO Oldřiš a.s.

KLÍČOVÁ SLOVA

Externí zdroje financování, financování, úvěry, dotace, zemědělství

TITLE

External financial sources of an agricultural company

ANNOTATION

This thesis is focused on external financial sources of an agricultural company. The theoretical part introduces possible external financial sources and their advantages and disadvantages. Furthermore, the theoretical part focuses on the characteristics of the specific sources of funding sources, subsidies. The practical part deals with the characteristics of the most used financial sources in agriculture and introduces resources, which the company I. AGRO Oldřiš a.s. uses.

KEYWORDS

External financial sources, financing, credits, subsidies, agriculture

OBSAH

ÚVOD	12
1 FINANCOVÁNÍ PODNIKU	14
1.1 FINANČNÍ TRHY	14
1.1.1 Peněžní trh.....	14
1.1.2 Kapitálový trh.....	15
1.2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ.....	15
1.3 ZLATÁ PRAVIDLA FINANCOVÁNÍ.....	16
1.3.1 Zlaté bilanční pravidlo	16
1.3.2 Zlaté pravidlo vyrovnání rizika	16
1.3.3 Zlaté pari pravidlo.....	16
1.4 KLASIFIKACE ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ	16
2 EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ PODNIKU	19
2.1 ÚVĚRY	20
2.1.1 Bankovní úvěry	20
2.1.2 Obchodní úvěry	23
2.2 EMISE CP.....	23
2.2.1 Emise dluhopisů.....	24
2.2.2 Emise akcií.....	25
2.3 RIZIKOVÝ KAPITÁL	27
2.4 LEASING	29
2.4.1 Operativní leasing	31
2.4.2 Finanční leasing.....	31
2.4.3 Zpětný leasing.....	32
2.5 FAKTORING.....	33
2.6 FORFAITING	34
2.7 DOTACE	35
2.8 DOTACE V ZEMĚDĚLSTVÍ	37
2.8.1 Program rozvoje venkova ČR 2014 - 2020.....	37
2.8.2 Přímé platby	38
2.8.3 Národní doplňkové platby.....	38
2.8.4 Národní dotace	39
2.8.5 Platba pro mladé zemědělce.....	39
2.8.6 Společná organizace trhu	39
2.8.7 PGRLF – Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond.....	40
2.8.8 Zelená nafta	42
2.9 OSTATNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	42
2.9.1 Ostatní krátkodobé zdroje.....	42
2.9.2 Financování přeměnami majetku	43
2.9.3 Zelené úvěry.....	43
2.9.4 Marketingové nabídky finančních institucí.....	43
3 CHARAKTERISTIKA ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ ČR.....	44
3.1 STRUKTURA ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ.....	45
3.2 BANKOVNÍ ÚVĚRY	46
3.3 LEASING	48
3.4 DOTACE	49
3.4.1 Přímé platby	50
3.4.2 Program rozvoje venkova ČR 2014 - 2020.....	51
3.4.3 PGRLF.....	52
4 ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK I. AGRO OLDŘIŠ A.S.....	58
4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE	58
4.2 PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ.....	58
4.3 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	59
4.4 HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK.....	60
4.5 POMĚROVÉ UKAZATELE	60
4.6 ZLATÁ PRAVIDLA FINANCOVÁNÍ.....	62

4.6.1	Zlaté bilanční pravidlo	62
4.6.2	Zlaté pravidlo vyrovnání rizika	63
4.6.3	Zlaté pari pravidlo.....	64
5	EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ V PODNIKU I. AGRO OLDŘIŠ A.S.	65
5.1	ÚVĚRY	65
5.1.1	Bankovní úvěry	66
5.1.2	Úvěry od leasingových společností.....	67
5.2	RIZIKOVÝ KAPITÁL	70
5.3	FAKTORING A FORFAITING	70
5.4	EMISE AKCIÍ A DLUHOPISŮ	70
5.5	DOTACE	71
5.5.1	Zelená nafta	74
5.6	OSTATNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	75
6	ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ.....	76
6.1	ANALÝZA POMĚROVÝCH UKAZATELŮ A ZLATÝCH PRAVIDEL FINANCOVÁNÍ	76
6.2	EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ PODNIKU ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU	76
6.2.1	Úvěry	77
6.2.2	Leasing	78
6.2.3	Dotace	79
6.3	DOPORUČENÍ	80
	ZÁVĚR.....	83
	POUŽITÁ LITERATURA	84
	SEZNAM PŘÍLOH	88

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2015 (tis. Kč) ..	50
Tabulka 2: Přehled vybraných vyplacených prostředků na PRV v roce 2015 (tis. Kč).....	51
Tabulka 3: Program Zemědělec – statistiky podle roků 2010– 2015 (mil. Kč)	53
Tabulka 4: Program Zemědělec podle účelu financování v letech 2010 – 2015 (Kč)	54
Tabulka 5: Podpora nákupu půdy - statistiky dle let 2010 – 2015 v tis. Kč.....	55
Tabulka 6: Programy Podpory pojištění za rok 2015 a celkem (mil. Kč).....	56
Tabulka 7: Počet schválených žádostí a poskytnutých podpor k 31. 12. 2015 v členění dle úvěrujících subjektů (prvních 10 subjektů, seřazeno podle výše podporovaných úvěrů, v tis. Kč)	57
Tabulka 8: Poměrové ukazatele v letech 2010 až 2015.....	61
Tabulka 9: Nové úvěry přijaté v jednotlivých letech a jejich účel (tis. Kč).....	65
Tabulka 10: Dotace obdržené v letech 2010 – 2015 (tis. Kč)	72
Tabulka 11: Dotace na investice obdržené v letech 2013 a 2015 (tis. Kč).....	73
Tabulka 12: Poměr dotací a tržeb k výnosům	74
Tabulka 13: Zelená nafta pro rok 2015	74
Tabulka 14: Výroba mléka – rozdíl mezi výnosy a náklady v r. 2015.....	81

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Zdroje financování podniku.....	18
Obrázek 2: Finanční leasing	31
Obrázek 3: Zpětný leasing	33
Obrázek 4: Hospodářský výsledek českého zemědělství v letech 1998 – 2016 (mld. Kč)	44
Obrázek 5: Struktura zemědělských podniků v ČR za rok 2016 (%).....	45
Obrázek 6: Podnikatelská struktura dle obhospodařované půdy v ha v roce 2015	46
Obrázek 7: Úvěry nefinančním podnikům dle odvětví v letech 2010 – 2016 (mil. Kč)	46
Obrázek 8: Klientské úvěry se selháním podle odvětví od roku 2010 – 2016 (mil. Kč)	47
Obrázek 9: Struktura úvěrů v zemědělství (mil. Kč).....	47
Obrázek 10: Vývoj jednotlivých druhů leasingu v zemědělských podnicích (mil. Kč).....	48
Obrázek 11: Význam dotací (mil. Kč).....	49
Obrázek 12: Vývoj podpor dle hlavních směrů (2010-2015), (mil. Kč).....	50
Obrázek 13: Celkový objem úvěrů a objem úvěrů podporovaných PGRLF (v tis. Kč).....	52
Obrázek 14: Poskytnuté podpory dle typu zemědělských subjektů k 31.12. 2015 (%)	53
Obrázek 15: Řídící struktura organizace	59
Obrázek 16: Organizační struktura podniku.....	59
Obrázek 17: Vývoj hospodářského výsledku v letech 2006-2015 (tis. Kč)	60
Obrázek 18: Zlaté bilanční pravidlo dlouhodobých aktiv a pasiv (tis. Kč).....	62
Obrázek 19: Zlaté bilanční pravidlo oběžných aktiv a krátkodobých pasiv (tis. Kč)	63
Obrázek 20: Zlaté pravidlo vyrovnání rizika (tis. Kč).....	63
Obrázek 21: Zlaté pari pravidlo (tis. Kč).....	64
Obrázek 22: Vývoj objemu jednotlivých druhů úvěrů (tis. Kč)	65
Obrázek 23: Výše a účel bankovních úvěrů (tis. Kč)	66
Obrázek 24: Podíly úvěrů u jednotlivých bank (%)	66
Obrázek 25: Výše a účel úvěrů od leasingových společností v tis. Kč	67
Obrázek 26: Podíly podnikatelských úvěrů u jednotlivých leasingových společností (%).....	68
Obrázek 27: Celkový objem úvěrů a jejich splácení v průběhu let 2010 - 2015 (tis. Kč).....	69
Obrázek 28: Vývoj podpor dle hlavních směrů (tis. Kč).....	71
Obrázek 29: Význam dotací pro podnik I. AGRO Oldřiš (v tis. Kč)	73
Obrázek 30: Ostatní krátkodobé zdroje financování (tis. Kč).....	75
Obrázek 31: Význam dotací	80
Obrázek 32: Vývoj ceny mléka v letech 2000 – 2016 (Kč/l)	81

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

a.s.	akciová společnost
AEO	Agroenvironmentální-klimatické opatření
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a.s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
DOZ	doba obratu zásob
DP	dotační program
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FES	Fakulta ekonomicko-správní
FO	fyzická osoba
ha	hektar
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
HV	Hospodářský výsledek
IČO	Identifikační číslo osoby
Kč	Koruna česká
LFA	Dotace pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními
mil.	milion
mld.	miliarda
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZP	Ministerstvo životního prostředí
NH	New Holland
OP	Operační program
p. a.	per annum – roční způsob úročení
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PO	právnícké osoby
PP	Přímé platby
PRV	Program rozvoje venkova
PVP	Přechodné vnitrostátní podpory

ROA	Rentabilita aktiv
ROC	Rentabilita nákladů
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
RV	rostlinná výroba
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Jednotná platba na plochu
Sb.	Sbírka zákonů
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
tis.	Tisíc
Top-Up	Národní doplňkové platby
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
z. d.	zemědělské družstvo
ŽV	živočišná výroba

ÚVOD

Zemědělské podniky plní několik základních funkcí, zajišťují potraviny pro obyvatelstvo a zemědělské suroviny pro průmysl, pečují o krajinu a životní prostředí. Zemědělská výroba patří společně s potravinářskou výrobou mezi tradiční odvětví národního hospodářství.

Zemědělská výroba má však oproti ostatním odvětvím svá specifika, k nimž patří biologické procesy ve výrobě, velká závislost na přírodních podmínkách, plošný charakter výroby, dlouhý výrobní cyklus a sezónnost práce. Tyto odlišnosti od jiných průmyslových podniků omezují možnosti získávání finančních prostředků z vnějších zdrojů, neboť poukazují na rizikovost zemědělského podnikání.

Tato diplomová práce se bude zabývat externími zdroji, ze kterých je možné financovat malý zemědělský podnik, a rozebírá možnosti jejich využití.

V teoretické části budou vymezeny jednotlivé externí zdroje, kterými je možné podnik financovat, jejich výhody a nevýhody. Dále budou charakterizovány zdroje, které představují důsledek specifik zemědělství, dotace.

Praktickou část uvede charakteristika vybraných externích zdrojů financování zemědělství České republiky. Tato kapitola představí, jak zemědělské podniky využívají jimi nejčastěji volené zdroje financování - bankovní úvěry, podnikatelské úvěry, leasing a jednotlivé dotační programy.

Ve druhé kapitole praktické části bude charakterizován vybraný zemědělský podnik I. AGRO Oldřiš a.s., jeho předmět podnikání, organizační struktura a hospodářský výsledek. Na základě analýzy poměrových ukazatelů a zlatých pravidel financování autorka nastíní současnou ekonomickou situaci podniku.

Třetí kapitola se zabývá jednotlivými vnějšími zdroji financování, které využívá vybraný zemědělský podnik. Bude zde popsán význam dotací pro daný podnik.

Čtvrtá kapitola bude věnována zhodnocení využití jednotlivých zdrojů financování a v závěru této kapitoly autorka navrhne doporučení pro podnik.

V teoretické části bude autorka čerpat informace ze současného zákonného rámce, z teorie financí a ekonomiky podniku a z webových stránek Ministerstva zemědělství, které poskytuje informace o jednotlivých dotačních programech.

V praktické části pak bude čerpáno ze Zelených zpráv o stavu zemědělství ČR, které zpracovalo Ministerstvo zemědělství, dále pak z poskytnutých interních materiálů, a především z výročních zpráv podniku či z rozhovoru s odpovědnými pracovníky.

Cílem této práce je charakteristika jednotlivých externích zdrojů financování podniku včetně posouzení jejich výhod a nevýhod. Závěrečná část práce analyzuje využívání jednotlivých nástrojů externího financování ve vybraném podniku.

1 FINANCOVÁNÍ PODNIKU

Financováním nazýváme získávání a rozdělování finančních zdrojů. Jeho cílem je pomocí získaných prostředků zajistit provoz podniku a rozšiřování majetku podniku. Dle Synka [31, str. 331] označujeme financování jako obstarání finančních zdrojů (kapitálu) ve všech jeho formách, a jejich využití k obstarání nezbytných statků a k úhradě výdajů na činnost podniku.

1.1 Finanční trhy

Podniky se často dostávají do situace, kdy mají buď přebytek, nebo nedostatek finančních zdrojů, který jím brání v realizaci zamýšlených činností. Prostřednictvím finančních trhů dochází k přesunu finančních prostředků od přebytkových subjektů k deficitním, s cílem co nejvíce efektivně a produktivně využít tyto prostředky. Na finančním trhu se střetává poptávka po penězích s nabídkou peněz.

Finanční trh je dle [18] chápán jako součást finančního systému, kterým se rozumí souhrn:

- jednotlivých segmentů finančního trhu, a na nich obchodovaných finančních instrumentů,
- všech ekonomických subjektů, které napomáhají fungování finančního systému,
- regulatorních principů, pravidel a institucí.

Finanční trhy dělíme dle předmětu obchodování na trhy peněžní, kapitálové a devizové.

1.1.1 Peněžní trh

Na peněžním trhu jsou obchodována aktiva, která jsou v podobě peněz uvolněna na období kratší než jeden rok. Pro tento trh je charakteristický velký objem transakcí s instrumenty, které mají nízké riziko, a tedy i nižší výnos, ale velkým pozitivem je vysoká likvidita. Na peněžním trhu se dle [8] obchodují zejména:

- krátkodobé úvěry – obchodní úvěry, finanční úvěry,
- krátkodobé cenné papíry – směnky, šeky, krátkodobé státní cenné papíry, krátkodobé podnikatelské cenné papíry, komerční cenné papíry.

1.1.2 Kapitálový trh

Na kapitálovém trhu se obchoduje s instrumenty, které mají dobu splatnosti delší jednoho roku. Podniky se na kapitálovém trhu snaží získat finanční zdroje na pokrytí všech svých investičních potřeb. K tomu využívají emisi cenných papírů (akcie, dluhopisy) a dlouhodobé úvěry od bank a obdobných institucí. [8]

1.2 Finanční řízení

Finanční řízení představuje hlavní složku řízení podniku. Jeho cílem je zajištění růstu tržní hodnoty podniku, průběžné platební schopnosti (solventnosti) a průběžné likvidity podniku.

Dle [31] má finanční řízení tyto hlavní úkoly:

- získávat kapitál (peníze, fondy) pro běžné a mimořádné potřeby podniku, rozhodovat o struktuře kapitálu a jeho změnách (získat úvěr, vydat akcie nebo obligace, restrukturalizovat zdroje)
- rozhodovat o umístění kapitálu (např. financování běžné činnosti podniku, vývoj nových výrobků, vracet vypůjčený kapitál investorům, investovat volný kapitál)
- rozhodovat o rozdělení zisku (reinvestovat nebo vyplácet ve formě dividend apod.)
- plánovat, prognózovat, analyzovat, evidovat a kontrolovat hospodářskou stránku činnosti podniku

Dále je možné dle [30] odvodit **pravidla pro finanční rozhodování**, kterými se manažeři či investoři řídí:

- při stejném riziku se dává přednost vždy většímu výnosu před výnosem menším,
- při stejném riziku se preferuje vždy menší riziko před rizikem větším,
- za větší riziko se požaduje větší výnos,
- preferuje se obdržení peněz dříve před stejnou částkou peněz obdrženou později (předpoklad, že peníze, které jsou získány hned, je možné dále investovat tak, aby přinesly další výnos),
- motivací pro investování do dané akce je očekávání většího výnosu, než by přinesla investice do jiné akce,

- motivaci veškerého investování představuje zvětšení majetku, toto kritérium však není operovatelné, proto všeobecné kritérium pro finanční rozhodování představuje zisk.

Finanční rozhodnutí dělíme na taktická a strategická. Rozhodnutí, která zpravidla vyžadují malé peněžní částky a jinak nemění dosavadní aktivity podniku, jsou **taktická rozhodnutí**. Jedná se například o nákup stroje, pořízení větších zásob, zdokonalení výrobku apod. **Strategická rozhodnutí** naopak vyžadují velké částky peněz a přinášejí velké změny v činnosti podniku. Chybné strategické rozhodnutí s sebou přináší velké ztráty a může podnik přivést i k bankrotu. [30]

1.3 Zlatá pravidla financování

Těmito pravidly rozumíme doporučení, kterými by se měl řídit management podniku ve financování podniku, pokud chce dosáhnout dlouhodobé finanční rovnováhy a stability. [10]

1.3.1 Zlaté bilanční pravidlo

Toto pravidlo poukazuje na to, že je nezbytné sladit časový horizont trvání majetkových částí s časovým horizontem zdrojů, ze kterých se financuje. Toto pravidlo říká, že dlouhodobý majetek by se měl financovat především z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů, krátkodobý majetek pak z odpovídajících krátkodobých zdrojů. [10]

1.3.2 Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

Toto pravidlo se zabývá vztahy na straně pasiv. Říká, že vlastní zdroje by měly převyšovat zdroje cizí, v krajním případě by se měly tyto zdroje rovnat. [10]

1.3.3 Zlaté pari pravidlo

Jedná se o vztah vlastních zdrojů a dlouhodobého majetku. Toto pravidlo říká, že podnik ve svém financování využívá i cizích zdrojů, proto by se tyto dvě položky měly rovnat pouze v krajním případě. [10]

1.4 Klasifikace zdrojů financování

Nestačí jen rozhodnout o výši nového dlouhodobého majetku, s jeho pořízením musíme současně řešit i jeho financování, především důkladně zvážit zdroje, ze kterých má podnik možnost čerpat. [14]

Nejobvyklejší klasifikace dělí zdroje financování podniku na **interní zdroje** (vlastní zdroje), které je možné získat interně (z vlastní činnosti podniku), a **externí zdroje** (cizí zdroje), které pocházejí od externích subjektů. Do zdrojů kapitálu vnitřního řadíme dle [8] na nerozdělený zisk (kumulované výdělků), odpisy a rezervní fondy. Mezi externí zdroje financování patří akciový kapitál (kmenové a prioritní akcie, vydané dluhopisy, finanční leasing, úvěry, státní dotace a dotace z fondů EU, viz Obrázek 1.

Dle doby, po kterou je kapitál podniku k dispozici, rozdělujeme financování na **dlouhodobé** a **krátkodobé**. Zdrojem dlouhodobého financování je obvykle vlastní kapitál, dlouhodobý cizí kapitál, např. dlouhodobé bankovní úvěry, dluhopisy. Zdroji krátkodobého financování pak jsou krátkodobé bankovní úvěry, dodavatelské úvěry, neodvedené daně či nevyplacené mzdy. [31]

Rozsah, ve kterém jsou podnikem využívány jednotlivé finanční zdroje, nazýváme souhrnně finanční strukturou. Pokud hovoříme o dlouhodobých zdrojích, pak se jedná o kapitálovou strukturu podniku. Rozhodnutí o kapitálové struktuře jsou strategická rozhodnutí, která nadále ovlivní vnitřní strukturu podniku. Teoreticky lze za optimální strukturu považovat takovou kapitálovou strukturu, kdy dosáhneme minima celkových nákladů vynaložených na podnikový kapitál. [24]

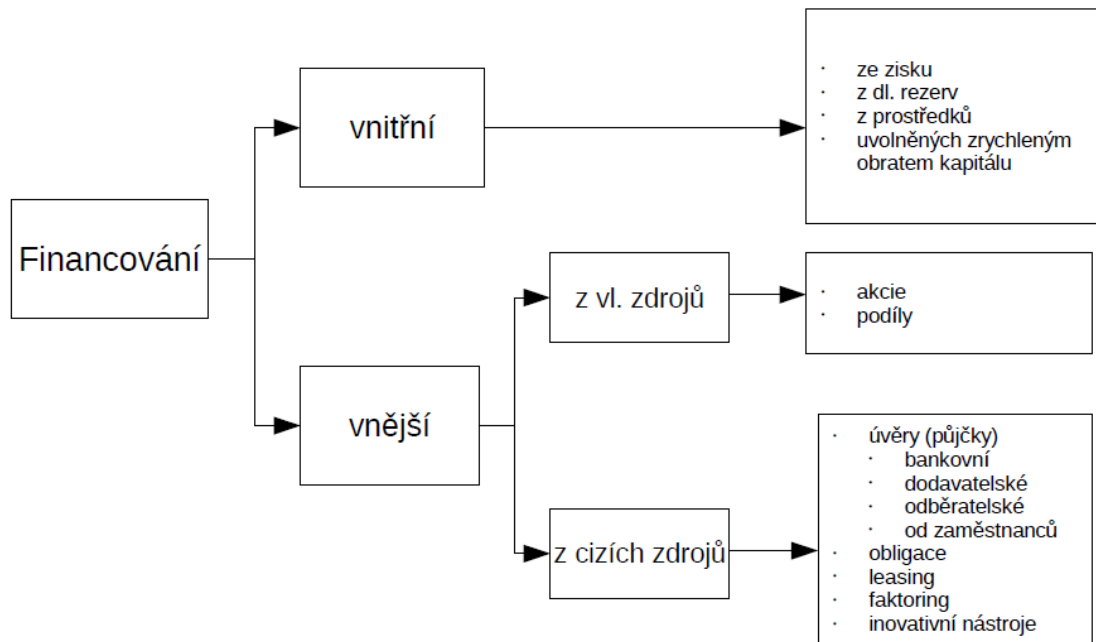
Podle pravidelnosti financování dělíme financování na běžné a mimořádné. **Běžné financování** zajišťuje a vynakládá peníze na běžný provoz podniku, tj. nákup materiálů, paliva, energie, na výplatu mezd a platů, placení nájemného, přepravného, daní, splácení krátkodobých závazků, vyplácení dividend apod. **Mimořádné financování** představuje financování v závislosti na životním cyklu podniku, tedy financování podniku při založení, rozšíření, spojování či likvidaci, kdy v každé fázi cyklu využíváme jiné zdroje financování. [31]

Nelze předpokládat, že podnik použije všechny výše uvedené zdroje financování. Také může nastat situace, kdy bude docházet k prolínání některých způsobů financování. Navíc, dluhové financování s sebou přináší velké riziko, neboť podnik musí počítat i s prostředky na úhradu úrokových nákladů a dodržet dobu splatnosti. Velmi vysoké procento dluhu k vlastnímu kapitálu se obecně nedoporučuje. [26]

Dle [30] existují tedy tři způsoby financování:

- financování vlastním kapitálem (emise akcií, věcné vklady,..),

- financování cizím kapitálem (bankovní a obchodní úvěry, půjčky, obligace, zálohy od dodavatelů),
- samofinancování (financování ziskem, odpisy či dalšími vnitřními zdroji).

Obrázek 1: Zdroje financování podniku

Zdroj: [30]

2 EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ PODNIKU

V následující kapitole se bude autorka zabývat externími zdroji financování podniku. Externí zdroje podniku jsou ty, které jsou získané mimo činnost podniku, řadíme mezi ně především:

- úvěry,
- vklady vlastníků,
- rizikový kapitál,
- emise cenných papírů,
- zvláštní formy financování - finanční leasing, faktoring a forfaiting,
- dotace.

Přístup k cizím zdrojům kapitálu se značně liší v závislosti na právní formě podniku, velikosti podniku, výše kapitálu, významnou roli hraje také způsob a míra ručení společníků. Základním fundamentem podnikání je vlastní kapitál, jehož nízký podíl v kapitálové struktuře snižuje bonitu podniku v očích investorů, věřitelů, obchodních partnerů, či finančních analytiků (externích). [8]

Výhody externího financování představuje skutečnost, že cizí kapitál umožňuje pružně reagovat na změny potřeby peněžních prostředků. Za určitých okolností (leasingové platby) není nutné vynakládat finanční prostředky jednorázově, úroky a leasingové platby zvyšují náklady a tím sníží daňové zatížení podniku - externí financování zvyšuje efektivnost podnikání, růst ziskovosti vlastního kapitálu a tím i tržní ceny akcie, a tedy i růst tržní hodnoty podniku. Externí financování také dále umožňuje rychlejší tvorbu podnikového kapitálu při zakládání nového podniku. Dále je pak za určitých okolností zpravidla možné, aby náklady cizího kapitálu byly nižší než náklady kapitálu vlastního. [2]

Nevýhodou externího financování je rozšiřující se počet vlastníků či věřitelů (snížení rozhodovací schopnosti, kontroly nad činností podniku), zvyšují se nároky na zvýšení likvidity podniku, protože podnik své závazky musí splatit. A také se zvyšují náklady podniku, zejména náklady spojené s poplatky a úrokovými platbami. [2]

2.1 Úvěry

Jednu z nejběžnějších forem externího financování představují úvěry. Úvěrové financování je přístupné jak velkým, tak i malým podnikům (oproti emisi cenných papírů). Úvěr mezi věřitelem a dlužníkem vzniká na základě podpisu úvěrové smlouvy, ve které je jasně stanovený předmět smlouvy a způsob splacení dluhů.

Rozlišujeme úvěry bankovní a obchodní (dodavatelské). Úvěry se pak dále člení dle doby, na kterou se úvěr poskytuje, a to na:

- krátkodobé (poskytovány na období kratší než 1 rok),
- střednědobé (poskytovány zpravidla na období od 1 roku do 5 let),
- dlouhodobé (poskytovány zpravidla na období delší než 5 let).

2.1.1 Bankovní úvěry

Bankovní úvěry se řadí mezi klasické dluhové zdroje financování podniku. Hlavní podnět úvěrové emise bank představují úrokové výnosy z poskytovaných úvěrů. Tyto náklady umožňují bankám profinancovat náklady spojené s bankovním podnikáním a generovat zisk.

Krátkodobé bankovní úvěry

Krátkodobé úvěry slouží ke krátkodobému překlenutí doby mezi užitím a tvorbou peněžních prostředků podniku. Krátkodobé financování by mělo, u stabilních podniků, sloužit pouze k financování oběžného majetku.

Mezi krátkodobé bankovní úvěry řadíme dle [2]:

- **Kontokorentní úvěr** – Banka ho poskytuje klientovi v rámci běžného účtu. Základním principem je to, že klient může čerpat do debetu (mínusu). Základem je saldo, podle kterého klient čerpá buď úvěr, nebo má u banky vklad. Banka pro čerpání úvěru stanoví úvěrový rámeček, který může klient krátkodobě překročit, obvykle za sankční úrok. Kontokorentní úvěr se nejčastěji používá k financování oběžného majetku, například pro vyrovnání výkyvů v likviditě, pro sezónní potřeby, nebo jako tzv. meziúvěr. Kontokorentní úvěr patří mezi nejdražší úvěry, klient ho může čerpat v podstatě kdykoli, pokud má povolení.
- **Revolvingový úvěr** – Spočívá v opakovaném poskytování krátkodobých úvěrů.

- Lombardní úvěr – Je to úvěr zajišťovaný zástavou movité věci nebo práva. Banka ho poskytuje na pevnou částku, která se nemění po celou dobu sjednané lhůty splatnosti. Zástavou jsou např. směnky, cenné papíry, zboží, pohledávky či drahé kovy.
- Eskontní úvěr – Banka nakoupí směnky (=eskont) před jejich splatností se srážkou úroku. Mezi úvěry ho řadíme proto, že klient nemá právo na peníze plynoucí ze směnky před splatností směnky, a banka tím, že směnku odkoupí, poskytuje klientovi eskontní úvěr. Při dospělosti směnky ji pak banka postupuje k proplacení směnečnému dlužníkovi. Tento úvěr banka může poskytovat jednorázově nebo opakovaně.
- Akceptační úvěr – Tento úvěr představuje akceptaci směnky bankou. Banka se podepíše jako spoludlužník, tím ručí za směnečnou částku a stane se hlavním směnečným dlužníkem. Banka nedá klientovy přímo peníze, ale zaručuje se za zaplacení závazku svého klienta. Banka tak učiní směnku důvěryhodnější. Požadavek na proplacení směnky banky přijde v okamžiku, kdy klient není schopen směnku včas zaplatit. Banky tento úvěr poskytují zpravidla pouze svým nejlepším klientům, hlavně proto, že dává všanc své dobré jméno. Akceptační úvěr by měl pomoci financovat běžný provoz podniku, avšak malé a střední podniky si tímto úvěrem opatřují dlouhodobý kapitál.

Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry

Podnik využívá střednědobé a dlouhodobé úvěry zejména k financování investic (nákupu dlouhodobého majetku. Obecně se doporučuje, aby podnik financoval z dlouhodobých bankovních úvěrů dlouhodobý majetek podniku, a naopak z krátkodobých úvěrů oběžný (krátkodobý) majetek.

- Hypoteční úvěry – Jedná se o úvěr zajištěný zástavním právem k nemovitosti. Hypoteční úvěr dělíme na účelový a neúčelový. Účelový hypoteční úvěr má přesně stanovený účel použití poskytnutých peněz (zpravidla souvisí s nemovitostí). Neúčelový hypoteční úvěr pak umožňuje financovat si z úvěru cokoli (koupí domu, auta či dovolené), ale stále ho zajišťuje zástavní právo k nemovitosti. Hypoteční úvěr je relativně bezpečný a levný (má nižší úrokovou sazbu oproti jiným úvěrům). [2]

- Investiční úvěry – Tyto úvěry se účelově vážou na podnikové investice. Podstatou tohoto úvěru je, že žadatel, který žádá o tento úvěr, má povinnost bance prokázat jeho návratnost a musí bance nabídnout zajištění příslušné úvěrové pohledávky. Banky obvykle neposkytují tyto úvěry v plné výši plánovaných investičních výdajů, a podniky tak musí zbylou část investičních nákladů hradit z jiných zdrojů. [15]

Výhody bankovních úvěrů lze dle [34] charakterizovat následovně:

- přijetí bankovního úvěru pomáhá dosáhnout větší pružnosti v kapitálové struktuře podniku, podnik tak může rychleji reagovat na neustále se měnící podmínky na trhu, což napomáhá k vyšší tvorbě finančních zdrojů,
- bankovní úvěr mají možnost získat i podniky, které nemohou emitovat akcie či podnikové dluhopisy,
- podmínky bankovního úvěru se sjednávají individuálně, dle konkrétních podmínek a situace podniku,
- placené úroky jsou daňově uznatelným nákladem, v případě ziskovosti podniku je možné využít úrokového daňového štítu,
- akcionáři s přijetím bankovního úvěru neztrácejí kontrolu nad aktivitou podniku,
- s přijetím bankovního úvěru nejsou spjaty vysoké emisní náklady.

Dle [34] pak **nevýhody bankovních úvěrů** spočívají v následujících skutečnostech:

- při využití bankovního úvěru je možné získat pouze omezený objem finančních prostředků v porovnání např. s emisí podnikových dluhopisů,
- po překročení určité míry zadluženosti již není bankovní úvěr pro podnik výhodný,
- pro přijetí bankovního úvěru je nutné, aby podnik měl určité množství vlastních finančních prostředků,
- dále je pak pro přijetí bankovního úvěru nutné jištění ve formě zástav majetku,
- výnosy a jistina musí být placeny včas, a to bez ohledu na to, v jaké je podnik situaci,
- věřitelé mohou podniku klást určité omezující podmínky.

2.1.2 Obchodní úvěry

Obchodní (dodavatelské) úvěry jsou další z forem klasického externího dluhového financování. Vznikají z dodavatelsko-odběratelských vztahů a jsou charakteristické tím, že nemají formu přímého poskytování peněžních prostředků (na rozdíl od úvěrů bankovních). Dodavatelský úvěr je založen na tom, že dodavatel odběrateli poskytuje úvěr v podobě dodávky zboží, zpravidla se jedná o formu dražšího nebo dlouhodobého majetku, může ale jít i o dodávky zboží, prací, služeb či investičních statků. Odběratel pak často splácí obchodní úvěr v penězích. [18]

Obchodní úvěry patří do obchodní politiky dodavatele a jsou nástrojem konkurenčního boje. Dodavatel si prostřednictvím těchto úvěrů rozšiřuje okruh svých odběratelů (zákazníků), kterých pak získá více, než kdyby prodával výlučně hotovostním či bezhotovostním způsobem, a zajišťuje si tak konkurenční výhodu.

Výhodou obchodních úvěrů je tedy fakt, že podnik poskytující tyto úvěry rozšiřuje portfolio svých zákazníků, a zvyšuje tak své odbyty a prodeje. Výhoda pro odběratele spočívá v tom, že tyto úvěry umožňují odběratelům nákup i tehdy, když podnik nemá dostatek okamžitých zdrojů na nákup předmětné dodávky. [15]

Obchodní úvěry nejsou úročeny v rámci jejich splatnosti, avšak nejsou zadarmo. V praxi má obvykle dodavatelský úvěr splatnost 40 dnů. Sankční náklady, když podnik není schopen v dané lhůtě úvěr splatit, jsou poměrně vysoké, a opakované pozdní úhrady mohou dlužníkovi poškodit dobré jméno a mohou být také příčinou ukončení obchodní spolupráce ze strany dodavatele. [15]

2.2 Emise CP

V českých podmínkách jsou jednou z méně využívaných možností, jak získat kapitál pro další rozvoj podniku, emise různých druhů dluhopisů a akcií. Podnik prodává cenné papíry (role tzv. emitenta), které si investoři kupují za účelem zhodnocení svého kapitálu. Nákupem akcií se pak stanou podílníky na vlastním kapitálu podniku, tedy vlastníky či akcionáři. Do role věřitelů pak staví investory nákup dluhopisů. [18]

Zejména ve vyspělých státech se často používají **soukromé emise**, při kterých jsou malé skupině předem určených investorů prodávány dluhopisy. Tito investoři zpravidla dobře znají finanční situaci emitenta, a dluhopisy drží ve svém portfoliu po celou dobu jejich životnosti. **Veřejné emise** se dnes považují nejen za důležitý zdroj financování činnosti podniku, ale také

za známku stability a důvěryhodnosti podnikání. „*Veřejnou nabídkou akcií a dluhopisů se rozumí jakékoli sdělení širšímu okruhu osob obsahující informace o nabízených akciích či dluhopisech a podmínkách pro jejich nabytí, které jsou dostatečné k tomu, aby investor učinil rozhodnutí tyto cenné papíry koupit nebo upsat. Veřejné nabídky podléhají na vyspělých kapitálových trzích značné regulaci, jejímž cílem je zajistit, aby investor měl k dispozici informace zákonem stanoveného obsahu ještě před tím, než může učinit závazný projev vůle směřující k nabytí cenného papíru.*“ [18, str. 162]

2.2.1 Emise dluhopisů

Dluhopisy jsou zastupitelné cenné papíry, s nimiž je spjato právo na splacení dlužné částky a povinnost emitenta toto právo uspokojit. Za dlužnou částku se považuje jmenovitá hodnota dluhopisu a pravidelné výnosy k určitému datu. V současné době se v podnikové praxi objevuje celá řada druhů a konstrukcí dluhopisů. Dle [18] se pak může jednat o dluhopisy s výnosem stanoveným:

- pevnou úrokovou sazbou,
- rozdílem mezi jmenovitou hodnotou dluhopisu a jeho nižším emisním kurzem,
- slosovateľnou prémiei nebo prémiei v závislosti na lhůtě splatnosti dluhopisu,
- pohyblivou úrokovou sazbou odvozenou například z jiných úrokových sazeb či výnosů, pohybu cen komodit, devizových kurzů či indexů.

Splatnost dluhopisu je určena splátkami, jejichž výše je stanovena v emisních podmínkách, či jednorázově k danému datu. Právo na výnos z dluhopisu může být od dluhopisu odděleno a spojeno s kuponem.

Pro společnost má dle [24] smysl emitovat dluhopisy, jestliže má rovněž:

- snahu diverzifikovat zdroje svého financování,
- potřebu získat velké množství prostředků za krátký čas,
- potřebu si zabezpečit velmi dlouhou dobu splatnosti svého dluhu,
- potřebu zvýšit si prestiž a publicitu.

Prostředky získané emisí dluhopisů jsou významným finančním zdrojem. Při rozhodování o způsobu financování je nutné vnímat rozdíly mezi bankovními úvěry a obligacemi (dluhopisy). Dluhopisy jsou většinou veřejně obchodovatelné, na rozdíl od bankovních úvěrů,

kteře jsou obvykle soukromou smlouvou mezi bankou a věřitelem. Obligace se zpravidla splácejí jednou ročně, bankovní úvěř průběžně. Pro obligace je tedy potřeba zajistit efektivní využití finančních zdrojů a prostředky k vyplacení emise v době její splatnosti, což může být velice náročné na schopnost řízení finančních zdrojů. Další nevýhodou je skutečnost, že jednorázové náklady emise jsou zpravidla vyšší než náklady spojené s bankovním úvěřem. Pro bonitní a dostatečně velký podnik je obvykle financování prostřednictvím dluhopisů nejlevnějším způsobem financování svých aktivit. Toto financování podniku zajišťuje řešení pro co největší část stálého dlouhodobého dluhu. Oproti tomu bankovní úvěř podnik využívá zejména na vykrývání krátkodobějších výkyvů cash flow. [24]

Dle [38] mají obligace (z hlediska financování podniku) tyto **výhody**:

- úrok je pevně stanoven,
- úrok, který se z obligací platí, je často nižší než dividendy z kmenových či prioritních akcií,
- akcionáři neztrácejí kontrolu nad aktivitou podniku při vyšším používání obligací,
- úrok z dluhopisů představuje plně odpočitatelnou položku pro účely daně ze zisku,
- pružnost možnosti tvorby finanční struktury.

Nevýhody obligací pro financování podniku jsou dle [38] především:

- vysoké riziko změn podmínek, za kterých jsou dluhopisy emitovány,
- emisní náklady,
- nutnost pevné splátky, zejména v případech kolísání zisku,
- zvyšování finančního rizika – podstatné zvýšení nákladů na pořízení kapitálu.

2.2.2 Emise akcií

Akcie jsou cenné papíry, s nimiž jsou spojena práva akcionáře jako společníka se podílet na řízení společnosti, zisku (formou dividend) a na likvidačním zůstatku, pokud společnost zanikne. Společnost může emitovat více druhů akcií, například kmenové, se kterými nejsou spojena žádná další práva, dále pak prioritní, s nimiž je spojeno především přednostní právo na dividendy či podílu na likvidačním zůstatku. [18] K emisi akcií dochází při zakládání společnosti či při navyšování základního kapitálu. Akciové společnosti si mohou akciový kapitál opatřit primární emisí akcií a sekundární emisí akcií.

Primární emise akcií – Jedná se první emisi cenných papírů na veřejný kapitálový trh a akcie je tímto stávají veřejně obchodovatelnými. Rozhodnutí o primární emisi akcií s sebou nese celou řadu výhod a nevýhod. Výhodou je, že primární emise může emitentovi zabezpečit velké množství nového kapitálu pro financování a rozvoj podniku. Emitované akcie se také mohou použít jako motivační prvek top managementu. Primární emise akcií slouží také jako reklama podnikových produktů a služeb. Nevýhodu představují obrovské náklady na primární emisi, které se pohybují okolo 5 až 15 % z objemu emise, dále pak podnik musí počítat s poplatky upisovatelům, poplatky příslušné burze či mimoburzovnímu trhu, která zprostředkovala prodej. Dále pak významnou položku představují manažerské náklady související s přípravou primární emise a náklady spjaté s kampaní. [24]

Sekundární emise cenných papírů není tak četná jako primární emise, hlavním důvodem je zpravidla nepříznivá reakce trhu, když je ohlášena sekundární emise. Tato emise je pokládána za znamení, že ceny akcií považují stávající manažeři za příliš vysoké, a proto je zpravidla výsledkem této emise pokles ceny akcií. [24]

Externí navýšení vlastního kapitálu může mít dle [24] vliv na vlastnická práva stávajících vlastníků a prodejnost emitovaných akcií. Interní navýšení má vliv na dividendový výnos, cenu akcií a preference akcionáře, investora.

Z hlediska financování je dále také významné členění akcií na akcie prioritní a kmenové. Pro kmenové akcie je charakteristické, že jejich majitel pobírá plnou dividendu a má právo zúčastnit se hlasování na valné hromadě. Z hlediska financování podniku, se pak dává přednost kmenovým akciím proto, že nevyžadují stálé platby majitelům (úroky). Dividendy z kmenových akcií bývají zpravidla vyšší než dividendy z prioritních akcií, a proto jsou kmenové akcie obvykle snáze prodejné než akcie prioritní. Kmenové akcie rozšiřují hlasovací právo, a tedy i kontrolu o další akcionáře, oproti prioritním akciím je jejich emitování spjato s vyššími náklady než u prioritních akcií. Dividendy nepředstavují odpočitatelnou položku ze zdanění zisku, jako je tomu u úroků z dluhopisů či úvěrů. [38]

Prioritní akcie charakterizuje stálá výše dividend bez ohledu na zisk, ale jejich majitelé zpravidla nemají hlasovací právo. Při poklesu rentability podniku je pro podnik nevýhodné vlastnictví prioritních akcií, avšak pro majitele je výhodné. Při výplatě dividend mají prioritní akcie právo na výplatu před akciemi kmenovými, ale při likvidaci podniku nikoliv. Výhodou prioritních akcií z hlediska podniku je fakt, že umožňují zvýšit kapitál, aniž by se omezil vliv majitelů kmenových akcií na rozhodování. Ve srovnání s obligacemi nejsou splatné a

nepožadují pevně stanovené úrokové sazby. Z hlediska financování, je nevýhodou prioritních akcií skutečnost, že jsou dražší než dluhopisy, a dividendy z prioritních akcií nepředstavují odčitatelnou položku pro zdanění zisku oproti úrokům z dluhopisů a jiných dluhů. [38]

2.3 Rizikový kapitál

Podstatou financování rizikovým kapitálem je nákup podílu na základním kapitálu podniku (zpravidla menšinového podílu), správa, zhodnocení v časovém horizontu (zpravidla 3-5 let), a prodej podílu se ziskem. Investor, který postoupil rizikový kapitál, a vložil jej do základního kapitálu, má stejná práva jako vlastník podniku, neboť se také podílí na podnikatelském riziku. Často ale odborné znalosti, které s sebou přinese tento investor, bývají významnější pro rozvoj podniku než samotný vložený kapitál.

Investor se od obvyklého spoluvlastníka podniku liší i v tom, že nechává běžný chod podniku na tvůrcích podnikatelského záměru, a účastní se pouze na přijetí zásadních rozhodnutí.

Při financování rizikovým kapitálem se při poskytnutí financí nerozhoduje dle záruk či zajištění (na rozdíl od bank), ale rozhoduje atraktivnost podnikatelského záměru a vlastnosti tvůrců záměru. Pokud se podnikatelský záměr nepodaří prosadit (bude neúspěšný), investor ztratí částku ve výši vloženého kapitálu, pokud ale bude úspěšný, může investor dosáhnout několikanásobného zhodnocení svého vkladu. [18]

Fondy rizikového kapitálu jsou rozdílné nejen velikostí, odvětvovou orientací, ale i zaměřením na určitou fázi životního cyklu (rozvoje) firem. Dle [33] rozdělujeme tyto fondy dle etapy rozvoje podniku na:

- seed capital (předstartovní financování),
- start-up capital (startovní financování),
- developement and expansion capital (rozvojový kapitál),
- turnaround capital (restrukturalizační kapitál),
- rescue capital (záchranný kapitál).

Investice do rizikového kapitálu patří mezi nejrizikovější finančně – investiční operace uskutečňované investory na finančních trzích. **Výhodou rizikového kapitálu**, pro podnik, který tento kapitál přijímá, je rychlá realizace zajímavých investičních projektů, které by daný podnik jinak nemohl uskutečnit. Nemohl by využít jiných zdrojů financování, neboť by

nemohl věřitelům nabídnout zajištění svých pohledávek. Další výhodou je, že vstup kapitálu do podniku posílí pozici vlastního kapitálu podniku v položce základního kapitálu, to má za následek upevnění finanční stability podniku. Další výhodou je vstup samotného investora do podniku. Investor s sebou nepřinese pouze kapitál, ale i cenné odborné znalosti. [15]

Nevýhodou tohoto zdroje financování je jeho vysoká nákladnost. Další nevýhodu představuje potřeba sdělit budoucímu investorovi co nejvíce informací o podniku, které budou nad obvyklý rámec dosavadních informačních povinností firmy. Protože je tento podnik velice rizikový i pro samotného investora, požadují tito investoři rozhodování a kontrolu nad investicí, což má za následek rozšíření počtu vlastníků firmy. [15]

Business angels

Jedná se o individuální investory, kteří investují svůj volný kapitál do nových, rozvíjejících se podniků, projektů. Tento kapitál investují na přechodnou dobu s cílem jeho zhodnocení. Na rozdíl od venture kapitálu se jedná o investice v menších objemech od jednoho investora. Tito investoři nehledají pouze nejvyšší výnosy, ale především i oblast, ve které mohou aktivně působit a využívat své zkušenosti a kontakty pro podporu růstu podniku, do kterého investují. [15]

Business angels se sdružují do business angels sítí. Na tyto sítě se podnikatel obrátí v případě, že nemá nebo již vyčerpал vlastní zdroje financování a banka mu nechce poskytnout žádný druh úvěru, neboť nemůže svůj záměr dostatečně zajistit a zaručit. Business angels se rozhodují dle toho, jakou perspektivu má podle nich daný podnikatelský záměr. Často mají bohaté zkušenosti s podnikáním v dané oblasti, rozumí změnám trhu poznají, kdy má podnik zahájit změny, a potřebám zákazníků. Za svou investici očekávají většinový podíl na podnikání a také odměnu za pravidelné působení v podniku. [11]

Výhodou business angels je to, že poskytují finanční prostředky, které nejsou pro podnik dostupné z jiných zdrojů (vlastních či cizích). Mnozí z investorů mají zkušenosti s danou oblastí podnikání, a pomáhají tak podniku růst, také mohou mít zkušenosti s podnikáním v zahraničí a mohou pro podnik zajistit možnost vstupu na zahraniční trhy. **Nevýhodou** těchto zdrojů financování jsou především vysoké náklady a pro vlastníky i ztráta kontroly a rozhodování o vývoji podniku či podnikatelského záměru. [33]

2.4 Leasing

Leasing (pronájem) se považuje za cizí dlouhodobý zdroj financování. „*Leasing můžeme definovat jako pronájem různých částí majetku (strojů, budov, výrobků dlouhodobé spotřeby) za sjednané nájemné buď na určité období, nebo na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou.*“ [37, str. 126] Podnik tak získá majetek, který potřebuje ke své činnosti, aniž by za něj musel ihned zaplatit. Výrobce a leasingová firma mezi sebou uzavřou kupní smlouvu, na jejímž základě přechází předmět leasingu do vlastnictví dané leasingové společnosti. Leasingová firma pak uzavře leasingovou smlouvu s nájemcem. Tato smlouva upravuje vztahy mezi nájemcem a leasingovou společností po dobu nájmu a mnohdy řeší budoucnost pronajímaného předmětu. [32]

Po celou dobu leasingu je daný majetek ve vlastnictví pronajímatele (leasingové společnosti), který jej také odepisuje, není tedy součástí majetku nájemce. Dochází zde k oddělení práva uživatelského a vlastnického. Předpokladem pro uplatnění formy financování majetku leasingem je vysoká kvalita dodavatelsko-odběratelských vztahů. Dodavatel (leasingová společnost) musí zabezpečit rychlé uvedení investice do provozu, teprve až od tohoto okamžiku odběratel (nájemce) hradí nájemné. Nájemce pak musí být připraven ihned používat propůjčený majetek, neboť okamžitě po zavedení začíná platit smlouva o splátkách. [38]

Při leasingu leasingová společnost zpravidla umožňuje nájemci na základě smlouvy nejen užívání předmětu, ale také poskytuje servisní služby spojené s pronájmem (např. údržba, opravy), dále pak může po určité době předmět nájmu předat do vlastnictví nájemce. [38]

Dle [32] rozdělujeme leasing na:

- operativní,
- finanční,
- zpětný.

Od klasického pronájmu se leasing liší tím, že leasing není výslovně definován v platném českém soukromém právu. Finanční leasing není vymezen jako zvláštní smluvní typ ve čtvrté části nového občanského zákoníku (zák. č. 89/2012 Sb.), ani v zákonu o obchodních korporacích ani v jiném (zvláštním) soukromoprávním předpisu. Smlouvy o operativním leasingu mohou být uzavřeny v režimu nájemní smlouvy upravené v § 2201 – § 2325 nového

občanského zákoníku. Dále se pak leasing liší tím, že účastníky vztahu klasického nájmu jsou dva subjekty, přičemž účastníky leasingu jsou zpravidla subjekty tři. [36]

Výhody leasingu jsou dle [38] tyto:

- umožňuje opatřit majetek bez jednorázového vynaložení finančních prostředků, úhrady se vykonávají formou splátek, které postupně zatěžují náklady v jejich plné výši,
- snižuje se riziko spjaté s investováním (např. nesplnění parametrů investic, prodloužení parametrů výstavby apod.), toto riziko se přenáší na majitele,
- je omezena možnost morálního zastarání hmotného majetku podniku,
- zvyšuje se konkurenční schopnost podniku, podnik má možnost pružně reagovat na změny poptávky, bez zajišťování investic,
- nezvyšuje se míra zadluženosti podniku a nerostou nároky na úvěr,
- zvyšuje se likvidita podniku – půjčený majetek nepředstavuje součást hmotného majetku podniku,
- leasingové platby se platí od okamžiku uvedení majetku do provozu, oproti tomu úvěrové platby se musí hradit dříve,
- leasingové platby jako součást nákladů snižují zisk pro účely zdanění.

Nevýhody leasingu dle [38] spočívají především v tom, že náklady spojené s leasingem jsou pro firmu s dobrou finanční pozicí vyšší, než náklady s pořízením majetku z vlastních zdrojů či na úvěr. To však záleží na celé řadě měnících se faktorů, které se případ od případu liší (daňové podmínky, poptávka po investicích apod.) Leasingová platba se kalkuluje tak, aby stačila na:

- úhradu odpisů zapůjčeného majetku,
- služeb, které leasingová společnost na základě smlouvy zajišťuje (oprava, údržba),
- a požadovanou míru výnosnosti leasingové společnosti ze zisku po zdanění včetně prémie za riziko.

2.4.1 Operativní leasing

Operativní leasing představuje formu pronájmu krátkodobého nebo střednědobého. Právní předpisy nikterak neupravují maximální a minimální cenu leasingu, ale zpravidla vždy platí, že doba pronájmu by měla být kratší, než je fyzická a účetní životnost daného hmotného majetku. [35]

Účelem operativního leasingu je dle [35] dočasné používání předmětu za úplatu:

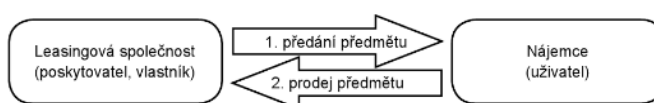
- bez přenosu většiny rizik a užiteků spjatých s vlastnictvím předmětu leasingu,
- bez jakéhokoliv smluvního nároku na možný přechod vlastnictví předmětu leasingu na nájemce.

Jednotlivé splátky obsahují především amortizaci předmětu leasingu a finanční služba, která je poskytována leasingovou společností. Pronajímatel hradí veškeré náklady spojené s provozem předmětu leasingu jako je pojištění, údržba, servisní služby apod. Na rozdíl od finančního leasingu není na počátku stanovena žádná vyšší navýšená splátka, není tedy potřeba velká vstupní hotovost při pořizování předmětu leasingu. Po skončení leasingu se předmět leasingu vrací zpět leasingové společnosti. Předmětem operativního leasingu jsou např. počítače, stavební stroje a zařízení, kancelářské stroje, dopravní prostředky či nemovitosti. [35]

2.4.2 Finanční leasing

Finanční leasing představuje typický dlouhodobý finanční zdroj. Je pro něj charakteristické, že po dobu leasingového vztahu dojde k uhrazení 100 % ceny aktiva. Podobá se peněžní půjčce – nájemce dostane okamžitý peněžní příjem, protože nemusí zaplatit za daný majetek. Dále se při něm neposkytují servisní služby, smlouva se nedá vypovědět a platby za nájemné musí plně uhradit výši pronajatého majetku. [38]

V případě finančního leasingu leasingová společnost zpravidla smluvně přenáší na nájemce i povinnosti spojené s údržbou, opravami a servisními službami pronajatého majetku. Jedná se o pronájem, u něhož dochází po ukončení doby nájmu k odkupu najaté věci nájemcem. [35]

Obrázek 2: Finanční leasing

Zdroj: [35]

Za hlavní **výhody finančního leasingu** dle [35] se považuje:

- vyřízení leasingové smlouvy je rychlejší než získání úvěru,
- okamžité používání předmětu leasingu,
- kapitál, který podnik neinvestuje do koupě předmětu leasingu, může využít i jiným způsobem,
- možnost sjednání nepravidelných splátek,
- snížení základu daně z příjmů o leasingové splátky při dodržení příslušných ustanovení zákona,
- riziko inflace nese leasingová společnost,
- leasingové splátky se mohou shodovat se skutečnými výkonovými parametry daného předmětu leasingu.

Mezi **nevýhody finančního leasingu** dle [35] patří:

- omezení vlastnických práv uživatele,
- leasingové splátky obsahují také kromě hodnoty předmětu leasingu i hodnotu poskytované finanční služby a zisk leasingové společnosti,
- pro úpravy předmětu leasingu nebo při provedení technického zhodnocení nájemcem je nutný souhlas pronajímatele,
- riziko spojené s odcizením nebo poničením předmětu přechází na uživatele,
- pokud leasingová společnost vyhlásí bankrot, předmět leasingu se vrací dané leasingové společnosti,
- uživatel nemůže předčasně ukončit finanční leasing,
- pokud nájemce předčasně ukončí leasing v důsledku neschopnosti splácet, zpravidla má povinnost platit sankční úrok až do konce trvání leasingové smlouvy apod.

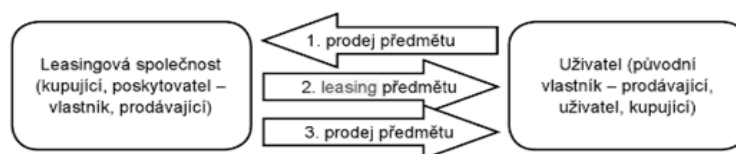
2.4.3 Zpětný leasing

Zpětný leasing představuje specifickou formu leasingu, tzv. „buy and lease back“, která se může vtahovat jak k operativní formě leasingu, tak k finanční formě leasingu. Podstatu

zpětného leasingu představuje situace, kdy má příjemce leasingu daný předmět leasingu již ve svém vlastnictví v okamžiku, kdy je uzavřena smlouva o zpětném leasingu. [35]

Vlastník majetku prodá daný majetek leasingové společnosti, dostane za něj peníze, a poté si zpětně tento majetek od leasingové společnosti pronajme. Pokud je uzavřena takováto smlouva, vůbec nemusí dojít k pohybu předmětu leasingu, poněvadž ten zůstává u původního vlastníka. Leasingovým uživatelem se v tomto případě stává původní vlastník předmětu leasingu.

Tento předmět dále užívá, ale na základě smlouvy je zavázán ke splátkám za pronájem. Podniky tento druh leasingu využívají zejména kvůli okamžité potřebě získání finančních prostředků. [35]

Obrázek 3: Zpětný leasing

Zdroj: [35]

2.5 Faktoring

Faktoringem rozumíme převzetí a odkup menších krátkodobých pohledávek specializovanou společností (faktoringovou) od jejich majitelů bez zpětného postihu. Faktoringová společnost je obvykle dceřinou společností obchodní banky. Mezi prodávajícím (věřitelem) a faktorem se uzavře faktoringová smlouva před dodáním zboží. Poté, souběžně s odesláním zboží, věřitel předá faktoringové společnosti faktury. Faktoringová společnost pak připiše věřiteli na bankovní účet výnos z faktur a poté inkasuje (případně vymáhá) pohledávku, jejímž splacením se případ uzavře. [21]

Cenu faktoringu představuje faktoringová provize, která pokrývá nejen diskont, ale i všechny náklady za obchodní případ a také prémii za riziko, která odpovídá ratingu příslušného dlužníka. [21] Dle [2] je smyslem faktoringu pro věřitele urychlení koloběhu podnikových finančních fondů, a tedy i snížení nákladů činnosti.

Mezi hlavní **výhody faktoringu** se dle [22] řadí následující:

- dodavatel nemá svoje finanční prostředky vázané v pohledávkách, tím se zvyšuje jeho likvidita,

- faktor přebírá rizika dodavatele, které plynou z pohledávek, např. nezaplacení pohledávek, změny kurzů či úrokových měr,
- faktor také obvykle přebírá správu pohledávek, vedení účetnictví, starosti s rozesíláním upomínek a s vymáháním pohledávek,
- faktoring zvyšuje konkurenceschopnost prodávajících, neboť prodávajícím umožňuje prodávat na dodavatelský úvěr, který je jim zpravidla proplacen dříve, než je původní doba splatnosti,
- faktoring zvyšuje dodavateli možnost zvýšit obrát.

Nevýhody faktoringu spočívají dle [22] v těchto skutečnostech:

- faktoring je závislý na vzniku pohledávky z obchodního styku,
- faktoring nepatří mezi nejlevnější způsoby financování, jeho náklady jsou obvykle vyšší než náklady na úvěr,
- vymáhání pohledávek je v České republice zatím poněkud složité, faktoring není tak pořádně rozvinutý a mnoho českých podniků nemá dobrou platební morálku.

2.6 Forfaiting

Forfaiting je odkup splatných střednědobých a dlouhodobých pohledávek forfaitingovou firmou bez zpětného postihu původního věřitele. Forfaitingová společnost (forfaiter) obvykle bývá dceřinou společností obchodní banky. Předmětem forfaitingu jsou různé druhy pohledávek, avšak nejčastěji se jedná o inkasování, případně vymáhání, pohledávek, které plynou z exportních obchodních případů. [21]

Jedná se o odkup jednotlivých pohledávek či všech pohledávek. S těmito pohledávkami je pak možné obchodovat na sekundárním trhu. Dle [2] musí být pohledávky zajištěné a doba splatnosti těchto pohledávek je obvykle delší než 180 dní, může být delší než 5 let. Na forfaitingovou společnost přechází všechna rizika (úvěrová, kurzová apod.).

Cenu forfaitingu představuje forfaitingová provize, jejíž výše se odvíjí od bonity klienta, náklady forfaitingové společnosti a úrok, který se odvíjí od bonity banky. Forfaiting využívají zejména podniky, které dodávají do zahraničí dodávky větších hodnot. Tímto způsobem se postupně vyřazují rizika spojená se spolehlivostí dodavatele, územím, v němž působí, a rizika spojená se změnami měnového kurzu. [21]

Výhody forfaitingu jsou dle [22]:

- forfaiting umožňuje dodavateli prodávat na úvěr, a přitom získá diskontovanou protihodnotu pohledávky ihned při prodeji forfaitérovi,
- dodavatel si nemusí v případě potřeby brát úvěr od banky, a tím se také zrychlí obrat kapitálu,
- oproti faktoringu forfaiting zajišťuje profinancování pohledávek s delší dobou splatnostmi,
- je to flexibilní služba, která umožňuje nabídku k odkupu všech pohledávek dohromady, ale i odkup jednotlivých pohledávek,
- na dodavatelský úvěr mohou vyvážet i kapitálově slabší firmy, které by úvěr od banky pravděpodobně nedostaly,
- uzavření forfaitingového kontraktu bývá zpravidla velmi rychlé, odpadá při něm kontrola úvěruschopnosti.

Nevýhody forfaitingu jsou dle [22]:

- forfaiting představuje poměrně drahý nástroj financování,
- kromě finančního forfaitingu musí existovat pohledávka spjatá s vývozem nebo dovozem zboží či služeb, na kterou se forfaiting váže,
- předmět forfaitingu představuje pohledávka s určitou minimální hodnotou.

2.7 Dotace

Dotace představují další zdroj financování podnikatelské činnosti. Prostřednictvím dotací z veřejných rozpočtů stát a územní samosprávné celky realizují a prosazují své zájmy. Dotací se rozumí dle [19] finanční plnění většinou zprostředkovaně poskytnuté dle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Dotací se také rozumí finanční plnění, která jsou podnikům poskytnuta na daný účel z prostředků EU nebo z veřejných rozpočtů cizího státu a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Za dotaci je také považováno prominutí části poplatků, pokud to právní předpis umožňuje a příslušný orgán stanovil prominutou část poplatků za dotaci.

Dotace se dělí na přímé a nepřímé. **Přímé dotace** představují přísun peněžních prostředků do podniku, a zvyšují příjmy podniku. Dle [12] se jedná se zpravidla o:

- cenové příplatky zvyšující tržby podniku, které se zpravidla používají jako forma intervenčních cen u zemědělských produktů,
- exportní prémie, vyvažující vývozcům rozdíl mezi cenou na světových trzích a cenou na domácích trzích,
- investiční dotace, jejichž cíl představuje podpora aktivity investorů,
- další přímé dotace, u kterých bývá obvykle striktně vymezen účel jejich použití.

Nepřímé dotace pro podnik znamenají snížení výdajů. Hlavní formy nepřímých dotací dle [12] jsou:

- daňové úlevy, které znamenají snížení nebo úplné osvobození od placení daní,
- bezúročné půjčky a půjčky se sníženou úrokovou sazbou, kdy se ze státního, případně jiného rozpočtu hradí institucím, které poskytují úvěr, rozdíl mezi skutečnou a zvýhodněnou částkou úroků,
- státní záruka úvěrů, při této formě dochází k čerpání rozpočtových prostředků až při uplatnění nároku věřitele na záruku úvěru,
- bezplatné poradenství a poskytování informací především malým a středním podnikům.

Dále můžeme dle [19] rozdělit dotace na:

- Dotace na úhradu nákladů – jedná se o dotace na provozní účely, které podporují podniky v tom, aby zabezpečovaly činnosti, které by za normálních tržních podmínek neprováděly.
- Dotace na pořízení dlouhodobého majetku – jedná se o dotace na pořízení dlouhodobého majetku, vč. technického zhodnocení, dotace na úhradu úroků zahrnovaných do pořizovací ceny dlouhodobého majetku nebo na snížení vlastních nákladů na pořízení nehmotného a hmotného majetku.

Výhodou u dotací je samotné jejich získání samo o sobě. Pro podnik představují zdroj finančních prostředků, který ho nezadluží, neboť nevyžadují žádné protiplnění, a představují nenávratný a neúročný finanční zdroj. Jejich získání ani držení tak nepřináší v porovnání s

jinými zdroji žádné náklady. Často umožní financování projektů, na které by podnik nemohl sehnat prostředky prostřednictvím bankovního úvěru nebo jiného běžného způsobu. Za výhodu financování dotacemi lze také považovat fakt, že jsou účelové, transparentní, adresné a programované. Velkou **nevýhodou dotací** představuje nejistota. Dotace jsou nenárokové, podnik tedy nemá žádnou jistotu, že dotace získá. To při přípravě realizace projektů může způsobovat značné komplikace. Za další nevýhodu lze také považovat i jejich účelovost, tedy nutnost respektovat striktní podmínky nakládání a využívání daných finančních prostředků, ať již z hlediska účelu použití, přísně dodržované struktury položek čerpání či stanovených lhůt. Další nevýhodou pak představuje administrativní náročnost. [4]

2.8 Dotace v zemědělství

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit do dvou základních skupin dle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie se zemědělcům nabízí evropské dotační programy, které jsou zpravidla částečně financované ze státního rozpočtu ČR. Tyto programy jsou vhodně doplněny národními dotačními programy, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR. Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami spravuje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. [6]

2.8.1 Program rozvoje venkova ČR 2014 - 2020

Program rozvoje venkova ČR na období 2014 – 2020 navazuje na dřívější Program rozvoje venkova na období 2007–2013. Hlavní cíl nového programu představuje obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které jsou závislé na zemědělství pomocí zpravidla agroenvironmentálně-klimatických opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství a krajinná infrastruktura. [51]

Hlavní priority tohoto programu jsou dle [51] tyto:

- podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,
- zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělských aktivit ve všech regionech,

- podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,
- obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které souvisejí se zemědělstvím,
- podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.

2.8.2 Přímé platby

Přímé platby představují nejvýznamnější kategorii podpor, které se poskytují českému zemědělství po vstupu ČR do EU. Jednotná platba na plochu (SAPS) byla hlavní přímou platbou plně hrazenou z prostředků Evropské Unie, o kterou mohla žádat osoba (fyzická i právnická), která obhospodařovala zemědělskou půdu.

Od roku 2014 řadíme do přímých plateb, kromě SAPS, ještě tyto přímé platby: oddělená platba za cukr (SSP), oddělená platba za rajčata (STP) a zvláštní podpory směřované na citlivé sektory (brambory pro výrobu škrobu, chmel, telata masného typu, bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech, krávy chované v systému s tržní produkcí mléka). [51]

Žadatelé o tyto platby musí splňovat dle [51] tyto následující podmínky:

- 1) musí být aktivními zemědělci,
- 2) musí být vedeni v evidenci zemědělského podnikatele podle zákona o zemědělství (případně musí být organizační složkou státu),
- 3) musí plnit podmínku ozelenění, tzv. greening - platba pro zemědělce, kteří dodržují zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, jejichž cíl představuje zmírnění negativních dopadů zemědělské činnosti na životní prostředí.

2.8.3 Národní doplňkové platby

Národní doplňkové platby, tzv. Top-Up se řadí k přímým podporám, nově tzv. Přečhodné vnitrostátní podpory, jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR. Top-Up slouží k dorovnání vybraných komodit, které byly v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemích EU.

Top-Up představují platby, které se poskytují k jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb.

Žádost o poskytnutí podpory Top-Up se podává v rámci jednotné žádosti. Žadatel se shoduje s žadatelem o platbu SAPS. Všeobecné podmínky pro poskytnutí platby Top-Up se shodují s podmínkami pro platbu SAPS. Pokud nebude žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na platbu Top-Up. [17]

2.8.4 Národní dotace

Česká republika podporuje prostřednictvím řady cílených programů mnoho potřebných aktivit výhradně z národních zdrojů. Stát tak přes tyto dotační programy přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. [5]

V dnešní době dochází ke stabilizaci spektra podpůrných programů. Je kladen velký důraz na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin), ale také na programy na podporu ozdravování polních a speciálních plodin (podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu) nebo na programy, které jsou zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat (např. Nákazový fond). Dále také existují programy, jejichž výsledky a zisk není možné přímo kvantifikovat, a přesto je jejich existence v rámci Národních dotací pro jednotlivé komodity nezbytná. Mezi takové aktivity lze jednoznačně začlenit například udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat. [5]

2.8.5 Platba pro mladé zemědělce

Platba je od roku 2015 poskytována fyzickým osobám nebo obchodním korporacím (právnícké osoby), které mají nárok na platbu v rámci SAPS. Žadatel nesmí být v roce podání žádosti o platbu SAPS starší 40 let. Platba pro mladé zemědělce je poskytována jednomu zemědělci na nejvyšší možnou výměru ve výši 90 ha po dobu nejvýše pěti let. [51]

2.8.6 Společná organizace trhu

Společné organizace trhu (SOT) se vztahuje pouze na vybrané zemědělské komodity. U těchto komodit jsou pak závazným způsobem stanoveny některé podmínky výroby a obchodu, které jsou podpořeny některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod.

Záměr SOT představuje minimalizaci výkyvů v nabídce jednotlivých komodit, a tím i v cenách placených zemědělcům a rovněž stabilizace cen pro konečného spotřebitele. [29]

2.8.7 PGRLF – Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond

Ministerstvo zemědělství naplňuje svoji politiku v oblasti poskytování národních podpor také prostřednictvím programů Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. (dále jen „PGRLF“). Programy podpor připravuje v úzké spolupráci s Ministerstvem zemědělství a ostatními zainteresovanými subjekty s cílem zvýšení konkurenceschopnosti českého zemědělství, lesnictví, potravinářství. Další cíle pak představuje rozvoj venkova, podpora zaměstnanosti ve venkovských oblastech a v neposlední řadě zabezpečení potravinové soběstačnosti České republiky. Volí se takové nástroje, respektive formy podpor, které budou pro každou z vybraných oblastí nejvhodnější a nejefektivněji povedou k dosažení uvedených cílů. [16]

V současné době zahrnuje nabídka podpůrných programů PGRLF patnáct programů určených pro zemědělské prvovýrobce, zpracovatele zemědělské produkce a podnikatele v oblasti zpracování dřeva a lesního hospodářství. Vedle primárních podpor ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů se ještě poskytuje přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF a podpora ve formě zajištění úvěrů. [16]

Mezi tyto podpory pro zemědělce se dle [20] řadí programy:

Zemědělec

Jedná se o investiční podporu zaměřenou zpravidla na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti, modernizaci a další rozvoj zemědělských subjektů.

Záměr programu Zemědělec představuje vytvoření předpokladů pro rozvoj zemědělských prvovýrobce. Příjemce podpory investuje zpravidla do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, pořízení, výstavby nebo vylepšení nemovitého majetku, či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice má povinnost vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zpravidla snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce podniku zemědělského prvovýrobce. [20]

Podpora pojištění

Cílem této podpory je zpřístupnit pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosáhnout vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účel

podpory představuje částečná kompenzace pojistného vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. [20]

Podpora úvěrů na nákup půdy

Cíl programu podpory představuje zpřístupnění pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. [20]

Sociální zemědělství

Cílem Programu podpory Sociálního zemědělství je vytvoření předpokladů pro zabezpečení a rozvoj zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením zemědělskými podnikateli.

Účel investičního úvěru poskytovaného PGRLF, a.s. v rámci programu podpory sociálního zemědělství představují investice v závodech zemědělských podnikatelů, kteří zaměstnávají nebo budou zaměstnávat pracovníky se zdravotním postižením nejméně po pokyny předem stanovenou dobu. [20]

Zajištění úvěrů

Cílem programu Zajištění úvěrů je přispět k dostupnosti úvěrových prostředků na financování investičních záměrů zemědělských podnikatelů či podnikatelů zabývajících se zpracováním zemědělských produktů nebo subjektů působících v odvětví lesního hospodářství či zpracování dřeva. Investiční záměr představuje pořízení investičního majetku v závodech, které provozují zemědělskou prvovýrobu či se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Podporovaná investice by měla vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce. [20]

Investiční úvěry

Účelem úvěru, který poskytuje PGRLF v rámci programu podpory Investiční úvěry, je pořízení investičního majetku, který je spojený se zpracováním zemědělských produktů. Úvěr nesmí být využit na nákup (pořízení) nemovitého majetku. [20]

Provozní úvěry

Účel provozního úvěru, který je poskytován PGRLF v rámci programu podpory Provozní úvěry, představuje provozní financování zpracovatelů zemědělských produktů.

- Dle [20] jsou stanovena specifická kritéria pro nakládání s úvěrem:

- Úvěr nesmí být použit na pořízení investičního majetku.
- Úroky z úvěru se vypočítávají vždy k ultimu pololetí, tj. k 30. 6. resp. 31. 12. nebo ke dni úplného splacení úvěru. Výši úroků PGRLF klientovi písemně oznámí společně se lhůtou k jejich úhradě.

Významnou roli PGRLF plní prostřednictvím podpor pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce škoek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů.

2.8.8 Zelená nafta

Zelená nafta představuje další druh podpory zemědělských podniků. Jedná se o problematiku vrácení daně z minerální olejů používaných pro zemědělskou prvovýrobu, která je upravena v § 57 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Dosud byla tato vratka pouze pro rostlinnou výrobu. Od 1. března 2017 je daňové zvýhodnění na motorovou naftu spotřebovanou v rostlinné prvovýrobě i rozšířeno i na motorovou naftu spotřebovanou v živočišné výrobě. Jedná se o vratku bez rozlišení intenzity chovu hospodářských zvířat. Výše koeficientu vratky činí 4,38. [1]

2.9 Ostatní zdroje financování

V následující kapitole autorka charakterizuje ostatní externí zdroje financování.

2.9.1 Ostatní krátkodobé zdroje

K ostatním krátkodobým zdrojům se řadí krátkodobé nebankovní úvěry (závazky). Podnikům vznikají z různých důvodů a trvají od přijetí dodávek, popřípadě výkonů podniku, od různých subjektů podniku (event. i z jiných důvodů vzniku závazků) do jejich zaplacení.

Dle Valacha [37] se do těchto zdrojů financování řadí:

- závazky vůči zaměstnancům z mezd, jejichž příčinou je posun výplat mezd za doby vykonání práce pracovníky,
- závazky vůči státnímu rozpočtu v důsledku posunu výplaty daní za vznikem daňových povinností,
- závazky z plateb pojistného sociálního a zdravotního pojištění vůči státnímu rozpočtu či daným pojišťovnám,

- krátkodobé výpůjčky od jiných podniků či podniků spojených v holdingu nebo jiných majetkových seskupeních,
- závazky vůči společníkům z titulu výplat podílů na hospodářském výsledku,
- závazky z emise krátkodobých cenných papírů,
- přijaté zálohy, závazky k náhradě škod různým subjektům apod.

Jedná se o různorodé zdroje financování, pokud jde o jejich vznik, dobu trvání, zánik, pravidelnost či nepravidelnost jejich výskytu, náhodnost vzniku, výši. Může se také jednat o závazky nežádoucí. [37]

2.9.2 Financování přeměnami majetku

Jedná se o financování, při kterém se zabezpečují finanční prostředky na zajištění různých, zejména hmotných složek oběžného majetku, popřípadě pro splácení závazků, aniž se mění objem stávajících zdrojů. K formám tohoto zdroje financování se dle [37] řadí například nákup (obnova) spotřebovaného oběžného majetku (např. výrobních zásob) z tržeb podniku. Část tržeb, která odpovídá spotřebovanému materiálu, by se měla věnovat na jejich obnovu či splácení úvěrů, aby se zamezilo snižování zásob a omezování aktivity podniku.

2.9.3 Zelené úvěry

Významným externím zdrojem financování zemědělských podniků je využití závazků po splatnosti. Obchodní partner zemědělského výrobce se tímto způsobem může podílet na financování například budoucí produkce. Tímto krokem tak sníží náklady na financování svému dodavateli. V praxi jsou obvyklé tzv. zelené úvěry, jejichž princip spočívá v tom, že si odběratel předfinancuje u dodavatele budoucí úrodu například dodávkami osiv, umělých hnojiv či ochranných prostředků. [9]

2.9.4 Marketingové nabídky finančních institucí

Při zabezpečování externích zdrojů formou bankovního úvěru je příhodné sledovat různé marketingové nabídky nejen významných, ale i menších finančních skupin, které bývají v daných obdobích zvýhodněné a účelově zaměřené, například na předfinancování dotací či obnovu a modernizaci investic, tedy zařízení pro rostlinnou či živočišnou výrobu. Tyto nabídky však nelze nalézt na žádném centrálním místě na webu, neboť nejsou oficiálně publikované, ale banky či menší finanční instituce je nabízejí v rámci obchodních akcí. [9]

3 CHARAKTERISTIKA ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

V následující kapitole se autorka zaměří na charakteristiku zemědělských podniků v České republice a jejich zdroje financování. Financování zemědělských podniků zahrnuje spoustu specifik, které způsobují odlišnosti ve financování těchto podniků oproti ostatním výrobním odvětvím národního hospodářství.

Dostupnost zdrojů financování zemědělských podniků, které lze získat na finančním trhu, určuje stav samotného finančního trhu v České republice, dále pak kapitálová přitažlivost odvětví a též stav daného podniku (jeho velikost, právní forma podnikání, výrobní zaměření, stav hospodaření podniku, zadluženost apod.) Kapitálová přitažlivost zemědělských podniků je nízká, a proto je součástí úspěšnosti zemědělského podniku na finančním trhu i podpora, resp. ochrana zemědělství a strategický záměr vlády spjatý s rozvojem tohoto odvětví. [13]

Zisk českého zemědělství mezi lety 2015 a 2016 vzrostl o 25,9 % na 20,2 miliardy Kč. Šlo o druhý nejlepší výsledek od roku 2000, lepší výsledek zaznamenalo české zemědělství pouze v roce 2014. Dále je z grafu hospodářského výsledku českého zemědělství (Obrázek č. 4) patrný pozvolný růst zisku, za posledních 13 let nebylo české zemědělství ve ztrátě. Dle Zprávy o stavu českého zemědělství [51], která byla vydána v roce 2015, se na zisku podílela ze 75 % rostlinná výroba, a z 25 % výroba živočišná. To poukazuje na snižování podílu živočišné výroby, což je negativní trend.

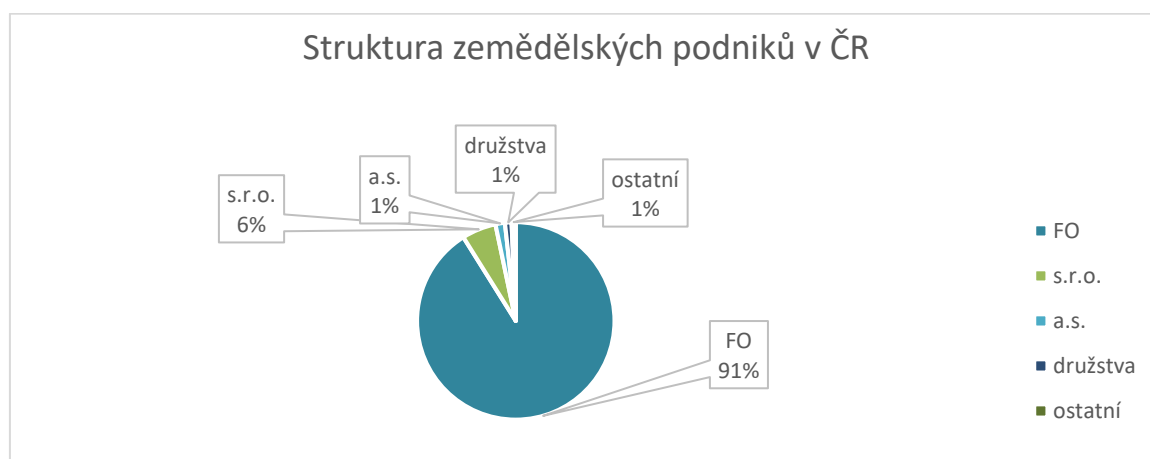
Obrázek 4: Hospodářský výsledek českého zemědělství v letech 1998 – 2016 (mld. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ [28]

Jak napovídá vývoj hospodářského výsledku českého zemědělství, v roce 1998 se začala projevovat nepříznivá situace na trhu zemědělských komodit (a v celém národním hospodářství všeobecně), kterou způsobil vývoj po měnové krizi. Po měnové krizi se banky snažily více a podrobněji posuzovat schopnost klientů splácet úvěry, a to na základě výsledků hospodaření, kapitálové síly podniků a jistění úvěrů. V roce 2009 měla na náhlém poklesu hospodářského výsledku hlavní podíl nastupující světová finanční krize, která odstartovala na podzim roku 2008. Tato krize se projevila nejen v zemědělství, ale i dalších odvětvích. V dalších letech se na hospodářském výsledku českého zemědělství příznivě projevil vliv PGRLF, který subvencemi úroků a zárukami úvěrů zajistil růst hospodářských výsledků zemědělských podniků, a také vstup České republiky do Evropské unie (2004), která pro české zemědělství znamenala přístup k evropským podporám a dotacím. Hospodářský výsledek ovlivňuje nejen ekonomická situace, ale i klimatické podmínky.

3.1 Struktura zemědělských podniků

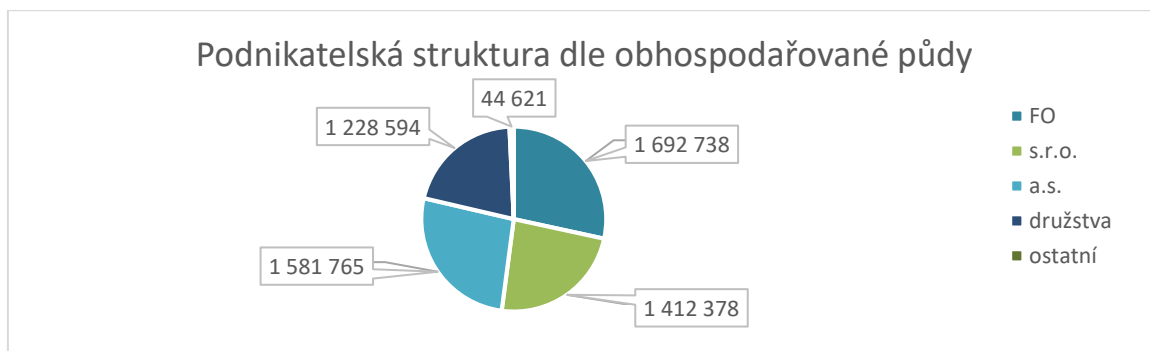
Následující Obrázek 5 zobrazuje graf struktury zemědělských podniků v ČR dle právní formy podnikání. Ke konci roku 2015 bylo evidováno 47 416 zemědělských subjektů. Jak je z grafu patrné, nejčastěji jimi jsou fyzické osoby (91 %). Pojem fyzické osoby zahrnuje zemědělské podnikatele dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ale také fyzické osoby, které provádějí drobné pěstitelské a chovatelské činnosti a nejsou zemědělskými podnikateli. Dále pak zemědělské podniky volí často (6 %) právní formu podnikání společnost s ručením omezeným.

Obrázek 5: Struktura zemědělských podniků v ČR za rok 2016 (%)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z [51]

Obrázek 6 pak znázorňuje graf podnikatelské struktury zemědělských podniků dle obhospodařované půdy. Zemědělské subjekty obhospodařovaly celkem půdu o velikosti 5 990 848 ha. Z grafu je zřejmé, že jednotlivé formy podnikání zaujímají zhruba stejnou část obhospodařované půdy. Obchodní společnosti (PO celkem) pak obhospodařovaly v roce 2015 70 % půdy, fyzické osoby 30 %.

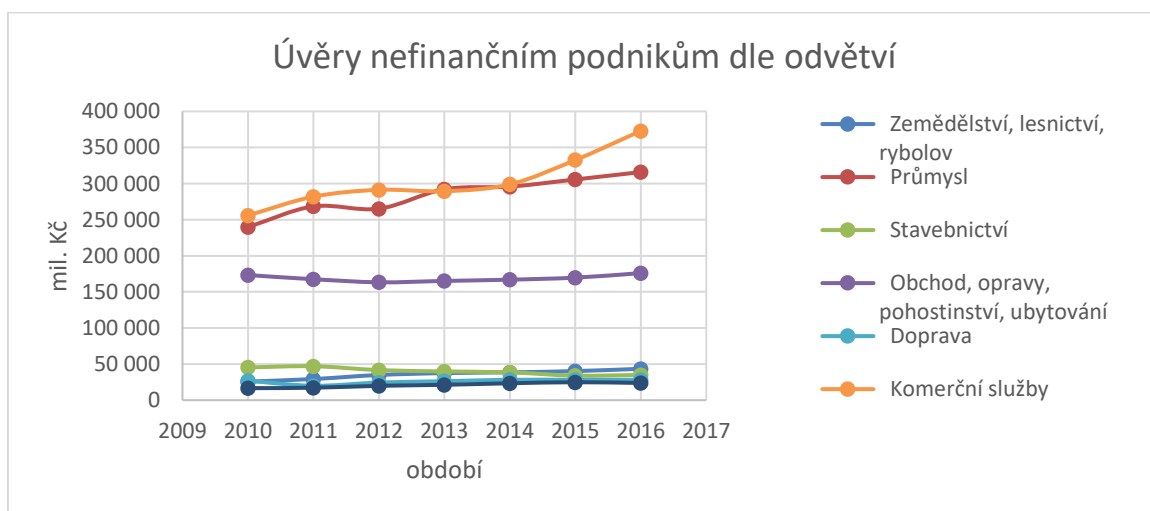

Obrázek 6: Podnikatelská struktura dle obhospodařované půdy v ha v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z [51]

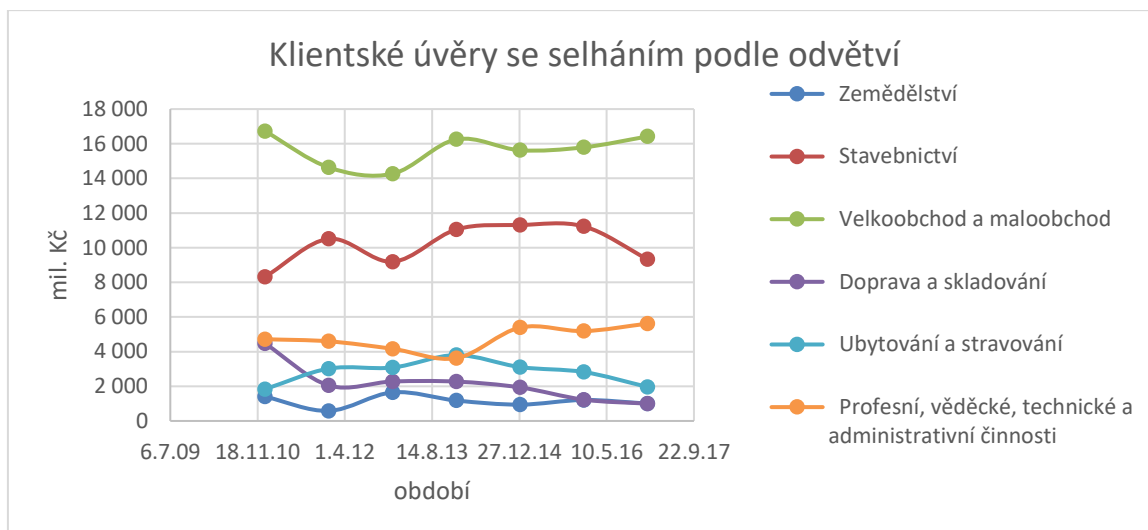
3.2 Bankovní úvěry

Čerpání bankovních úvěrů se během let zvyšuje, a to především díky příznivému vývoji zemědělství. Dle údajů ČNB, poskytly banky za rok 2016 úvěry ve výši 2 396 000 mil. Kč. Podíl úvěrů do zemědělských podniků činil 2,1 %, tedy 52 367 mil. Kč. Následující Obrázek 7 znázorňuje graf vývoje úvěrů nefinančním podnikům dle odvětví. Jak je z grafu patrné, odvětví zemědělství spolu s dopravou, obchodem a pohostinstvím čerpají úvěry zhruba ve stejné výši. Nejvíce úvěrů čerpají podniky v průmyslu a komerčních službách.

Obrázek 7: Úvěry nefinančním podnikům dle odvětví v letech 2010 – 2016 (mil. Kč)

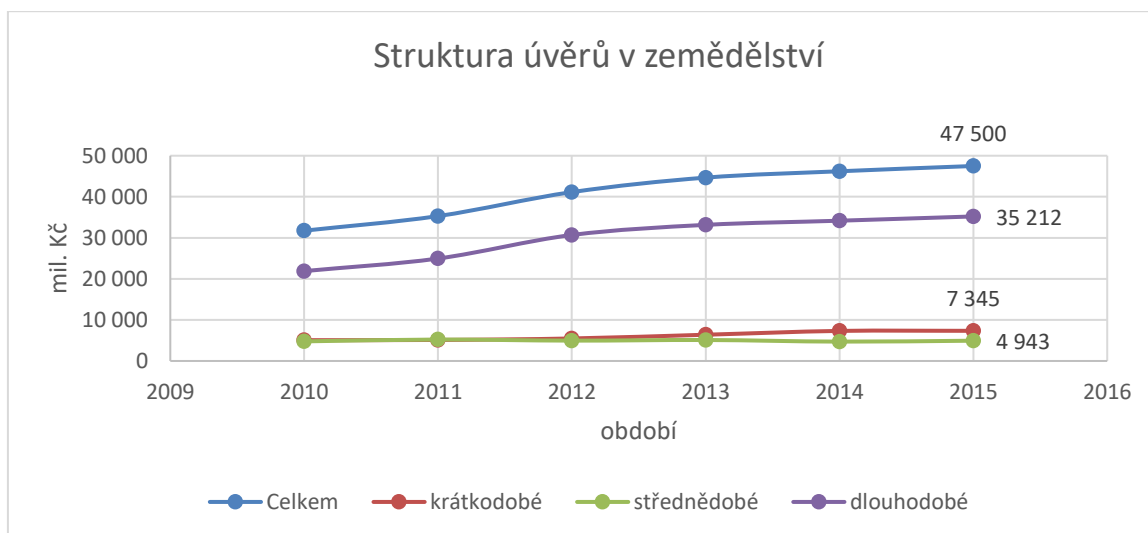
Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČNB [3]

Obrázek 8: Klientské úvěry se selháním podle odvětví od roku 2010 – 2016 (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČNB [3]

Zemědělství představuje jeden z nejspolehlivějších sektorů v národním hospodářství. Z Obrázku 8 je zřejmé, že odvětví zemědělství má dlouhodobě nejmenší podíl selhání ve splácení úvěrů. Obrázek č. 9 pak zobrazuje strukturu úvěrů v zemědělství.

Obrázek 9: Struktura úvěrů v zemědělství (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Zelené zprávy 2015 [51]

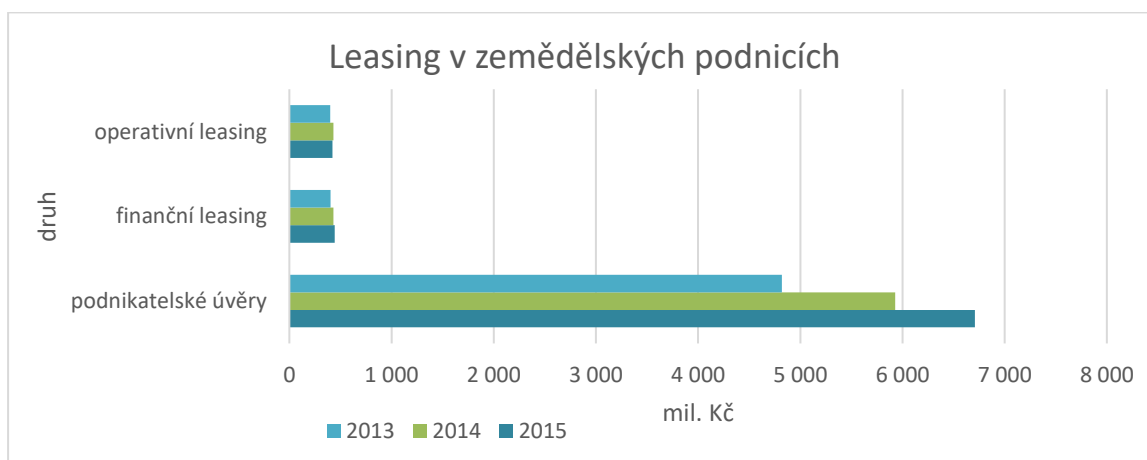
Zemědělské podniky v roce 2015 čerpaly z úvěrů celkově 47 500 mil. Kč, v roce 2016 52 367 mil. Kč, což představuje nárůst o 9,3 %, což dokládá růst investiční dynamiky zemědělských podniků. Nejvíce zemědělské podniky využívaly dlouhodobé úvěry, a to ve výši 35 211 mil. Kč, oproti předcházejícímu roku tak dlouhodobé úvěry zaznamenaly nárůst o 3,1 %. Nejméně pak zemědělské podniky využívaly úvěry střednědobé, avšak střednědobé

úvěry zaznamenaly nárůst o 4,7 %. Objem úvěrů pro odvětví zemědělství vykázal dle [51] v roce 2015 historicky nejvyšší úroveň, ale dle předběžných údajů pro rok 2016, se dá očekávat, že tato úroveň dále poroste.

Vývoj úvěrů koresponduje s příznivým vývojem zisku v zemědělství, klesajícími úrokovými sazbami z úvěrů a aktivitou bank, které se snaží o poskytování komplexních služeb spojených s financováním investic v zemědělství. Krátkodobé a střednědobé úvěry se s danými sezónními výkyvy pohybují v čase na poměrně stabilní úrovni.

3.3 Leasing

Úvěrové financování převažuje v zemědělství nad financováním leasingem. Hlavní důvod představuje možnost propojení úvěrového financování s dotačními programy PGRLF nebo Evropské unie, či s doprovodnými službami (např. pojištění). Navíc leasingové společnosti rozšířily nabídky svých úvěrů. Finanční leasing je dále pro podniky v ČR oproti úvěrům daňově nevýhodný. Dle Zprávy o stavu českého zemědělství [51] se v oblasti leasingu přesouvá zájem od finančního leasingu k operativnímu leasingu.

Obrázek 10: Vývoj jednotlivých druhů leasingu v zemědělských podnicích (mil. Kč)

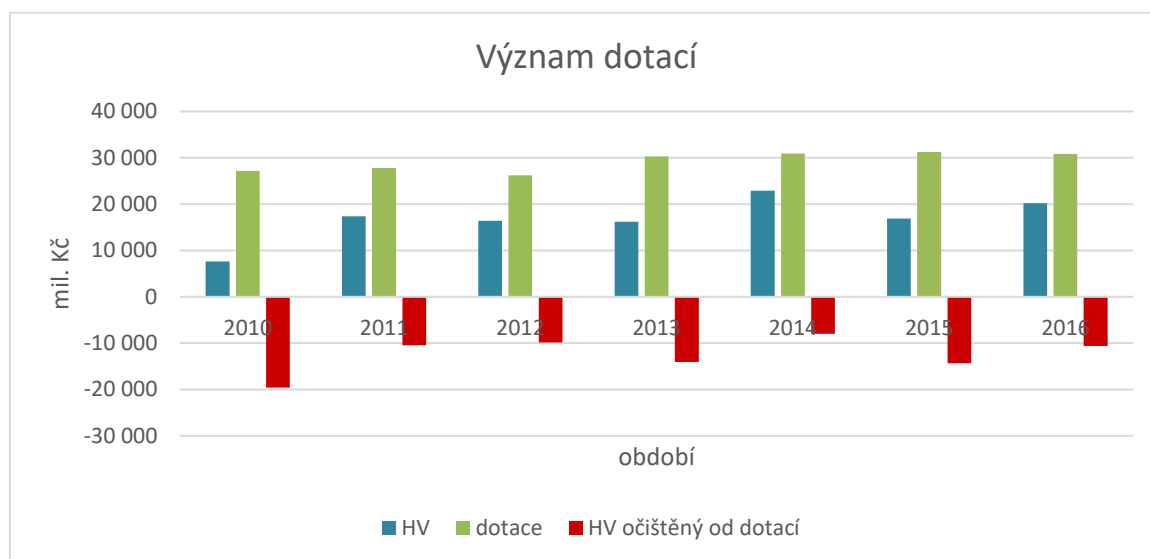
Zdroj: vlastní zpracování dle dat Zelených zpráv [48];[49];[50];[51]

V roce 2015 poskytli členové České leasingové a finanční asociace 6,71 mld. Kč na financování zemědělských a lesnických strojů, z toho 5,85 mld. Kč bylo poskytnuto v rámci podnikatelských úvěrů, 443 mil. Kč v rámci finančního leasingu a v rámci operativního leasingu 421 mil. Kč, viz Obrázek 10. Z grafu na tomto obrázku je dále zřejmé, že podnikatelské úvěry v daných letech výrazně vzrostly. Meziroční nárůst mezi lety 2013 a 2015 byl 28 %. Operativní a finanční leasing se pohybují v čase na relativně stabilní (mírně rostoucí) úrovni.

3.4 Dotace

Dotace představují nejvýznamnější formu externího financování zemědělských podniků. Dotace do zemědělských podniků plynou z dotačních programů z Evropské unie, tyto programy jsou pak často kofinancované ze státního rozpočtu ČR. Dalším zdrojem dotací do zemědělství jsou národní dotační programy, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR.

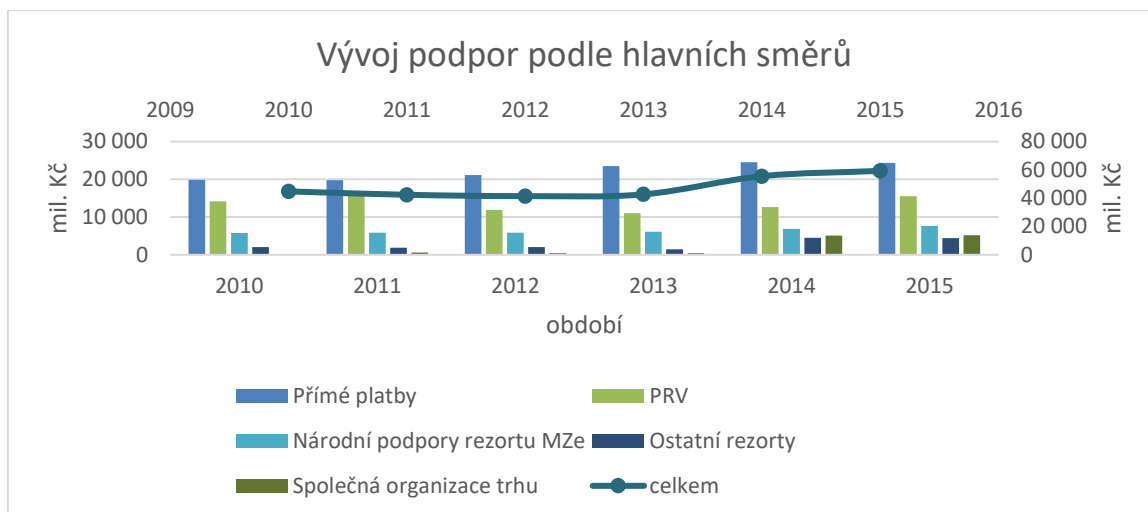
Obrázek 11 znázorňuje význam dotací pro sektor zemědělství. V grafu je zobrazen vývoj hospodářského výsledku v letech 2010 - 2016, dotací a vývoj hospodářského výsledku, který je o dotace očištěn. Jak je z grafu zřejmé, hospodářský výsledek se po očištění od dotací dostává do záporných čísel – české zemědělství by tedy bez dotací bylo v uvedených letech ve ztrátě. V uvedených letech dotace představují v průměru čtyřnásobek dosaženého zisku.

Obrázek 11: Význam dotací (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ [27]

České zemědělství přijímá několik druhů podpor – Přímé platby, národní podpory rezortu MZe, podpory v rámci Společné organizace trhu, podpory v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) a podpory z ostatních rezortů.

Obrázek 12: Vývoj podpor dle hlavních směrů (2010-2015), (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Zelených zpráv [48];[49];[50];[51]

Vývoj podpor podle hlavních směrů znázorňuje Obrázek 12. Zemědělské podniky přijímají největší objem podpor v rámci Přímých plateb, dále pak z PRV a národních podpor rezortu MZe. Od roku 2014 výrazně vzrostl objem podpory v rámci Společné organizace trhu a podpora od ostatních rezortů ministerstev.

3.4.1 Přímé platby

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků stanovených na dotace v zemědělství. Následující Tabulka 1 obsahuje přehled jednotlivých podpor vyplácených v rámci Přímých plateb v roce 2015. Cílem SAPS (Jednotná platba za plochu) je podpora zemědělců, kteří obhospodařují 1 hektar zemědělské půdy s danou kulturou (např. standardní orná půda, travní porost, trvalý travní porost,...). SAPS jsou vypláceny z programů Evropské unie. Top-Up představují platby, které se poskytují k jednotné platbě na plochu (SAPS), ale jsou vypláceny z programů ČR. Dále se pak do Přímých plateb zahrnuje oddělená platba za cukr, oddělená platba pro ovoce a zeleninu a další zvláštní podpory.

Tabulka 1: Celkový přehled vyplácených prostředků na přímé platby v roce 2015 (tis. Kč)

Přímé platby	Počet vyplácených žádostí celkem	Finanční prostředky vyplácené v roce 2015 (v tis. Kč)		
		ČR	EU	celkem
SAPS	33 020	0	12 663 074	12 663 074
Oddělená platba za cukr	814	0	1 198 355	1 198 355
Oddělená platba pro ovoce a zeleninu	14	0	11 235	11 235
Zvláštní podpory	9 389	0	1 529 098	1 529 098
Top-Up a PVP	25 212	846 279	0	846 279
Přímé platby celkem	68 449	846 279	15 401 762	16 248 041

Zdroj: vlastní zpracování dle dat SZIF [46]

Největší objem podpor získaly zemědělské podniky v rámci programu SAPS, a to ve výši 12 663 mld. Kč. V rámci programu Top-Up a PVP bylo vyplaceno 846 mil. Kč. Celkem pak bylo v rámci podpor z Přímých plateb v roce 2015 vyplaceno 16 248 mld. Kč.

3.4.2 Program rozvoje venkova ČR 2014 - 2020

Tento program navazuje na Program rozvoje venkova 2007 – 2013 a dále čerpá prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen EAFRD). Dle schváleného PRV je dán rozpočet 3,5 mld. EUR (2,3 mld. EUR z rozpočtu EU, 1,2 mld. EUR z rozpočtu ČR). [51]

Následující Tabulka 2 obsahuje přehled vybraných vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova za rok 2015. Mimo podpor v rámci opatření PRV 2014 – 2020, byly z jeho rozpočtu zaplacený v roce 2015 některé závazky z obdobných opatření předchozích programů PRV 2007–2013 a HRDP.

Tabulka 2: Přehled vybraných vyplacených prostředků na PRV v roce 2015 (tis. Kč)

Program rozvoje venkova		Finanční prostředky vyplacené v roce 2015 (v tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Osa I.	Modernizace zemědělských podniků	527 979	1 583 943	2 111 922
	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským podnikům	241 602	618 697	860 299
	Pozemkové úpravy	398 540	1 195 621	1 594 161
	Další odborné vzdělávání a informační činnost	12 176	36 526	48 702
	Zahájení činnosti mladých zemědělců	7 817	23 450	31 267
	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	26 205	78 615	104 820
	Využívání poradenských služeb	8 622	25 866	34 488
	OSA I. Celkem	1 263 223	3 683 556	4 946 779
Osa II.	Platba za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech	367 834	1 471 332	1 839 166
	Platby v rámci NATURA 2000 na zemědělské půdě	2 149	8 594	10 743
	Ekologické zemědělství	327 173	981 517	1 308 690
	Agroenvironmentálně-klimatické opatření	789 823	2 369 467	3 159 290
	Zalesňování zemědělské půdy	5 771	23 086	28 857
	OSA II. celkem	1 680 059	5 450 197	7 130 256
Osa III.	celkem	398 296	1 195 787	1 594 083
Osa IV.	celkem	123 323	490 785	614 108
Osa V.	celkem	25 040	75 119	100 159
	LFA - Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	282 390	847 169	1 129 559
Program rozvoje venkova celkem		3 772 631	11 742 613	15 515 244

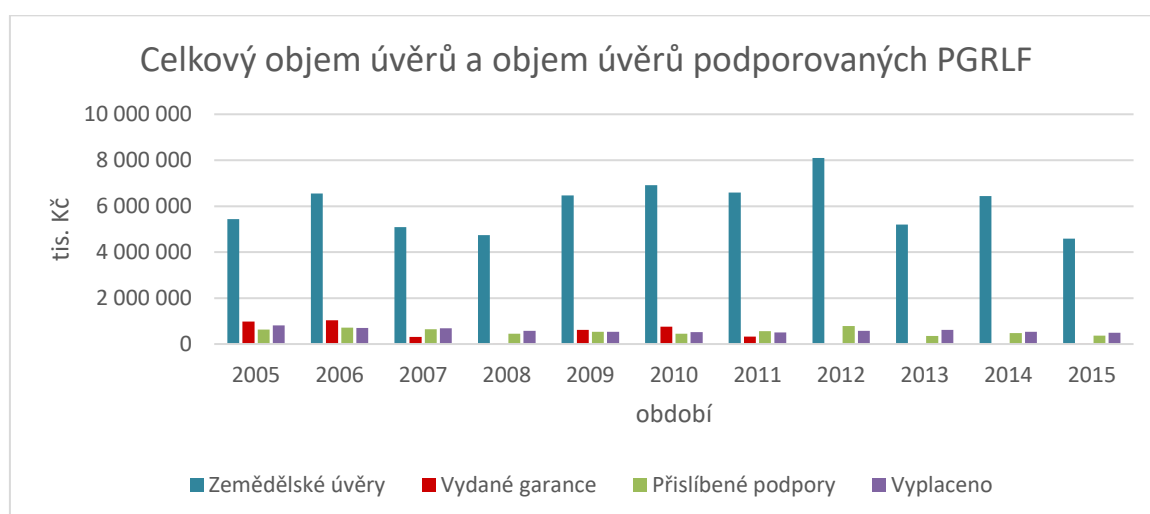
Zdroj: vlastní zpracování dle dat SZIF [46]

Osa I se zaměřuje na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení rozvoje podnikání v zemědělské výrobě. Záměr Osy II představuje zvýšení biologické rozmanitosti, ochranu vod a půdy a zmírnění dopadů klimatických změn. Osa III se zaměřuje na tvorbu pracovních příležitostí, podporu využívání obnovitelných zdrojů energie a na vzdělání. V rámci Osy III. byly v roce 2015 realizovány projekty LEADER u vybraných místních skupin. Cílem Osy V. bylo zabezpečení aktivit, které souvisely s přípravou, řízením, monitoringem, hodnocením, šířením informací a kontrolními činnostmi ve vztahu k PRV.[51]

Celkem bylo na PRV vynaloženo v roce 2015 15 515 244 tis. Kč, z toho 11 742 613 tis. Kč z rozpočtu EU a 3 772 631 tis. Kč ze státního rozpočtu ČR. 46 % prostředků vyplacených v rámci PRV bylo vynaloženo na Osu II., 32 % na Osu I, 10 % na Osu III, 7 % na LFA a 5 % na Osu IV. a Osu V.

3.4.3 PGRLF

PGRLF představuje nejvýznamnější část národních podpor do českého zemědělství. Příznivé ekonomické výsledky zemědělských podniků v jednotlivých letech byly z části podpořeny dotacemi části úroků z úvěrů a garancí úvěrů prostřednictvím PGRLF. Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond se především zaměřuje na poskytování finanční podpory podnikatelům a firmám v odvětví zemědělské prvovýroby a následného zpracování zemědělských produktů. Od svého založení, tedy od roku 1993, do konce roku 2015 poskytl PGRLF finanční podporu zemědělským podnikům v objemu téměř 32 mld. Kč, skutečně vyplaceno bylo 30,5 mld. Kč. Vývoj subvencí úroků z úvěrů a garancí úvěrů prostřednictvím PGRLF je zobrazen na Obrázku 13.

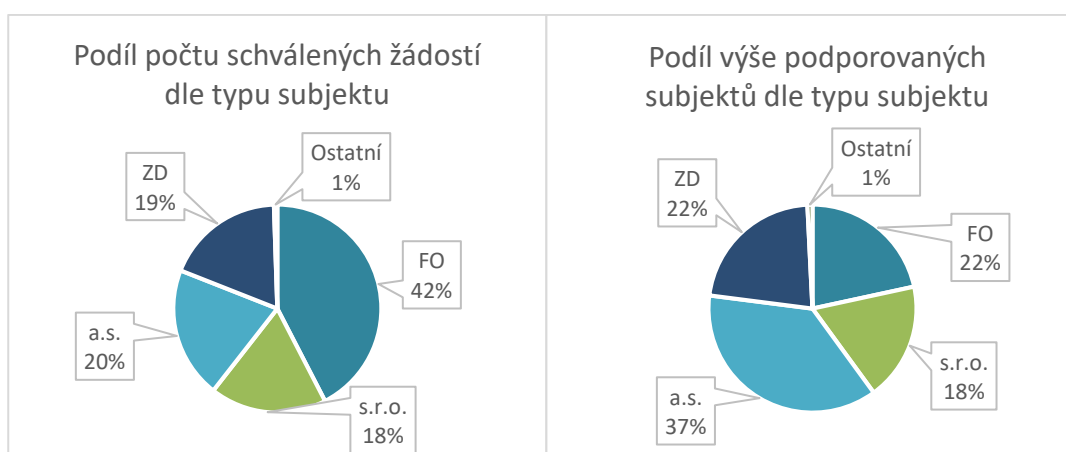

Obrázek 13: Celkový objem úvěrů a objem úvěrů podporovaných PGRLF (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Zelených zpráv [48];[49];[50];[51]

Subvence úroků z úvěrů na investice do zemědělství vyplácené PGRLF činily 522 mil. Kč v roce 2014, resp. 471 mil. Kč v roce 2015.

Podporu PGRLF za uvedené období nejvíce využily akciové společnosti (37 %), poté zemědělská družstva (22 %), fyzické osoby (zemědělští podnikatelé - 22 %) a dále společnosti s ručením omezeným (18 %), viz graf podílu výše podporovaných subjektů dle typu subjektu. Největší množství schválených žádostí dle typu subjektu (Obrázek 14 vlevo) zaznamenaly FO (42 %), následovány akciovými společnostmi (20 %), zemědělskými družstvy (19 %) a s. r. o. (18 %).

Obrázek 14: Poskytnuté podpory dle typu zemědělských subjektů k 31.12. 2015 (%)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

3.4.3.1. Program Zemědělec

V rámci programu Zemědělec poskytuje PGRLF podporu ve formě subvence úroků z investičních úvěrů, které poskytují komerční subjekty, a to zpravidla na nákup techniky do zemědělské prvovýroby, od roku 2015 i na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských podnicích, dále také na nákup plemenných zvířat, které jsou pořízené za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. [47]

Tabulka 3: Program Zemědělec – statistiky podle roků 2010– 2015 (mil. Kč)

Rok	Počet žádostí	Výše podporovaných úvěrů	Přislíbené podpory	Vyplaceno v roce
	celkem	v mil. Kč	v mil. Kč	v mil. Kč
2010	2 224	3 387	370	407
2011	2 723	4 574	499	390
2012	4 686	8 100	779	455
2013	3 212	5 126	347	530
2014	3 448	5 556	398	479
2015	3 105	3 661	270	433

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

V praxi to funguje tak, že PGRLF formou dotace zlevňuje úrokovou sazbu, kterou zemědělec dostal od banky, která mu poskytla úvěr. Pokud má tedy od banky sjednaný např. úrok 4 % p.a., díky programu Zemědělec mu bude dotací tato sazba snížena na 2 %. Pokud by se jednalo o mladého zemědělce, bude mu snížena dokonce o 3 % p.a. Minimální úrokové zatížení zemědělce po zohlednění podpory může činit minimálně 0,5 % p.a. [20]

Od začátku programu Zemědělec bylo podáno celkem 34 275 žádostí, výše podporovaných úvěrů dosahoval 67 944 mil. Kč, a celkem bylo vyplaceno zhruba 7 240 mil. Kč. V roce 2015 bylo do programu Zemědělec podáno 3 105 žádostí, tedy o 343 méně než v předchozím roce. Výše podporovaných úvěrů se pohybovala okolo 3 661 mil. Kč, což představuje pokles zhruba o 1 000 mil. Kč. V rámci programu Zemědělec v roce 2015 bylo přislíbeno 270 mil. Kč v rámci podpor a vyplaceno celkem 433 mil. Kč, viz Tabulka 3.

PGRLF, a.s. se za dobu své existence stal významným zdrojem financování investic zemědělské výroby, zpravidla zemědělské techniky, technologií a zemědělských staveb. PGRLF od roku 2003 podrobně sledoval účelovost vynaložených prostředků v rámci programu Zemědělec, díky čemuž má PGRLF přehled o nejčastěji financovaných prostředcích, strojích nebo stavbách. [47]

Nejčastější investice dle účelu financování jsou uvedeny v následující Tabulce 4, ze které je nejvíce zřejmý návrat k podpoře investic do nemovitého majetku v roce 2015 a zvýšení podpory technologií. V průběhu let byl v programu Zemědělec nejvíce podporován nákup mobilních a nemobilních strojů. Mezi mobilní stroje se řadí například secí kombinace, lis či podmítač, do nemobilních zařízení například pluhu, mulčovače či žací zařízení. V roce 2015 byl nejčastější investicí nákup mobilních a nemobilních zařízení a dále pak traktorů, což kopíruje trend od začátku sledování investic.

Tabulka 4: Program Zemědělec podle účelu financování v letech 2010 – 2015 (Kč)

Počet financovaných strojů/staveb	2010	2011	2012	2013	2014	2015	celkem 2003 - 2015
Traktor	796	980	1 612	1 039	1 137	636	10 978
Kombajn	202	305	374	254	280	180	2 847
Nakladač	150	153	267	214	214	142	1 933
Ostatní	105	124	203	199	209	124	1 667
Mobilní stroje celkem	1 253	1 562	2 456	1 706	1 840	1 082	17 425
Nemobilní stroje celkem	1 299	1 558	3 058	2 301	2 359	1 419	17 505
Technologie	0	1	5	4	7	15	311
Stavební investice celkem	0	0	0	0	0	14	316

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

3.4.3.2. Program Podpora nákupu půdy

Od roku 2012 je platný nový program Podpora nákupu půdy ve formě finančních prostředků, které jsou určeny ke snížení úrokového zatížení úvěrů na nákup nestátní zemědělské půdy. V roce 2015 se otevřel ještě jeden nový program: Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru. Tento program je určen pro další podporu nákupu zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu, v rámci kterého se poskytuje přímá finanční podpora zemědělským prvovýrobcům na snížení jistiny úvěru na nákup půdy, kterou poskytují komerční subjekty. [47]

Následující Tabulka 5 zobrazuje statistiky Podpory nákupu půdy v letech 2010 – 2015 v programech: Krize - Půda (2010 – 2011), Podpora nákupu půdy (de minimis od r. 2013), Půda - snížení jistiny (od r. 2015).

Tabulka 5: Podpora nákupu půdy - statistiky dle let 2010 – 2015 v tis. Kč

Rok	Počet žádostí	Rozloha půdy u schválených smluv	Výše zprostředkovaného úvěru	Vyplaceno v roce
	celkem	v ha	v tis. Kč	v tis. Kč
2010	134	3 019	239 917	746 46
2011	169	2 782	245 450	72 901
2012	0	0	0	72 116
2013	42	732	75 337	63 056
2014	588	7 944	879 592	49 264
2015	521	7 211	897 972	55 833

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

Od začátku programu Podpora nákupu půdy bylo podáno 3000 žádostí, celková rozloha půdy u schválených smluv činila 76 935 ha a celkově bylo vyplaceno 590 mil. Kč. V roce 2014 a 2015 bylo do tohoto programu podáno přes 500 žádostí, což je oproti předchozím rokům značný nárůst. Rozloha půdy u schválených smluv činila přes 7000 ha. V roce 2015 bylo v rámci podpor vyplaceno přes 55 mil. Kč.

3.4.3.3. Program Podpora pojištění

Hlavní cíl programu na podporu pojištění představuje zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, to zajistí vyšší zajištění podnikatelských činností proti nepředvídatelným rizikům.

Dle [16] se tento program dále dělí na dva podprogramy:

- Podpora pěstitelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin
- Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Tyto programy jsou určeny pro zemědělské podniky a podnikatele, kteří si sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními katastrofami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci, nebo si sjednali pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, nepříznivými klimatickými jevy či přírodními pohromami.

Výše podpory se stanovuje v intervalu od 25 % do 50 % prokázaných uhrazených nákladů u pojištění hospodářských zvířat a speciálních plodin, u pojištění ostatních plodin se výše podpory stanovuje v intervalu od 10 % do 50 %. Jednotlivé výše podpor se vyhláší každý rok zvlášť až po ukončení příjmu žádostí o poskytnutí podpory pro daný rok. [47]

Tabulka 6: Programy Podpory pojištění za rok 2015 a celkem (mil. Kč)

Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné v mil. Kč	Výše podpory v mil. Kč	Sazba podpory v %
	celkem	schváleno			
Rok 2015					
Ostatní plodiny	3 536	3 153	639	319	50 %
Speciální plodiny	1 157	1 009	240	120	50 %
Hospodářská zvířata	2 150	1 905	181	90	50 %
Celkem 2004 - 2015	69 704	68 017	11 080	4 063	37 %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

V roce 2015 byly v rámci programů Podpory pojištění vyplaceny podpory v celkové výši 90 mil. Kč. Sazba podpory byla stanovena, jak pro ostatní plodiny, tak pro speciální plodiny a hospodářská zvířata, na 50 %. Nejvíce bylo vyplaceno v rámci podpory na ostatní plodiny - 319 mil. Kč, a to kvůli špatným klimatickým podmínkám a škůdcům, které postihly tyto plodiny. Celková výše podpor od roku 2004 do roku 2015 činila 4 063 mil. Kč. Bylo podáno 69 700 žádostí a sazby podpor se v průměru pohybovaly okolo 37 %.

3.4.3.4. Spolupráce PGRLF s bankami

PGRLF poskytuje podporu pro ekonomicky návratné podnikatelské záměry v rámci svých programů ve spolupráci s bankami, se spořitelními a úvěrovými družstvy, nebo s leasingovými společnostmi, které se v posledních letech velmi podílejí na financování

investic v zemědělství. Následující Tabulka 7 zobrazuje počet schválených žádostí a poskytnutých podpor k 31. 12. 2015 v členění dle úvěrujících subjektů, a zobrazuje prvních deset nejaktivnějších subjektů.

Tabulka 7: Počet schválených žádostí a poskytnutých podpor k 31. 12. 2015 v členění dle úvěrujících subjektů (prvních 10 subjektů, seřazeno podle výše podporovaných úvěrů, v tis. Kč)

Subjekt	Počet schválených žádostí	Výše podporovaných úvěrů	Přislíbené podpory
	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč
Komerční banka, a.s.	10 507	49 493 797	6 873 691
GE Money Bank, a.s.	13 523	35 779 871	4 663 816
Česká spořitelna, a.s.	6 644	21 525 111	3 366 737
Waldviertler Sparkasse von 1842 AG	3 876	11 207 098	2 386 919
ČSOB Leasing, a.s.	3 832	5 714 530	457 497
Erste Leasing, a.s.	4 513	5 558 826	478 060
Deutsche Leasing ČR, s.r.o.	2 720	3 540 431	312 614
SG Equipment Finance CR, s.r.o.	1 271	3 292 025	231 498
Citibank Europe plc, o.s.	1 158	2 639 471	345 768
Sberbank CZ, a.s.	891	2 548 850	309 847
CELKEM	53 368	161 419 264	24 114 798

Zdroj: vlastní zpracování dle dat PGRLF [47]

Nejaktivnější banka, díky které získali zemědělské podniky úvěr, je Komerční banka, s výší profinancovaných úvěrů přes 48,6 mld. Kč následovaná GE Money Bank a Českou spořitelnou. V roce 2015 byla podpora úroků z úvěrů poskytována k úvěrům od celkem 20 různých společností, především tuzemských bank a leasingových společností. Banky celkem k 31. 12. 2015 zaznamenaly 53 368 žádostí a výše jimi podporovaných úvěrů činila 161 mld. Kč.

4 ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK I. AGRO OLDŘIŠ A.S.

V následující kapitole autorka charakterizuje zemědělský podnik I. AGRO Oldřiš a.s.

4.1 Základní informace

Obchodní firma:	I. AGRO Oldřiš a.s.
Sídlo společnosti:	Oldřiš 236 569 82 Borová
Právní forma:	akciová společnost
Vznik:	1. 3. 1997
Základní kapitál:	67 100 000 Kč
Počet zaměstnanců:	37

Společnost I. AGRO Oldřiš a.s. vznikla dne 1. 3. 1997 zápisem do obchodního rejstříku Krajského soudu v Hradci Králové.

Základní kapitál společnosti činí 67 100 000 Kč, tvoří ho 5000 akcií s nominální hodnotou 1000 Kč, 4210 akcií s nominální hodnotou 10 000 Kč a 200 akcií, jejichž nominální hodnota je 100 000 Kč. Všechny tyto akcie jsou kmenové akcie na jméno, mají listinnou podobu a je u nich omezená převoditelnost (akcie jsou převoditelné se souhlasem představenstva a za podmínek uvedených ve stanovách). Jediným akcionářem podniku je Zemědělské obchodní družstvo " VRCHY".

Podnik má majetkové účasti v chovatelském Družstvu Impuls, Odbytovém družstvu Sněžné, Mlékařském družstvu Poličsko, na společnosti Agrofin Svitavy a.s., Drůbežárny Osík a.s., a Drupork Svitavy a.s. [45]

4.2 Předmět podnikání

Hlavním předmětem podnikání I. AGRO Oldřiš a.s. je zemědělská výroba, která se dělí na výrobu živočišnou a rostlinnou.

Živočišná výroba se zabývá především chovem mléčného skotu, dojníc, které ročně vyprodukují okolo 2 mil. litrů mléka. Rostlinná výroba je z 60 % zaměřena na výrobu krmiv, tedy na podporu živočišné výroby. V rámci rostlinné výroby se na 1371 ha zemědělské půdy

pěstuje pšenice ozimá (220 ha), řepka ozimá (200 ha), ječmen ozimý, triticales ozimé, ječmen jarní, kukuřice, lusco-obilné směsky a jetel.

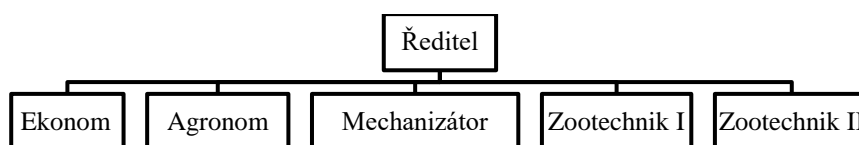
Další předmět podnikání tvoří silniční motorová doprava, opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů, činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a vedení spisovny. [45]

4.3 Organizační struktura

Řídící strukturu podniku tvoří výkonný orgán, tedy ředitel a jeho management (ekonom, agronom, mechanizátor, zootechnik I, zootechnik II - viz Obrázek 15). Výrobní organizační struktura je organizována podle odvětví ve 3 střediscích (viz Obrázek 16):

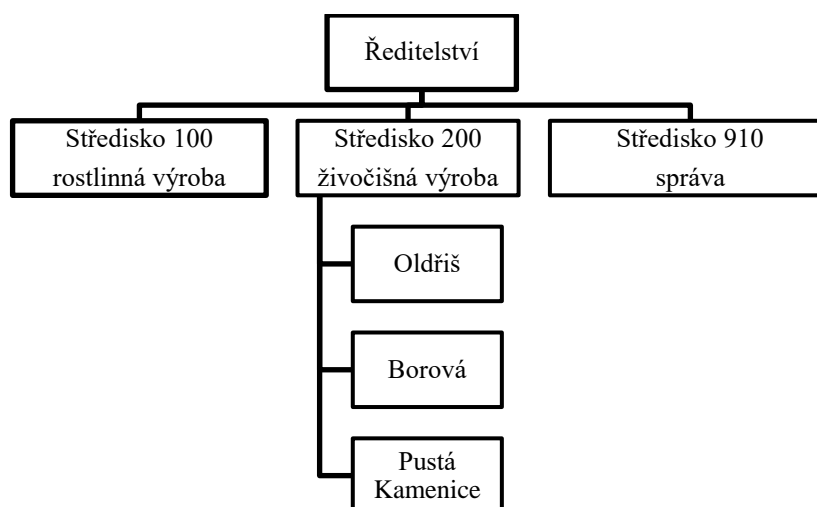
1. středisko 100 - rostlinná výroba,
2. středisko 200 - živočišná výroba (stáje - Oldřiš, Borová, Pustá Kamenice),
3. středisko 910 - správa.

Středisko 100 se věnuje pěstování plodin, opravárenské práci, výrobě krmiv, posklizňové úpravě obilovin a traktorové práci, Středisko 200 chovu skotu, nákladní dopravě, šrotování, traktorové práci, zásobování, výrobě krmných směsí. Středisko 910 zpracovává agendu podniku. [45]

Obrázek 15: Řídící struktura organizace

Zdroj: vlastní zpracování dle [45]

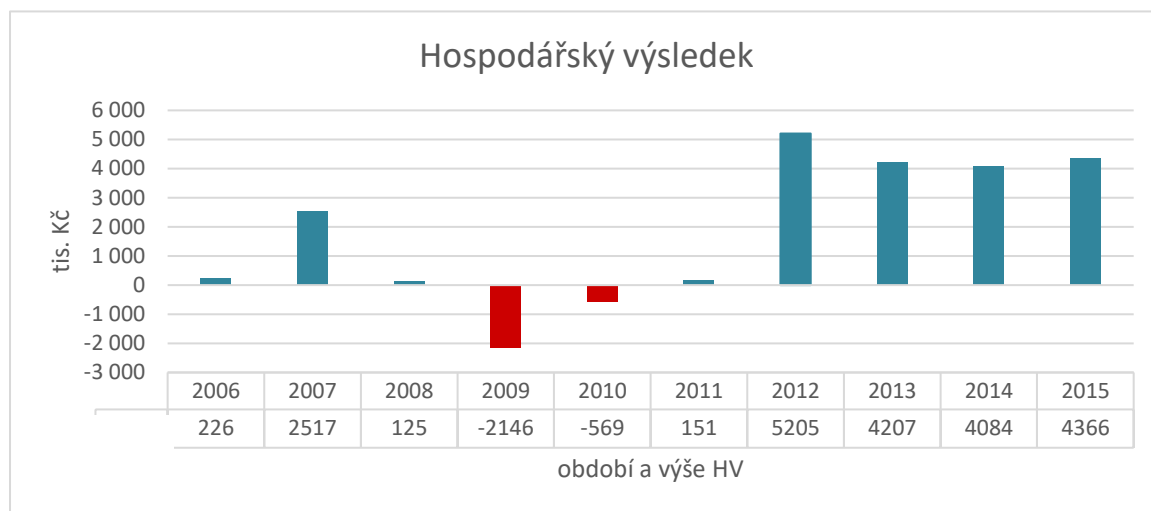

Obrázek 16: Organizační struktura podniku

Zdroj: vlastní zpracování dle [47]

4.4 Hospodářský výsledek

Vývoj výsledku hospodaření v letech 2006 až 2015 zobrazuje graf na Obrázku 17. Jak je z grafu patrné, v letech 2009 a 2010 vykazoval podnik ztrátu. Následoval výrazný růst a od roku 2013 mírný pokles. Vývoj hospodářského výsledku I. AGRO Oldřiš a.s. v podstatě kopíruje vývoj hospodářského výsledku českého zemědělství (Obrázek 4).

Obrázek 17: Vývoj hospodářského výsledku v letech 2006-2015 (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv společnosti [41];[42];[43];[44];[45]

Hospodářský výsledek ovlivňuje nejen ekonomická situace, ale také klimatické podmínky. Největšího zisku bylo dosaženo v roce 2012, kdy společnost vykázala jeden z nejvyšších výsledků hospodaření. K velikosti dosaženého zisku přispěl nejvyšší vytvořený finanční výsledek hospodaření a zvýšení výkonů, především tržeb – vzrostla výkupní cena zemědělských komodit.

Nejhorším rokem pak byl rok 2009, lze ho označit za krizový, neboť firma zaznamenala ztrátu 2 146 tis. Kč. Tento rok obecně představoval krizi nejen odvětví zemědělství, z důvodu nástupu celosvětové ekonomické krize, která se projevila snížením cen zemědělských komodit.

4.5 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele pomáhají nastínit základní finanční charakteristiky podniku. Tato kapitola nastíní současnou situaci podniku pomocí ukazatelů rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti. V níže uvedené Tabulce 8 jsou výpočty vybraných poměrových ukazatelů.

Jednotlivé ukazatele byly vypočteny dle [25] a vycházejí z dat z účetních výkazů - rozvahy a výkazů zisků a ztrát podniku, uvedených v Příloze A a Příloze B.

Tabulka 8: Poměrové ukazatele v letech 2010 až 2015

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ROA	-0,91 %	0,89 %	6,99 %	5,92 %	5,14 %	5,4 %
ROE	-0,61 %	0,17 %	5,53 %	4,46 %	4,99 %	5,03 %
ROS	-2,64 %	2,14 %	18,25 %	12,77 %	11,89 %	14,41 %
ROC (Kč)	0,97	0,98	0,82	0,87	0,88	0,86
Obrat aktiv	0,34	0,42	0,38	0,46	0,43	0,38
Obrat zásob	1,66	2,29	1,96	2,45	2,38	2,09
Doba obratu zásob (dny)	215,82	157,05	183,49	146,88	151,17	172,17
Běžná likvidita	5,76	5,48	6,20	6,20	6,83	13,54
Pohotová likvidita	2,67	2,92	3,26	3,29	3,88	7,69
Okamžitá likvidita	1,87	1,92	1,49	2,28	2,32	6,00
Věřitelské riziko	20,81 %	22,52 %	22,00 %	17,69 %	22,13 %	16,97 %
Finanční nezávislost	79,19 %	77,48 %	78,00 %	82,31 %	77,89 %	83,03 %
Úrokové krytí (krát)	-2,47	1,37	13,14	12,68	16,27	18,93

Zdroj: vlastní zpracování dle [25] a výročních zpráv podniku [41];[42];[43];[44];[45]

Ve sledovaném horizontu ROA (rentabilita aktiv), která vyjadřuje celkovou efektivnost podniku, neustále roste, je to způsobeno zvyšující se rentabilitou tržeb. Z Tabulky 8 je dále patrné, že firma v roce 2010 vykazovala ztrátu, a v dalších letech (2011 - 2015) zisk. ROE, rentabilita vlastního kapitálu, hodnotí výnosnost kapitálu, který byl do podniku vložen vlastníky. Pomocí tohoto ukazatele mohou investoři zhodnotit, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos, který odpovídá riziku investice. U ukazatelů rentability je velice složité určení doporučených hodnot, ale v ideálním případě by hodnoty měly v čase růst.

Z výše uvedené Tabulky 8 je zřejmé, že obrat aktiv se pohybuje ve velmi nízkých hodnotách. Obrat aktiv udává, kolikrát se celková aktiva obrátí v tržby za jeden rok. Průměrné hodnoty tohoto ukazatele se pohybují v rozmezí 1,6 - 2,9. Průměrné hodnoty obratu aktiv se v podniku I. AGRO Oldřiš a.s. pohybují okolo 0,4, jsou tedy menší než 1,5, což znamená, že podnik má příliš vysoký stav majetku a měl by ho buď odprodat, nebo zvýšit tržby. Doba obratu zásob (DOZ) říká, kolik dní jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob, kolik dní trvá jedna obrátka. DOZ vychází v průměru na 200 dní, což je velmi vysoká hodnota ukazatele, která podniku nemusí svědčit.

Hodnota ukazatele běžné likvidity se nepohybuje v doporučených hodnotách (1,5 - 2,5), je příliš vysoká, ale obecně u tohoto ukazatele platí, že čím vyšší má hodnotu, tím je u daného podniku menší riziko platební neschopnosti. Hodnoty pohotové likvidity jsou také vyšší než optimální hodnota (1 - 1,5). Vyšší hodnota tohoto ukazatele je příznivá pro věřitele, nikoliv

však pro management a akcionáře podniku, neboť aktiva vázaná ve formě pohotových prostředků přináší nízký či nulový úrok. Hodnoty okamžité likvidity se také pohybují vysoko nad optimem (0,2 - 0,5), ale nemusí to nutně znamenat, že firma má finanční problémy, zejména pokud firma využívá kontokorenty apod. [23]

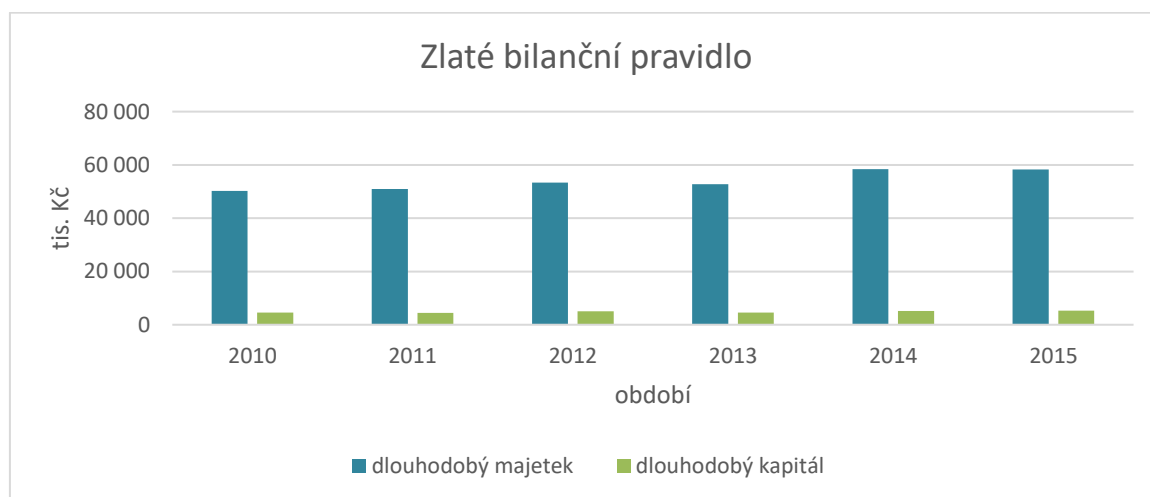
Dle doporučení by ukazatel finanční nezávislosti neměl klesat pod 30 %, vysoké hodnoty tohoto ukazatele znamenají, že zkoumaný podnik je stabilní (má nízkou hrozbu úpadku). Ve sledovaných letech ukazatel finanční nezávislosti v podniku neklesl pod 77 %. Ukazatel úrokového krytí, který představuje to, kolikrát zisk před úroky a zdaněním převyšuje hrazené úroky, v letech 2010 a 2011 vykazoval kritické hodnoty (menší než 3), většina zisku tedy šla na úhradu úroků. Od roku 2012 již zisk společnosti nepadnul na zaplacení úroků.

4.6 Zlatá pravidla financování

Jedná se o doporučení, kterými by se mělo řídit vedení ve financování podniku, pokud chce dosáhnout dlouhodobé finanční rovnováhy a stability.

4.6.1 Zlaté bilanční pravidlo

Zlaté bilanční pravidlo říká, že dlouhodobý majetek by se měl financovat především z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů, krátkodobý majetek pak z odpovídajících krátkodobých zdrojů.

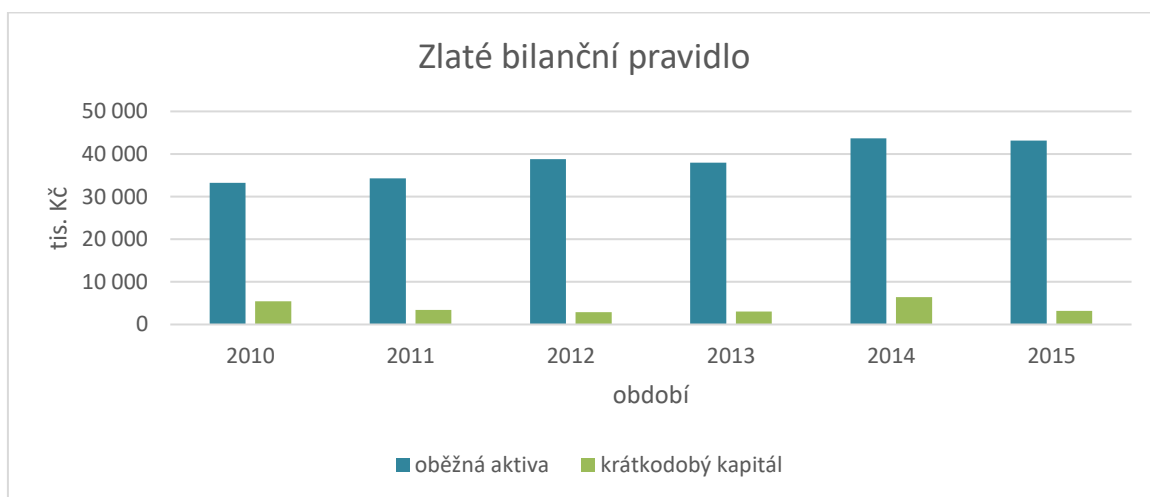
Obrázek 18: Zlaté bilanční pravidlo dlouhodobých aktiv a pasiv (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výkazů společnosti

Obrázek č. 18 zobrazuje vývoj dlouhodobého majetku a dlouhodobého kapitálu v letech 2010 až 2015. Dlouhodobý majetek výrazně převyšuje dlouhodobý kapitál. Podnik tedy

využívá agresivní způsob financování, který je vysoce rizikový, ale levnější. Je to způsobeno tím, že zemědělský podnik vlastní mnoho budov (administrativní budovu, sklady, budovy pro chov skotu apod.), pozemků, technologického zařízení a strojů.

Obrázek č. 19 zobrazuje zlaté bilanční pravidlo oběžných aktiv (krátkodobých aktiv) a krátkodobého kapitálu. Z grafu je zřejmé, že oběžná aktiva v letech 2010 až 2015 vysoce převyšují krátkodobý kapitál. Podnik se v uvedených letech pravidlem neřídil.

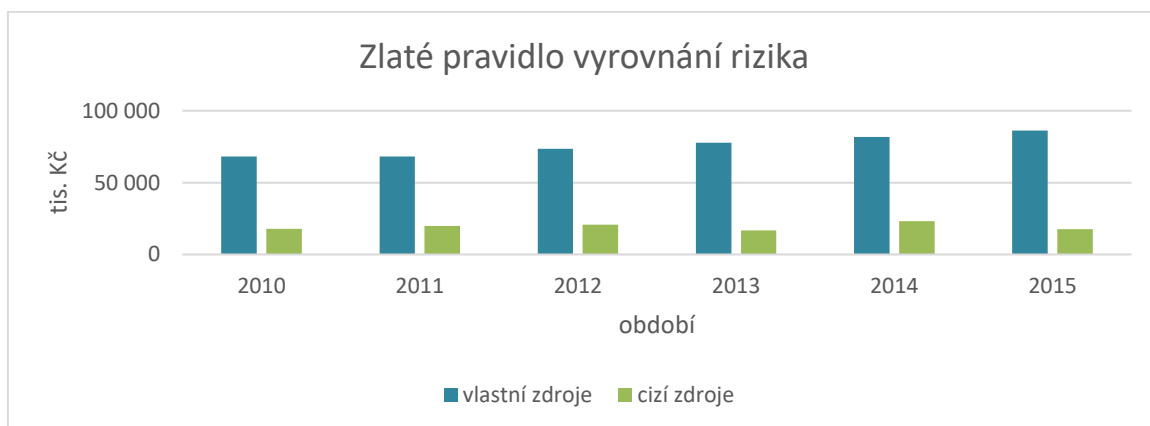

Obrázek 19: Zlaté bilanční pravidlo oběžných aktiv a krátkodobých pasiv (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výkazů společnosti

4.6.2 Zlaté pravidlo vyrovnání rizika

Zlaté pravidlo vyrovnání rizika říká, že vlastní zdroje by měly převyšovat zdroje cizí, v krajním případě by se měly tyto zdroje rovnat. Z grafu zobrazeném na Obrázku 20 je patrné, že vlastní zdroje výrazně převyšují zdroje cizí, podnik se tedy tohoto pravidla v uvedených letech držel.

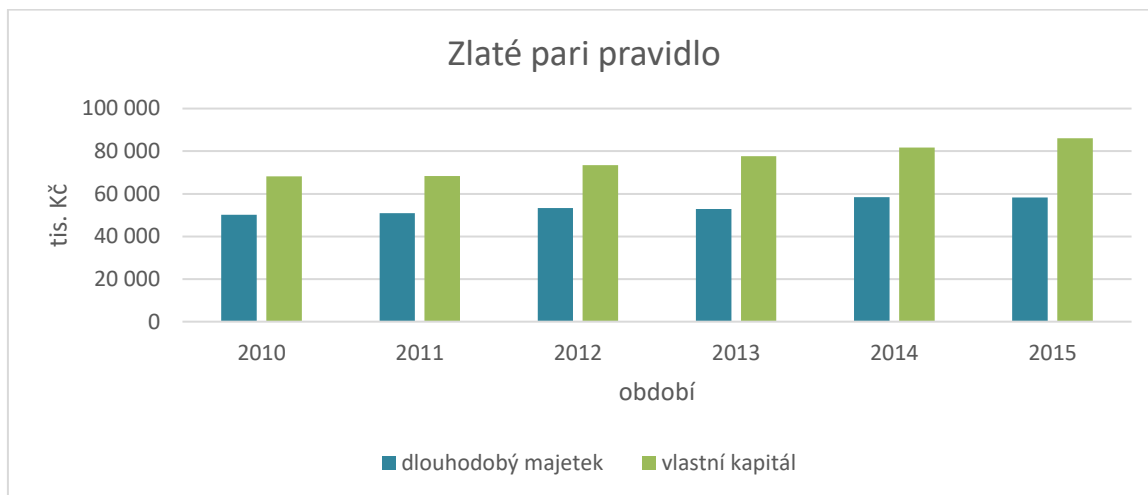

Obrázek 20: Zlaté pravidlo vyrovnání rizika (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výkazů společnosti

4.6.3 Zlaté pari pravidlo

Zlaté pari pravidlo říká, že dlouhodobý majetek má být financován pouze vlastním kapitálem. Z grafu, který zobrazuje Obrázek 21, je zřejmé, že podnik se v letech 2010 – 2015 zlatým pari pravidlem řídil.

Obrázek 21: Zlaté pari pravidlo (tis. Kč)

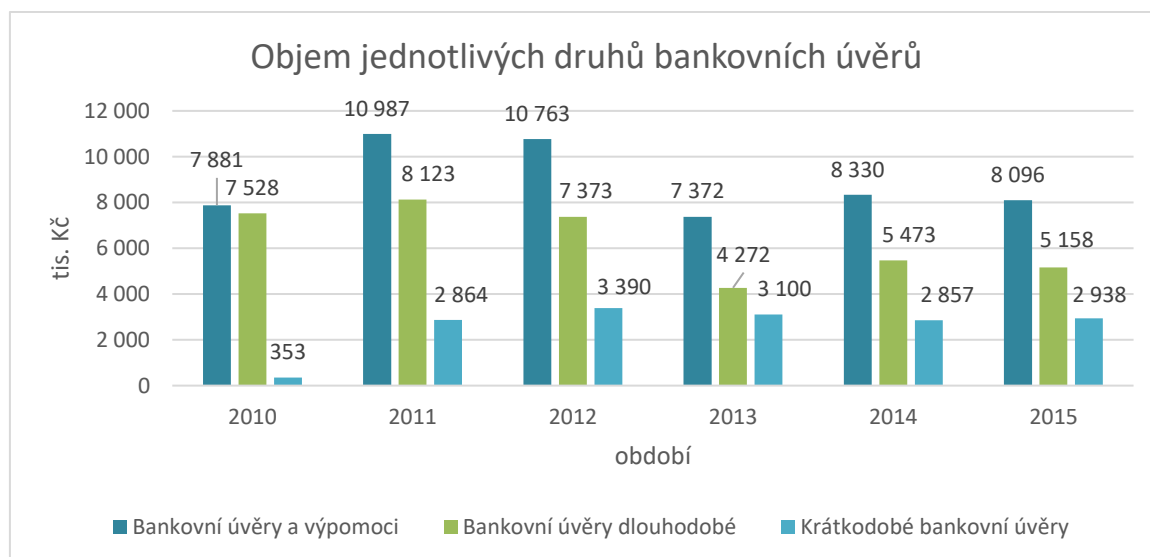
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výkazů společnosti

5 EXTERNÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ V PODNIKU I. AGRO OLDŘIŠ A.S.

V následující kapitole autorka charakterizuje externí zdroje financování v podniku I. AGRO Oldřiš a.s.

5.1 Úvěry

Jeden z významných zdrojů, který využívá podnik I. AGRO Oldřiš a.s., představují úvěry. Následující Obrázek 22 zobrazuje graf vývoje krátkodobých a dlouhodobých bankovních úvěrů tak, jak je jejich stav zachycen v rozvaze společnosti v jednotlivých letech. Z grafu je patrné, že podnik využívá více dlouhodobé úvěry než krátkodobé. Největší objem úvěrů měl podnik v roce 2011, kdy celkový objem činil 10 987 tis. Kč, dále pak v roce 2012, kdy celkový objem úvěrů byl 10 763 tis. Kč.

Obrázek 22: Vývoj objemu jednotlivých druhů úvěrů (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Společnost využívá úvěry především k financování zemědělských strojů. Jak je zobrazeno v následující Tabulce 9 během let si společnost vzala úvěry na 8 zemědělských strojů. V roce 2011, kdy měla společnost největší objem úvěrů, si vzala úvěr na nakladač a řezačku, a to ve výši 5 352 tis. Kč.

Tabulka 9: Nové úvěry přijaté v jednotlivých letech a jejich účel (tis. Kč)

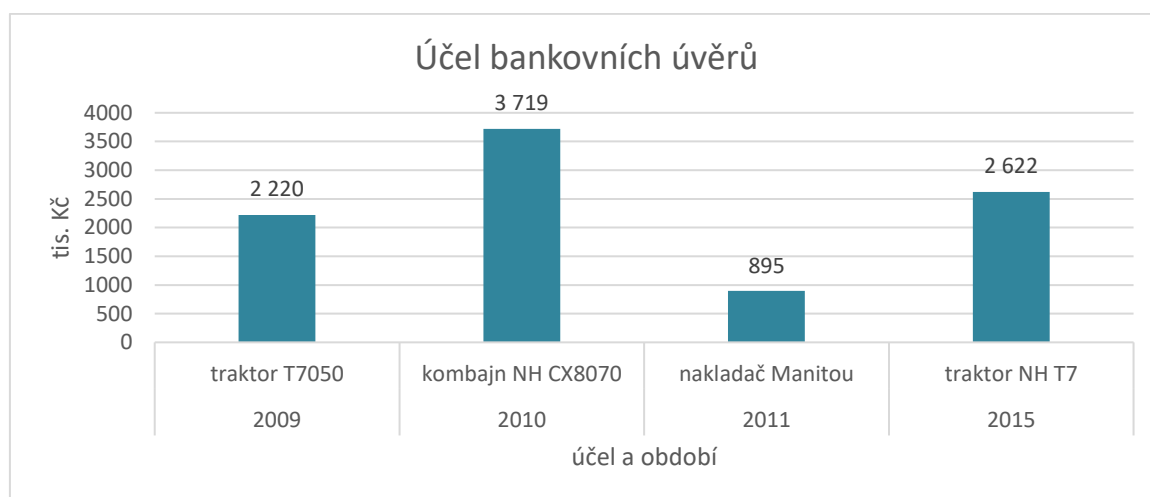
rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
účel	Traktor NH T7050	Kombajn NH CX 8070	Nakladač Manitou a řezačka CLAAS	Nakl. traktor NH L225	žádný	Traktor NH T6 a nakladač JCB	Traktor NH T7
výše úvěru v tis. Kč	2 220	3 719	5 352	2 565	0	4 058	2 622

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Společnost I. AGRO Oldřiš a.s. využívá úvěry bankovní a úvěry podnikatelské.

5.1.1 Bankovní úvěry

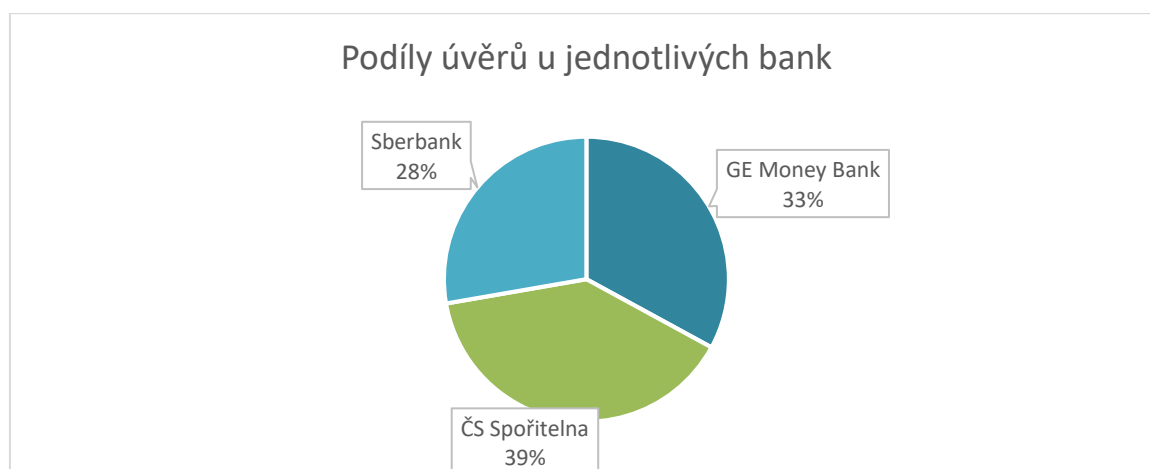
Následující Obrázek 23 zobrazuje výši bankovních úvěrů v jednotlivých letech a účel, na který byly použity. Za sledované období si podnik půjčil na úvěr celkem 9 456 tis. Kč. Tyto jednotlivé úvěry byly použity na nákup strojů – dvou traktorů, kombajnu a nakladače.

Obrázek 23: Výše a účel bankovních úvěrů (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Společnost si vzala úvěry od České Spořitelny, GE Money bank (dnes Moneta Money Bank), a Sberbank. Tyto banky patří mezi 10 nejaktivnějších subjektů, které spolupracují s PGRLF (viz Tabulka 7). Úvěry jsou rozloženy relativně stejným podílem 30 % do každé z bank. Tato situace je zobrazena na Obrázku 24.

Obrázek 24: Podíly úvěrů u jednotlivých bank (%)

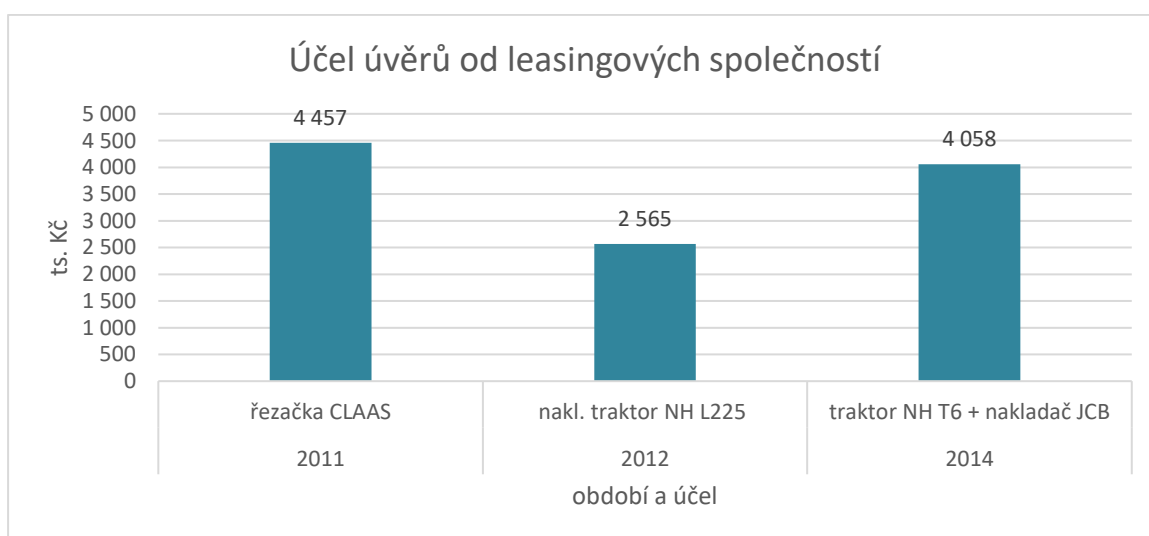
Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

V roce 2015 nakoupila firma prostřednictvím bankovního úvěru od Sberbank traktor New Holland T7. Jedná se o bankovní úvěr s dotací úroků od PGRLF. Dotace úroků v praxi fungují tak, že PGRLF formou dotace zlevňuje úrokovou sazbu, kterou zemědělec dostal od banky, která mu poskytla úvěr. Firma měla u banky sjednaný úrok 4,10 % p.a. na financování traktoru New Holland T7 a díky programu Zemědělec mu byla dotací snížena sazba na 2,10 %. Celková výše tohoto úvěru činila 2 622 tis. Kč a úvěr je splatný v roce 2020.

5.1.2 Úvěry od leasingových společností

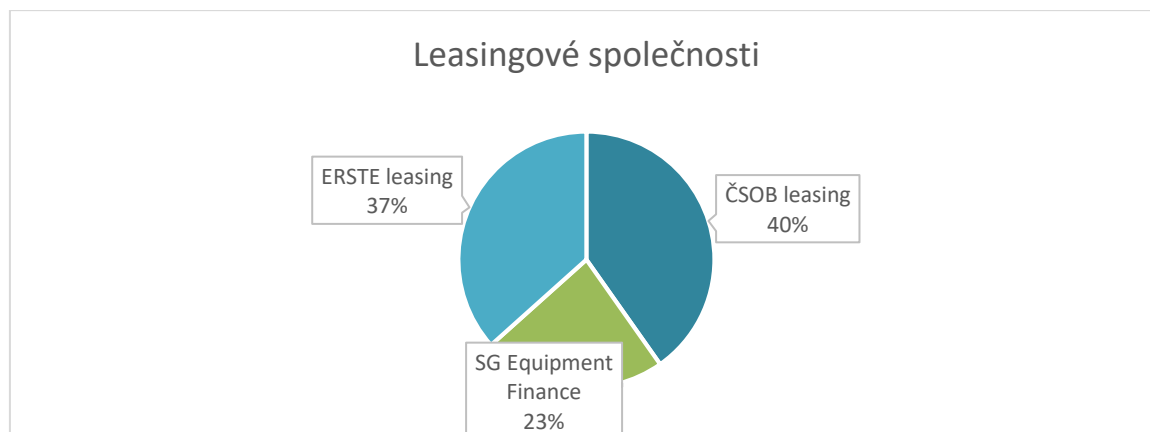
Od leasingových společností firma využívá pouze podnikatelské úvěry. Tyto úvěry přijímá od dceřiných společností bank, které se zabývají leasingem. Firma nevyužívá ani operativní, ani finanční leasing. Hlavním důvodem je, že na dané investice do strojů firma získala výhodnější podmínky - možnost propojení úvěrového financování s dotačními programy PGRLF nebo Evropské unie, či s doprovodnými službami (např. pojištění). Jak je patrné z grafu vývoje jednotlivých druhů leasingu v zemědělských podnicích (Obrázek 10) zemědělské podniky obecně nejvíce využívají právě podnikatelských úvěrů od leasingových společností, co se týká operativního a finančního leasingu, ten využívají minimálně.

Následující Obrázek 25 zobrazuje vývoj podnikatelských úvěrů v jednotlivých letech a účel, na který byly tyto úvěry vynaloženy. Podnik I. AGRO Oldřiš využil podnikatelský úvěr na financování 4 strojů, a to na řezačku, nákladní traktor, traktor a nakladač. Celkem si vzal úvěry v hodnotě 11 080 tis. Kč.

Obrázek 25: Výše a účel úvěrů od leasingových společností v tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Obrázek 26: Podíly podnikatelských úvěrů u jednotlivých leasingových společnostech (%)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Obrázek č. 26 zobrazuje podíly podnikatelských úvěrů u jednotlivých leasingových společnostech. Firma si půjčila podnikatelský úvěr u tří společností – ČSOB leasing, ERSTE leasing a SG Equipment Finance. Tyto společnosti patří k deseti nejaktivnějším subjektům (viz Tabulka 7), které spolupracují s PGRLF a poskytují zemědělským podnikům úvěry. Podíly úvěrů jsou téměř rovnoměrně rozděleny mezi společnostmi.

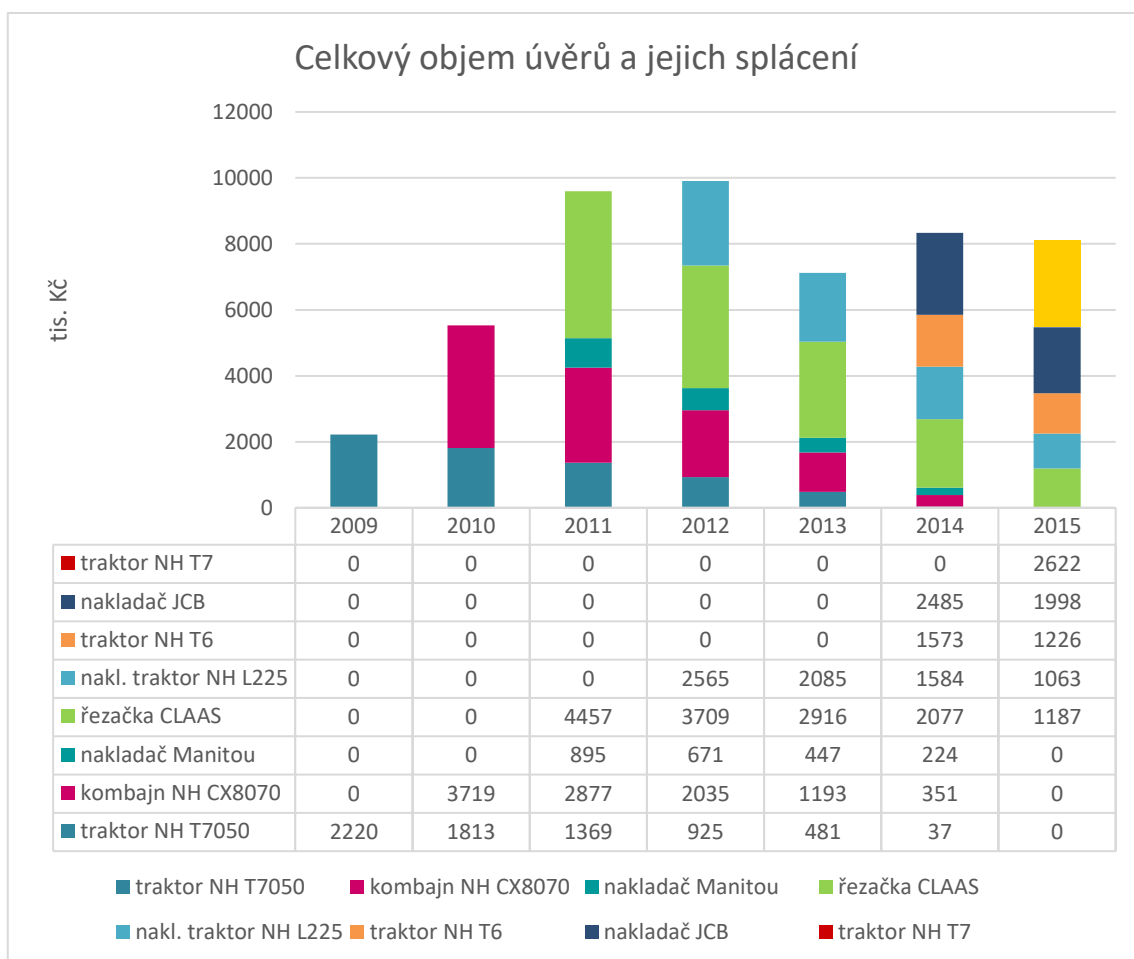
V roce 2014 společnost nakoupila prostřednictvím podnikatelského úvěru od ERSTE leasing traktor New Holland T6 a nakladač JCB 550-80. Jedná se o podnikatelský úvěr s dotací úroků od PGRLF. Funguje stejně jako u bankovních úvěrů, tedy že PGRLF formou dotace zlevnila úrokovou sazbu, kterou zemědělec dostal od banky, která mu poskytla úvěr. Firma měla u leasingové společnosti sjednaný úrok 4,70 % p.a. na financování traktoru New Holland T6, díky programu Zemědělec mu byla dotací snížena sazba na 2,70 %. Úrok sjednaný pro nakladač JCB 550-80 činil 4,75 %, díky PGRLF se úroková sazba snížila na 2,75 %. Celková výše tohoto úvěru za traktor New Holland T6 činila 1 573 000 Kč a za nakladač JCB 2 485 tis. Kč, dohromady tedy 4 058 tis. Kč. Oba úvěry jsou splatné v roce 2019.

Firma tedy financuje pořízení zemědělské techniky prostřednictvím úvěrů, jak bankovních, tak nebankovních (podnikatelských). Hlavním důvodem je čerpání výhodných dotací v rámci programu PGRLF, díky kterým získají nižší úroky. Firma se rozhodla diverzifikovat riziko a každý stroj financuje u jiné instituce. Všechny stroje pořízené na úvěr mají fixní úrokovou sazbu, dále jsou zastaveny zástavním právem, a je na ně podepsána vinkulace pojistného plnění (= zřízení zástavního práva na pojistné plnění při poškození předmětu závazku.

Pojistné plnění bude při poškození nebo zničení předmětu úvěru vyplaceno zástavnímu věřiteli [9]).

Společnost si ve sledovaném období (2010 – 2015) vzala úvěry v celkové výši 20 536 tis. Kč. Vzhledem k výši úvěrů, které společnost má, jsou některé její objekty a stroje zatížené zástavním právem. Na konci roku 2015 činila souhrnná výše zástavního práva 13 702 tis. Kč. I přes vysokou výši úvěrového zatížení splácí společnost úvěry včas a za celou historii společnosti se ještě nikdy nestalo, že by muselo být zástavní právo bankou uplatněno.

Následující Obrázek 27 zobrazuje graf vývoje úvěrů v podniku I. AGRO Oldřiš a.s. a jejich splácení. Jak je z grafu patrné, firma rovnoměrně splácí své úvěry – klesá výše úvěru za každý jednotlivý stroj. Například úvěr na kombajn New Holland CX 8070, který společnost pořídila v roce 2010 za 3 719 tis. Kč. Firma v roce 2010 – 2013 zaplatila splátky ve výši 842 tis. Kč a v posledním roce splácení, tedy v roce 2014, 351 tis. Kč. Kombajn měl být splacený do května roku 2015, ale firma ho splatila již na konci roku 2014.

Obrázek 27: Celkový objem úvěrů a jejich splácení v průběhu let 2010 - 2015 (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

5.2 Rizikový kapitál

Podstatou financování rizikovým kapitálem je nákup podílu na základním kapitálu podniku, správa, zhodnocení v časovém horizontu a prodej podílu se ziskem. Společnosti investují formou rizikového kapitálu do projektů, u nichž očekávají vysokou návratnost. Investoři rizikového kapitálu očekávají výnos obvykle od 25% až 30% výše. [13] Pro odvětví zemědělství je typická vysoká rizikovost a nízká výnosnost. Tyto dva faktory, jsou důvodem pro nezájem investorů rizikového kapitálu. Průměrná výnosnost celkového kapitálu českých zemědělských podniků, kterou lze považovat za syntetický ukazatel úspěšnosti hospodaření, dosáhla dle Zelené zprávy 2015 [51] v zemědělství, v ekonomicky mimořádně úspěšném roce 2014 (nejúspěšnější rok pro české zemědělství za posledních 20 let) 9,9 % což je pro potenciální investory málo. Podnik I. AGRO Oldřiš a.s. v roce 2015 dosáhl průměrné výnosnosti celkového kapitálu 5,04 %, což je vzhledem k riziku pro potenciální investory velmi malá hodnota.

5.3 Faktoring a forfaiting

V dnešní době faktoring a forfaiting používá především k přeshraniční spolupráci a jsou využívány zejména k eliminaci rizik z mezinárodní spolupráce či z obchodních vztahů v tuzemsku.

Faktoring, odkup krátkodobých pohledávek, představuje vhodnou alternativu ke krátkodobému úvěru. Forfaiting, odkup střednědobých či dlouhodobých pohledávek, je alternativou k dlouhodobému úvěru. Tyto zdroje financování jsou dražší než zmíněné dlouhodobé či krátkodobé úvěry, avšak pro řadu podniků je přednější zajištění rizika. Zemědělské podniky využívají raději úvěry, kde záruky za případná rizika přebírá prostřednictvím PGRLF stát.

Podnik I. AGRO Oldřiš a.s. nevyužívá jako zdroj financování ani jednu z těchto forem, a to především z toho důvodu, že se jedná o malý podnik, který obchoduje především v rámci České republiky. V podniku takového rozsahu a s takovýmto zaměřením se tento způsob financování jeví jako nerentabilní.

5.4 Emise akcií a dluhopisů

Podnik I. AGRO Oldřiš a.s. nevyužívá k financování emisi akcií nebo dluhopisů. V českých podmínkách je emise akcií a emise dluhopisů jako možnost, jak získat kapitál pro financování, málo využívaná. Situace na českém kapitálovém trhu příliš nenahrává

zemědělským podnikům, neboť překonání legislativních a administrativních překážek je pro tyto podniky příliš náročné, než aby se o to pokoušely.

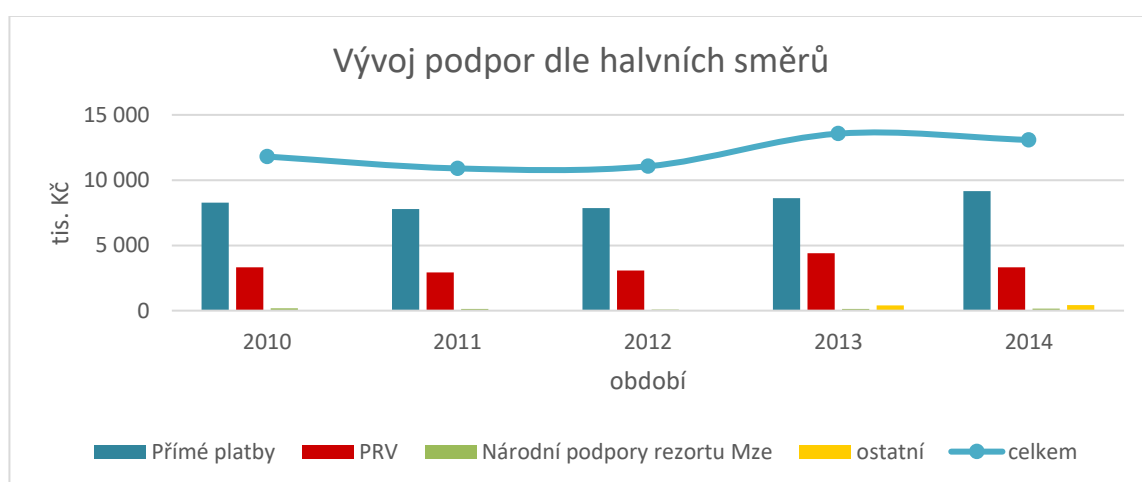
Emise akcií může podniku přinést velké množství nového kapitálu pro financování a rozvoj podniku, je ale velice nákladná. Po překonání všech legislativních a administrativních překážek, by podniky stejně s největší pravděpodobností upustily od záměru emise akcií, především kvůli nezájmu investorů o podnik s nízkou rentabilitou vloženého kapitálu. Tento způsob financování používají spíše velké podnikové korporace.

Získávání finančních prostředků prostřednictvím emise dluhopisů je významné především pro velké podnikové korporace. Zemědělské podniky se potýkají při vstupu na kapitálový trh s řadou byrokratických překážek, pokud by je překonaly, potýkaly by se s nezájmem investorů. Zemědělství je velice rizikové odvětví, je zde mnoho vnějších faktorů, které mohou ovlivnit výsledky hospodaření. Rizikovitost a celkově výnosnost zemědělských podniků by potenciální investory odradily.

Pro české zemědělské podniky je získání prostředků prostřednictvím kapitálového trhu komplikované a méně dostupné, než získání úvěru. U úvěrů navíc záruky za případná rizika přebírá stát prostřednictvím PGRLF.

5.5 Dotace

Dotace představují nejvýznamnější formu externího financování zemědělského podniku. Podnik získal dotace v rámci programu Přímé platby, Programu rozvoje venkova 2007 – 2013, Programu rozvoje venkova 2014 – 2020, národní podpory rezortu MZe a podpory z ostatních rezortů.

Obrázek 28: Vývoj podpor dle hlavních směrů (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Obrázek 28 zobrazuje vývoj jednotlivých podpor dle hlavních směrů. Jak se z grafu zřejmé, podnik přijímal nejvíce dotací právě v rámci Přímých plateb a poté z Programu rozvoje venkova. To je v souladu s celorepublikovým trendem (viz Obrázek 12).

Následující Tabulka 10 zobrazuje přehled jednotlivých druhů dotací na provozní činnost, které firma obdržela během jednotlivých let. Nejvíce peněžních prostředků 40 090 tis. Kč získala v rámci programu SAPS (Jednotná platba na plochu), dále 11 496 tis. Kč v rámci LFA (Dotace pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními) a dále pak 8 686 tis. Kč v rámci AOE (Agroenvironmentálně-klimatické opatření). Firma v uvedených letech čerpala na provozních dotacích v průměru 12 milionů ročně.

Tabulka 10: Dotace obdržené v letech 2010 – 2015 (tis. Kč)

Předmět dotace	Výše dotace v jednotlivých letech v tis. Kč						Celkem
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
SAPS	5 578	6 248	7 267	8 109	8 143	4 745	40 090
Top-UP	1 692	718	126	34	0	0	2 570
LFA	1 799	1 699	1 784	1 783	1 960	2 471	11 496
AEO	1 528	1 229	1 288	1 282	1 369	1 990	8 686
Plemenná činnost	65	44	41	42	64	0	256
Dotace na pojištění	129	124	71	123	111	216	774
Poradenství	28	0	0	0	40	0	68
Sadba brambor	23	13	12	28	23	17	116
Likvidace kadaveru	15	12	16	13	0	0	56
Dojné krávy	851	813	423	443	890	1 186	4 606
Podpora mléka	120		0	0	0	0	120
Tele masného typu	0	0	33	7	108	78	226
Přechodná vnitrostátní podpora	0	0	0	0	332	344	676
Podpora kontrol užítkovosti	0	0	0	0	0	67	67
Podpora ozdr. polních plodin	0	0	0	0	0	25	25
Mimořádná podpora dojnice	0	0	0	0	0	1	1
Dojnice welfare	0	0	0	0	0	353	353
Greening	0	0	0	0	0	2 600	2 600
Produkce bílkovinné plodiny	0	0	0	0	0	256	256
celkem	11 828	10 900	11 061	11 864	13 040	14 349	73 042

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Celkově firma na dotacích na provozní činnost v letech 2010 až 2015 získala 73 milionů Kč. V roce 2013 a 2015 také čerpala dotace na investice (viz Tabulka 11). V roce 2013 získal podnik dotace z operačního programu Životní prostředí, který byl vytvořen za účelem zajištění technologií do firem, které sníží množství amoniaku. Firma v rámci této dotace získala 679 tis. Kč na nákup rozmetadel. Další dotace na investice přišla od SZIF (Státní zemědělský intervenční fond), tato dotace byla určena na modernizaci zemědělských

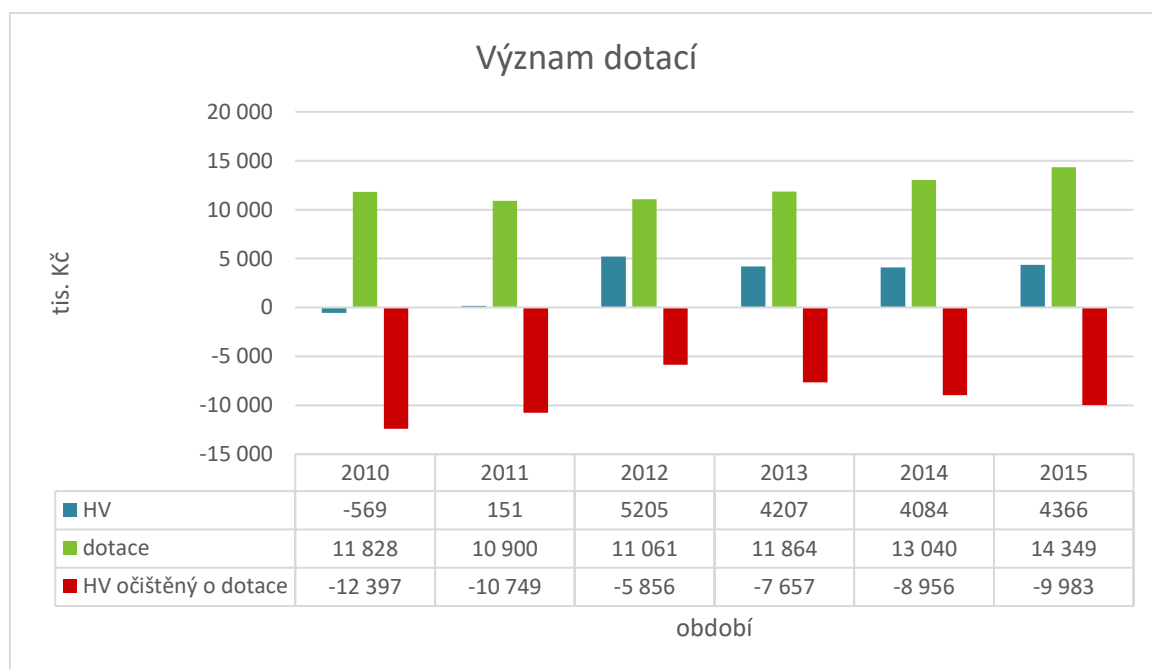
podniků. Podnik s jejím příspěvím (665 tis. Kč) vystavěl nové hnojiště. V roce 2015 získala firma dotace od PRV 2007 – 2013 v hodnotě 2 309 tis. Kč, z toho 1 687 tis. Kč na chladicí nádrže na mléko a 612 000 Kč na rekonstrukci oken kravínů v rámci zlepšení životního prostředí welfare.

Tabulka 11: Dotace na investice obdržené v letech 2013 a 2015 (tis. Kč)

Dotace na investice v tis. Kč	2013	2015	celkem
SFŽP ČR/MZP - OP životního prostředí, na technologie snížení amoniaku (rozmetadla)	679	0	679
SZIF - modernizace zemědělských podniků	665	0	665
PRV 2007 – 2013	0	2 309	2 309
celkem	1 344	2 309	3 653

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Za sledované období získala firma na dotacích téměř 77 mil. Kč. Následující Obrázek č. 29 zobrazuje význam dotací pro zemědělský podnik I. AGRO Oldřiš a.s. Na Obrázku je zobrazen vývoj hospodářského výsledku společnosti v tis. Kč za dané období, dále výše dotací v jednotlivých letech a hospodářský výsledek, který byl očištěn o dotace. Je zřejmé, že dotace podstatně ovlivňují hospodářský výsledek podniku. Kdyby podnik nepobíral dotační prostředky, hospodařil by se ztrátou. Tento vývoj kopíruje celorepublikový trend (viz Obrázek 11).

Obrázek 29: Význam dotací pro podnik I. AGRO Oldřiš (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Tabulka 12: Poměr dotací a tržeb k výnosům

Rok	Výnosy (tis. Kč)	Tržby za vl. výkony (tis. Kč)	Dotace (tis. Kč)	Podíl dotací na výnosech (%)	Podíl tržeb na výnosech (%)
2010	47 070	29 773	11 828	25,13	63,25
2011	51 627	36 782	10 900	21,11	71,25
2012	57 321	36 079	11 061	19,30	62,94
2013	59 349	43 782	13 208	22,25	73,77
2014	65 387	44 904	13 040	19,94	68,67
2015	60 389	38 862	16 658	27,58	64,35

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Z tabulky je zřejmé, že poměr dotací na výnosech se pohybuje v průměru okolo 22 %, což je vysoká hodnota, ovšem v zemědělství se nedá hovořit o extrému, ale o standardní situaci. Výnosy společnosti ve sledovaných letech rostou, v roce 2015 nastal mírný pokles. Tržby kopírují tento trend. Podíl tržeb na výnosech společnosti se v průměru pohybuje okolo 67 %, což je velice pozitivní trend. Dotace celkově během uvedených let pozvolně rostou. V uvedených letech dotace představují v průměru čtyřnásobek dosaženého zisku. Předchozí Obrázek 29 ukázal na hospodářském výsledku, jak by si podnik vedl bez dotací, Tabulka 12 ukazuje, že tržby se na výnosech společnosti podílejí z významnější části než dotace.

5.5.1 Zelená nafta

Další specifický externí zdroj financování zemědělského podniku ve formě podpory, představuje zelená nafta. Jedná se o vratku spotřební daně, která se od 1. března 2017 vztahuje pro naftu spotřebovanou v rostlinné i živočišné výrobě. Její koeficient je 4,98.

Následující Tabulka 13 zobrazuje výpočet výše vratky spotřební daně v roce 2015. Výše vratky v roce 2015 činila 920 638 Kč. Tato vratka byla pouze pro naftu spotřebovanou v rostlinné výrobě, neboť pro živočišnou výrobu vratka v tomto období nebyla.

Tabulka 13: Zelená nafta pro rok 2015

Zelená nafta pro rok 2015			
Náklady na PHM v RV (Kč)	Počet litrů nafty celkem	Koeficient vratky	Výše vratky spotřební daně (Kč)
5 361 146	184 867	4,98	920 638

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

5.6 Ostatní zdroje financování

Dle teorie se jedná např. o závazky vůči zaměstnancům z mezd, závazky vůči státnímu rozpočtu v důsledku posunu výplaty daní za vznikem daňových povinností, závazky z plateb pojistného sociálního a zdravotního pojištění vůči státnímu rozpočtu či daným pojišťovnám, krátkodobé výpůjčky od jiných podniků či podniků apod. Jedná se o různorodé krátkodobé zdroje financování. Může se také jednat o závazky nežádoucí.

Následující Obrázek 30 zobrazuje vývoj těchto krátkodobých ostatních zdrojů financování. Závazky vůči zaměstnancům, závazky ze sociálního a zdravotního zabezpečení a zdravotního pojištění, závazky vůči státu jsou během let 2010 – 2015 téměř konstantní. Závazky vůči zaměstnancům se ve sledovaných letech v průměru pohybovaly kolem 758 000 Kč, závazky ze sociální a zdravotního zabezpečení a zdravotního pojištění se pohybovaly v průměru okolo 405 000 Kč a závazky vůči státu v průměru činily 223 000 Kč. Závazky z obchodních vztahů v uvedených letech výrazně kolísaly. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2014, a to 5 124 000 Kč, kdy firma na konci roku nakoupila u dodavatele produkt na fakturu, která byla splatná až následující rok.

Obrázek 30: Ostatní krátkodobé zdroje financování (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

6 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

V následující kapitole uvede autorka zhodnocení provedených analýz, externích zdrojů financování zemědělského podniku a možná doporučení pro podnik.

6.1 Analýza poměrových ukazatelů a zlatých pravidel financování

Z analýzy poměrových ukazatelů vyplynulo, že firma I. AGRO Oldřiš a.s. je v dobré finanční situaci, většina poměrových ukazatelů má rostoucí trend i když ukazatele rentability vykazují v roce 2013 mírný pokles. Přesto není společnost v optimálním stavu, má problém s dodržováním doporučených hodnot či trendů finančních ukazatelů. Okamžitá, pohotová ani běžná likvidita nedosahovaly ve sledovaném období doporučených hodnot a většinou se k těmto hodnotám ani nepřibližovaly. Ukazatele likvidity byly vyšší, což je dobré pro finanční stabilitu, avšak podnik nevyužívá možností cizího kapitálu. Vysoká je i doba obratu zásob.

Ve sledovaných letech ukazatel finanční nezávislosti v podniku neklesl pod 77 %, což znamená, že podnik je stabilní a má nízkou hrozbu úpadku. Ukazatel úrokového krytí pak ukázal, že od roku 2012 zisk společnosti nepadne na zaplacení úroků.

Podnik se v uvedených letech neřídil zlatým bilančním pravidlem financování, neboť vlastní mnoho budov a půdy. Co se týká ostatních zlatých pravidel financování (zlaté poměrové pravidlo a zlaté pari pravidlo), podnik se jimi řídí.

6.2 Externí zdroje financování podniku zemědělského podniku

Pokud se podnik rozhodne financovat své kapitálové potřeby z externích zdrojů, očekává se od něj vysoká rentabilita takto vložených prostředků. Zemědělské podniky jsou v tomto ohledu omezeny, protože zemědělská výroba je charakteristická biologickým charakterem výroby a vyznačuje se:

- velkou závislostí na přírodních podmínkách,
- časovým nesouladem průběhu výrobního a pracovního procesu,
- dlouhým výrobním cyklem,
- náročností na vysoký stav zásob vlastní výroby,
- a sezónností práce.

Tyto odlišnosti od jiných průmyslových podniků omezují možnosti získávání finančních prostředků z vnějších zdrojů, neboť poukazují na rizikovost zemědělského podnikání. Jak

poukázala charakteristika externích zdrojů financování v českých zemědělských podnicích, zemědělský podnik má tak v podstatě na výběr z těchto externích zdrojů financování:

- bankovní úvěr a podnikatelský úvěr,
- leasing,
- dotace a podpory.

Pro české zemědělské podniky i pro podnik I. AGRO Oldřiš a.s. je získání prostředků prostřednictvím kapitálového trhu (emise akcií a dluhopisů), faktoringu či forfaitingu nákladné, komplikované a méně dostupné než získání úvěru. U úvěrů navíc záruky za případná rizika přebírá stát prostřednictvím PGRLF. Financování formou rizikového kapitálu je pro zemědělské podniky téměř nedosažitelné, neboť pro odvětví zemědělství je typická vysoká rizikovitost a nízká výnosnost. Tyto dva faktory, jsou důvodem pro nezájem investorů rizikového kapitálu.

6.2.1 Úvěry

Čerpání úvěrů zemědělskými podniky se rok, co rok zvyšuje. Tento relativně stabilní příliv komerčního bankovního či podnikatelského úvěru pro zemědělské podniky zajišťuje PGRLF, který zemědělským podnikům poskytuje podporu dotacemi části úroků z úvěrů a garancí úvěrů. Za rok 2015 si zemědělské podniky vzaly úvěry v celkové výši 52 367 mil. Kč. Zemědělské podniky nejvíce čerpají úvěry dlouhodobé. I přesto, že si zemědělské podniky půjčují často formou úvěru, zemědělství představuje jeden z nejspolehlivějších sektorů v národním hospodářství. Z části je to dáno i tím, že díky PGRLF mají tyto podniky výhodné úrokové sazby, a PGRLF také za úvěry poskytuje garanci.

Pro podnik I. AGRO Oldřiš a.s. znamenají úvěry významný příliv externího kapitálu. Společnost využívá úvěry bankovní a úvěry podnikatelské (úvěry od leasingových společností). Tyto úvěry využívá především k financování zemědělských strojů. V letech 2010 – 2015 si na úvěry koupila celkem 8 strojů v celkové výši 20 536 tis. Kč. Hlavním důvodem pro rozhodnutí o tomto externím zdroji financování je čerpání výhodných dotací v rámci programu PGRLF, díky kterým získají nižší úroky.

Výhodou financování zemědělského podniku pomocí úvěrů je, že není třeba jednorázový hotovostní výdaj na pořízení předmětu, zemědělský podnik má předmět zařazen ve svém majetku, předmět financování často slouží zároveň i jako garance za poskytnuté financování a zemědělské podniky mají možnost využití dotace od PGRLF a SZIF na nákup zemědělských

strojů, techniky či zemědělské půdy. Další výhodou úvěrování ve srovnání s tradičním druhem dotací je fakt, že podnikatelské subjekty jsou v úvěrovém vztahu přímo začleněny, a tím se eliminuje riziko nevhodného použití zdrojů. Úvěrové prostředky zpravidla bývají využívány rentabilněji než ostatní zdroje, to přispívá k vyššímu růstu produktivity. **Nevýhodou** tohoto zdroje financování pro podnik je, že pro přijetí bankovního úvěru musí podnik mít určité množství vlastních finančních prostředků, dále je pak pro přijetí bankovního úvěru nutné jištění ve formě zástav majetku. Souhrnná výše zástavního práva podniku I. AGRO Oldřiš a.s. na konci roku 2015 činila 13 702 tis. Kč. Další nevýhodou je, že výnosy a jistina musí být placeny včas, a to bez ohledu na to, v jaké je podnik situaci, a věřitelé mohou podniku klást určité omezující podmínky. V praxi to často funguje tak, že podnik získá úvěr s využitím dotace od PGRLF a podnik pro získání a udržení úvěru musí plnit zadané podmínky.

6.2.2 Leasing

Úvěrové financování převažuje v zemědělství nad financováním leasingem. Hlavním důvodem je možnost propojení úvěrového financování s dotačními programy PGRLF nebo Evropské unie, či s doprovodnými službami (např. pojištění). Zemědělské podniky využívají finanční a operativní leasing minimálně a spíše volí výše zmíněné úvěry od leasingových společností, kvůli výhodným úrokům od PGRLF.

Podnik I. AGRO Oldřiš a.s. v letech 2010 – 2015 využívá pouze podnikatelské úvěry od leasingových společností, finanční a operativní leasing nevyužívá.

I přesto, že zemědělské podniky využívají leasing minimálně, má řadu **výhod**. Jednu z nich představuje možnost získat nutné prostředky či zařízení, aniž podnik disponuje dostatečným kapitálem. Je to adekvátní náhrada úvěru, pokud podnik vykazuje velkou míru zadlužení a vyřízení leasingové smlouvy bývá rychlejší než získání úvěru. Další výhodou leasingu pro zemědělské podniky je okamžité používání předmětu leasingu a možnost sjednání nepravidelných splátek, která se hodí především kvůli sezónnosti práce a dlouhému výrobnímu cyklu zemědělského podniku. Další výhodou je, že riziko inflace nese leasingová společnost.

Za **nevýhodu leasingu** můžeme považovat fakt, že je dále pro zemědělské podniky v ČR oproti úvěrům nevýhodný. Další nevýhodou jsou pak omezení vlastnických práv uživatele, riziko spojené s odcizením nebo poničením předmětu přechází na uživatele, uživatel nemůže předčasně ukončit finanční leasing, pokud leasingová společnost vyhlásí bankrot, předmět leasingu se vrací dané leasingové společnosti a pokud nájemce předčasně ukončí leasing

v důsledku neschopnosti splácet, zpravidla má povinnost platit sankční úrok až do konce trvání leasingové smlouvy apod.

6.2.3 Dotace

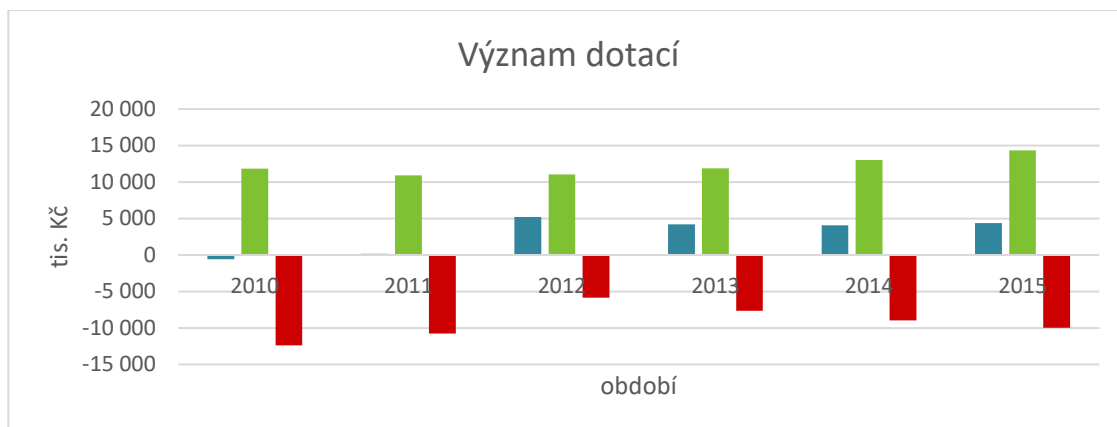
Dotace představují nejvýznamnější formu externího financování zemědělských podniků. Dotace do zemědělských podniků plynou z dotačních programů z Evropské unie, tyto programy jsou pak často kofinancované ze státního rozpočtu ČR. Dalším zdrojem dotací do zemědělství představují národní dotační programy, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR. Zemědělské podniky přijímají hned několik druhů podpor – Přímé platby, národní podpory rezortu MZe, podpory v rámci Společné organizace trhu, podpory v rámci Programu rozvoje venkova a podpory z ostatních rezortů. Největší podíl podpor připadá na Přímé platby. Podíl ze zdrojů EU na agrární politice ČR se každoročně zvyšuje.

Podnik I. AGRO Oldřiš a.s. využíval v letech 2010 – 2015 dotace v rámci programu Přímé platby, Programu rozvoje venkova 2007 – 2013, Programu rozvoje venkova 2014 – 2020, národní podpory rezortu MZe a podpory z ostatních rezortů. Celkem v uvedených letech získal provozní dotace v hodnotě 73 042 tis. Kč a investiční dotace v hodnotě 3 653 tis. Kč. Dotace představují v průměru více než čtyřnásobek dosaženého zisku.

V současné době zemědělské podniky v České republice nejsou schopny financovat svou činnost pouze ze svých zdrojů a jsou závislé na dotacích. Hlavní myšlenkou dotací ale není nákup nových zemědělských strojů. Dotace jsou zavedeny hlavně proto, aby se zabránilo velkým výkyvům na trhu s potravinami, pokud je neúroda nebo naopak nadúroda.

Dotace mají podstatný vliv na hospodářský výsledek zemědělských podniků, který je od roku 2004 kladný. Podpory rovněž dávají šanci i podprůměrným podnikům k další existenci.

Význam dotací je zásadní i pro podnik I. AGRO Oldřiš a.s., který pro přehlednost ještě jednou autorka zobrazí. Znázorňuje ho následující Obrázek 31. Kdyby podnik nepobíral dotační prostředky, hospodařil by se ztrátou.

Obrázek 31: Význam dotací

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Výhodou u dotací je samotné jejich získání samo o sobě. Pro podnik představují zdroj finančních prostředků, který ho nezadluží, neboť nevyžadují žádné protiplnění, a představují nenávratný a neúročený finanční zdroj. Jejich získání ani držení tak nepřináší v porovnání s jinými zdroji žádné náklady. Financování dotacemi pro daný podnik představuje výhodu v tom, že může financovat projekty, na které by jinak nemohl sehnat prostředky prostřednictvím bankovního úvěru, např. investiční dotace v roce 2015, kdy za peníze ze získaných dotací vystavěl podnik chladicí nádrž na mléko.

Velkou **nevýhodou dotací** představuje nejistota, zda zemědělský podnik dotace vůbec dostane. Např. v roce 2011 podnik odeslal žádost o dotaci na úpravu dojírny a této žádosti nebylo vyhověno, projekt nebyl schválen. To při přípravě realizace projektů způsobuje značné komplikace. Za další nevýhodu lze také považovat i jejich účelovost, kdy podnik musí dodržovat striktní podmínky nakládání a využívání daných finančních prostředků. Podnik musí prokázat, že finance byly použity na daný účel a musí dodržovat stanovené lhůty či limity. Další nevýhodou pak představuje administrativní náročnost.

6.3 Doporučení

Z finančního hlediska by se společnost měla zaměřit zejména na zkracování doby obratu zásob, což by jí pomohlo snížit potřebu pracovního kapitálu, a případně na dlouhodobé zlepšování hodnot likvidity.

Z hlediska externích zdrojů financování podniku, by se měla společnost zaměřit na získávání dalších dotačních programů. Například náklady na výrobu mléka dlouhodobě převyšují tržby za výrobu mléka. Následující Tabulka 14 zobrazuje rozdíl mezi výnosy a náklady na výrobu mléka ve společnosti I. AGRO Oldřiš a.s. v roce 2015. Výnosy z prodeje mléka jsou 15 998 tis. Kč, ale

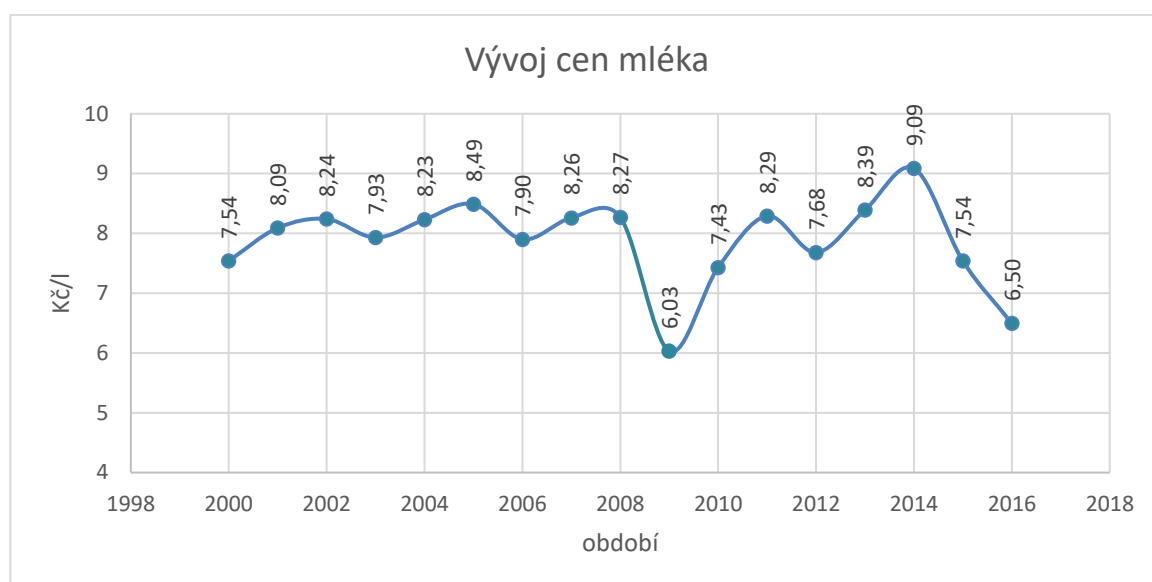
náklady na výrobu mléka se pohybují okolo 19 370 tis. Kč. Firma tedy v roce na výrobě mléka trátila 3 370 245 Kč.

Tabulka 14: Výroba mléka – rozdíl mezi výnosy a náklady v r. 2015

	2015
Výnosy z prodeje mléka (Kč)	15 998 000
Počet litrů mléka za rok (l)	2 133 067
Náklady na 1 litr mléka (Kč)	9,08
Náklady na výrobu mléka (Kč)	19 368 245
Výnosy-Náklady (Kč)	-3 370 245

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z výročních zpráv

Je to způsobeno hlavně tím, že vývoj ceny mléka se pohybuje na velmi nízké úrovni.

Obrázek 32: Vývoj ceny mléka v letech 2000 – 2016 (Kč/l)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Zelených zpráv [48];[49];[50];[51]

V roce 2015 byla cena mléka 7,5 Kč za 1 litr mléka, v roce 2016 tato cena klesla na 6,5 Kč za 1 litr mléka (Obrázek 31). Proto autorka doporučuje využít národní dotační programy, které mají pomoci zpracovatelům s výrobou nadstandardně kvalitního mléka v takzvaném režimu jakosti Q CZ. Jedná se o dotační program 19.A Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ. Jeho cílem je podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty u mléka a mléčných výrobků. Jedná se o program, který je jak pro velké, tak malé podnik a výše dotace by se pohybovala do 100 % prokázaných uhrazených uznatelných nákladů na předmět dotace,

maximálně však do 80 000 Kč na příjemce dotace. Tento program byl vypsán jak pro rok 2016, tak pro rok 2017. [7]

Zároveň s tímto programem však v roce 2016 běžela mimořádná podpora na snížení produkce mléka. Jejím cílem bylo zvrátit dlouhodobě zvyšující se produkci mléka na evropském i světovém trhu, řešit nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou a maximálně omezit propad cen mléka. Tuto dotaci však nemohl podnik využít, neboť je vázán svou intenzitou chovu skotu na další dotační tituly.

Další dotační program, který by mohl podnik využít je Modernizace zemědělských podniků, který je poskytován v rámci Osy I v Programu rozvoje venkova. Podnik tento program využil v roce 2015 na výstavbu chladicí nádrže a na rekonstrukci oken kravínů, v tomto roce by z něj mohl čerpat dotace na výstavbu jímky, hnojiště, seníků, senážních jam či dojírny.

Dále by podnik mohl využít programu Zemědělec z PGRLF, na nákup nemobilních strojů v rámci obnovy strojového parku. Podnik v uvedených letech na tento program nakupoval pouze mobilní stroje (traktory, kombajn či nakladače), ale v rámci tohoto programu by na úvěr mohl koupit např. nový stroj na zpracování půdy, který by podniku zajistil větší efektivitu výroby.

ZÁVĚR

Cílem této práce byla charakteristika jednotlivých externích zdrojů financování podniku včetně posouzení jejich výhod a nevýhod. Závěrečná část měla za cíl analyzovat využívání jednotlivých nástrojů externího financování ve vybraném podniku.

V teoretické části byly vymezeny jednotlivé externí zdroje financování – bankovní úvěry, obchodní úvěry, emise akcií, emise dluhopisů, rizikový kapitál, leasing, faktoring, forfaiting a dotace. U všech těchto zdrojů byla uvedena jejich charakteristika, včetně jejich výhod a nevýhod. V kapitole Dotace byly charakterizovány základní dotační programy, které může získat malý zemědělský podnik. V teoretické části bylo čerpáno z informací ze současného zákonného rámce, z teorie financí a ekonomiky podniku a z webových stránek Ministerstva zemědělství, které poskytuje informace o jednotlivých dotačních programech.

V úvodu praktické části autorka charakterizovala využití externích zdrojů financování v zemědělství ČR, a to bankovních úvěrů, leasingu, podnikatelských úvěrů a dotací.

V druhé kapitole praktické části představila autorka podnik I. AGRO Oldřiš a.s., jeho předmět podnikání, organizační strukturu a hospodářský výsledek. Následně pak autorka provedla analýzu poměrových ukazatelů a zlatých pravidel financování.

Třetí kapitola pak charakterizovala jednotlivé externí zdroje financování, které využívala vybraná společnost. Jednalo se o bankovní úvěry, podnikatelské úvěry, dotace a ostatní zdroje financování.

V závěru praktické části, v kapitole Zhodnocení a doporučení, autorka zhodnotila analýzy a vybrané externí zdroje financování podniku a doporučila konkrétní kroky pro další možné financování.

V praktické části pak autorka čerpala ze Zelených zpráv o stavu zemědělství ČR, které zpracovalo Ministerstvo zemědělství, dále pak z poskytnutých interních materiálů, a především z výročních zpráv podniku či z rozhovoru s odpovědnými pracovníky.

Financování zemědělského podniku s sebou nese různá specifika. Tyto odlišnosti od jiných průmyslových podniků omezují možnosti získávání finančních prostředků z externích zdrojů. Jak poukázala charakteristika externích zdrojů financování v českých zemědělských podnicích, zemědělský podnik si může v podstatě vybrat pouze z bankovních úvěrů, podnikatelských úvěrů, leasingu a dotací.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Celní správa: *Zelená nafta* [online]. 2017 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/mineraly/Stranky/ZN.aspx>
- [2] ČERNOHORSKÝ, J. TEPLÝ, P., *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [3] Databáze ARAD: Statistická data – Úvěry. ČNB [online]. 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=AABBA&p_lang=CS
- [4] DOLEŽAL, J., MÁCHAL, P., LACKO, B. a kol. *Projektový management podle IPMA.II*. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012, str. 499
- [5] Dotace (eAgri): *Národní dotace* [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>
- [6] Dotace (eAgri): *Struktura dotačních zdrojů* [online]. 2016 [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>
- [7] Dotace: *Výzva MZe k podávání žádostí pro rok 2017 k DP 19.A. a 20.A* [online]. 2017 [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/zasady-pro-rok-2017/vyzva-ministerstva-zemedelstvi-zadatelum.html>
- [8] HRDÝ, M. a STROUHAL, J. *Finanční řízení*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-580-9.
- [9] Jak začít podnikat v zemědělství, zpracoval Ústav zemědělské ekonomiky a informací [online]. 2016 [cit. 2016-12-01] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/aktuality/jak-zacit-podnikat-v-zemedelstvi.html>
- [10] KISLINGEROVÁ, E. *Oceňování podniku*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9529-1.
- [11] KLONOWSKI, D. *Strategic entrepreneurial finance: from value creation to realization*. 1 st.ed. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-041-5633-567.
- [12] KORÁB, V., MIHALISKO, M. *Založení a řízení podniků*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2008. ISBN 978-80-214-3792-0.

- [13] LÍZALOVÁ, L. *Problematika financování zemědělských podniků*. Brno, 2007. Disertační práce. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita. Vedoucí práce: Prof. Ing. Iva Živělová, CSc.
- [14] MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 2013. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9.
- [15] MAREŠ, S. *Zdroje financování podniku*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004. ISBN 80-867-5412-X.
- [16] Náplň činnosti. PGRLF [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/o-spolecnosti/napln-cinnosti/>
- [17] Národní doplňkové platby. Dotace (eAgri) [online]. 2015 [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/narodni-doplnekove-platby/>
- [18] NÝVLTOVÁ, R., MARINIČ, P. *Finanční řízení podniku: Moderní metody a trendy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3158-2.
- [19] POLÁČKOVÁ, J. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství*. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010, 73 s. ISBN 978-808-6671-758. Dostupné z: http://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/metodika_kalkulace.pdf
- [20] Programy. PGRLF [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/programy/>
- [21] REJNUŠ, O. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.
- [22] REŽŇÁKOVÁ, M.; ZINECKER, M. *Finanční management, II.*, 2. vyd. Brno: VUT v Brně, Fakulta podnikatelská, 2003. ISBN: 80-214-2488- 5.
- [23] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozš. vyd. Praha: Grada, 2010, 139 s. ISBN 978-80-247-3308-1.
- [24] RŮČKOVÁ, P., ROUBÍČKOVÁ, M. *Finanční management*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-4047-8.
- [25] SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007, v, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.
- [26] SHIM, J. K. a SIEGEL J. G. *Financial management*. Hauppauge, N.Y.: Barron's Educational Series, c2008. Barron's business library. ISBN 07-641-3940-1.

- [27] Souhrnný zemědělský účet – archiv - 2016 – 2010. ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/souhrnny-zemedelsky-ucet-predbezne-vysledky-2016>
- [28] Souhrnný zemědělský účet - předběžné výsledky - 2016. ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/souhrnny-zemedelsky-ucet-predbezne-vysledky-2016>
- [29] Společná organizace trhu. SZIF: Státní zemědělský intervenční fond [online]. 2016 [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/spolecna-organizace-trhu>
- [30] SYNEK, M. a KISLINGEROVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxv, 445 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.
- [31] SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.
- [32] ŠIMAN, J. a PETERA, P. *Financování podnikatelských subjektů: teorie pro praxi*. V Praze: C.H. Beck, 2010. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-117-8.
- [33] TAN, Ch. H. *Financing for entrepreneurs and businesses*. 2nd. ed. Singapore: Singapore University Press, 2001. ISBN 99-716-9248-1.
- [34] TETŘEVOVÁ, L. *Financování projektů*. Praha. ISBN 80-869-4609-6.
- [35] *Účetnictví podnikatelů: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2016* Praha: ASPI, 2007. Meritum (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-050-0.
- [36] Úprava leasingu v právu ČR. *Česká leasingová a finanční asociace* [online]. 2013 [cit. 2016-11-28]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/index.php?textID=41>
- [37] VALACH, J. *Finanční řízení podniku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-861-1921-1.
- [38] VALACH, J. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, c1997. ISBN 80-901-9916-X.
- [39] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2009, Oldřiš, 2010, 24 s.
- [40] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2010, Oldřiš, 2011, 25 s.
- [41] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2011, Oldřiš, 2012, 28 s.
- [42] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2012, Oldřiš, 2013, 29 s.

- [43] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2013, Oldřiš, 2014, 29 s.
- [44] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2014, Oldřiš, 2015, 31 s.
- [45] Výroční zpráva I. AGRO Oldřiš a.s. za rok 2015, Oldřiš, 2016, 29 s.
- [46] Výroční zpráva o činnosti STÁTNÍHO ZEMĚDĚLSKÉHO INTERVENČNÍHO FONDU a účetní závěrka za rok a.s. za rok 2015, Praha, 2015, 99 s. [online]. 2017 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/vyrocní-zpravy>
- [47] Výroční zpráva PGRLF a.s. za rok 2015, Praha, 2015, 51 s. [online]. 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.pgrlf.cz/wp-content/uploads/2016/06/VZ2015.pdf>
- [48] Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2012, zpracoval pod gescí MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha 2012. [online]. 2016 [cit. 2016-12-01] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocní-a-hodnotící-zpravy/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2012.html>
- [49] Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2013, zpracoval pod gescí MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha 2013. [online]. 2016 [cit. 2016-12-01] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocní-a-hodnotící-zpravy/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2013.html>
- [50] Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2014, zpracoval pod gescí MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha 2014. [online]. 2016 [cit. 2016-12-01] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocní-a-hodnotící-zpravy/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2014.html>
- [51] Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2015, zpracoval pod gescí MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha 2015. [online]. 2016 [cit. 2016-12-01] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocní-a-hodnotící-zpravy/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2015.html>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Rozvaha I. AGRO Oldřiš a.s. v letech 2010 - 2015

Příloha B Výkaz zisku a ztráty I. AGRO Oldřiš a.s. v letech 2010 - 2015

Příloha A

	ROZVAHA		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	AKTIVA CELKEM	001	86017	88111	94191	94369	104989	103726
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002	0	0	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek	003	50198	50960	53373	52792	58421	58273
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	25	19	14	8	2	0
B. I. 1.	Zřizovací výdaje	005	0	0	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	006	0	0	0	0	0	0
3.	Software	007	0	0	0	0	0	0
4.	Ocenitelná práva	008	0	0	0	0	0	0
5.	Goodwill	009	0	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	010	25	19	14	8	2	0
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	011	0	0	0	0	0	0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	012	0	0	0	0	0	0
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	013	48789	49557	51964	51390	57039	58253
B. II. 1.	Pozemky	014	2844	3296	3728	4176	4203	5391
2.	Stavby	015	28050	27188	26332	26232	29057	26958
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	016	13004	15735	18733	17650	20829	23083
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	017	0	0	0	0	0	0
5.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	018	2733	2551	2826	2986	2714	2670
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	019	0	0	0	0	0	0
7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	020	676	695	215	216	106	137
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	021	76	92	130	130	130	14
9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	022	1406	0	0	0	0	0
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	023	1384	1384	1395	1394	1380	20
B. III. 1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	024	0	0	0	0	0	0
2.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	025	0	0	0	0	0	0
3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	026	1384	1384	1395	1394	1380	20
4.	Půjčky a úvěry - ovládající a řídicí osoba, podstatný vliv	027	0	0	0	0	0	0
5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	028	0	0	0	0	0	0
6.	Požizovaný dlouhodobý finanční majetek	029	0	0	0	0	0	0
7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	030	0	0	0	0	0	0

	ROZVAHA		2010	2011	2012	2013	2014	2015
C.	Oběžná aktiva	031	33236	34264	38804	37963	43683	43149
C. I.	Zásoby	032	17849	16046	18389	17839	18856	18618
C. I. 1.	Materiál	033	806	626	689	1326	2089	2746
2.	Nedokončená výroba a polotovary	034	3343	3372	3359	3488	4144	4513
3.	Výrobky	035	7788	6182	8280	7183	7233	6863
4.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	036	5912	5866	6061	5842	5390	4496
5.	Zboží	037	0	0	0	0	0	0
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	038	0	0	0	0	0	0
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	039	0	0	0	388	388	129
C. II. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	040	0	0	0	0	0	0
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	041	0	0	0	0	388	129
3.	Pohledávky - podstatný vliv	042	0	0	0	388	0	0
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	043	0	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044	0	0	0	0	0	0
6.	Dohadné účty aktivní	045	0	0	0	0	0	0
7.	Jiné pohledávky	046	0	0	0	0	0	0
8.	Odložená daňová pohledávka	047	0	0	0	0	0	0
C. III.	Krátkodobé pohledávky	048	4570	6198	11092	5769	5318	9592
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	049	3200	5127	7776	4882	4855	3514
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	050	0	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky - podstatný vliv	051	0	0	0	0	0	0
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	052	0	0	0	0	0	0
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053	0	0	0	0	0	0
6.	Stát - daňové pohledávky	054	277	35	855	39	276	904
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	681	757	57	46	76	51
8.	Dohadné účty aktivní	056	157	0	230	135	111	5123
9.	Jiné pohledávky	057	255	279	2174	1055	0	0
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	058	10817	12020	9323	13967	19121	14810
C. IV. 1.	Peníze	059	22	54	67	10	8	127
2.	Účty v bankách	060	10795	11966	9256	13957	19113	14683
3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly	061	0	0	0	0	0	0
4.	Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	062	0	0	0	0	0	0
D. I.	Časové rozlišení	063	2583	2887	2014	3614	2885	2304
D. I. 1.	Náklady příštích období	064	25	22	19	31	28	25
2.	Komplexní náklady příštích období	065	0	0	0	0	0	0
3.	Příjmy příštích období	066	2558	2865	1995	3583	2857	2279

	ROZVAHA		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	PASIVA CELKEM	067	86017	88111	94191	94369	104989	103726
A.	Vlastní kapitál	068	68114	68264	73469	77676	81760	86127
A. I.	Základní kapitál	069	67100	67100	67100	67100	67100	67100
A. I. 1.	Základní kapitál	070	67100	67100	67100	67100	67100	67100
2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	071	0	0	0	0	0	0
3.	Změny základního kapitálu	072	0	0	0	0	0	0
A. II.	Kapitálové fondy	073	0	0	0	0	0	0
A. II. 1.	Emisní ážio	074	0	0	0	0	0	0
2.	Ostatní kapitálové fondy	075	0	0	0	0	0	0
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	076	0	0	0	0	0	0
4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností	077	0	0	0	0	0	0
5.	Rozdíly z přeměn společností	078	0	0	0	0	0	0
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	079	3936	3936	3943	4204	4415	4621
A. III. 1.	Zákonný rezervní fond / Nedělitelný fond	080	3936	3936	3943	4204	4415	4621
2.	Statutární a ostatní fondy	081	0	0	0	0	0	0
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	082	-2353	-2923	-2779	2165	6161	10040
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	083	0	0	0	2165	6161	10040
2.	Neuhrazená ztráta minulých let	084	-2353	-2923	-2779	0	0	0
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	085	-569	151	5205	4207	4084	4366
B.	Cizí zdroje	086	17903	19847	20722	16693	23229	17599
B. I.	Rezervy	087	0	999	1998	1676	3353	1056
B. I. 1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	088	0	999	1998	1676	3353	1056
2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	089	0	0	0	0	0	0
3.	Rezerva na daň z příjmů	090	0	0	0	0	0	0
4.	Ostatní rezervy	091	0	0	0	0	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky	092	4602	4478	5091	4621	5151	5261
B. II. 1.	Závazky z obchodních vztahů	093	600	600	600	0	0	0
2.	Závazky - ovládající a řídicí osoba	094	0	0	0	0	0	0
3.	Závazky - podstatný vliv	095	781	781	781	414	313	0
4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	096	0	0	0	0	0	0
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	097	0	0	0	0	0	0
6.	Vydané dluhopisy	098	0	0	0	0	0	0
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	099	0	0	0	0	0	0
8.	Dohadné účty pasivní	100	0	0	0	0	0	0
9.	Jiné závazky	101	0	0	0	0	0	0
10.	Odložený daňový závazek	102	3221	3097	3710	4207	4838	5261

	ROZVAHA		2010	2011	2012	2013	2014	2015
B. III.	Krátkodobé závazky	103	5420	3383	2870	3024	6395	3186
B. III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	104	3565	1235	1466	1571	5124	1452
2.	Závazky - ovládající a řídicí osoba	105	0	0	0	0	0	181
3.	Závazky - podstatný vliv	106	0	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	107	0	0	0	0	0	0
5.	Závazky k zaměstnancům	108	721	705	740	753	776	853
6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	109	389	383	406	396	404	451
7.	Stát - daňové závazky a dotace	110	81	387	244	304	80	241
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	111	0	0	0	0	0	0
9.	Vydané dluhopisy	112	0	0	0	0	0	0
10.	Dohadné účty pasivní	113	558	555	12	0	0	3
11.	Jiné závazky	114	106	118	2	0	11	5
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	115	7881	10987	10763	7372	8330	8096
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	116	7528	8123	7373	4272	5473	5158
2.	Krátkodobé bankovní úvěry	117	353	2864	3390	3100	2857	2938
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	118	0	0	0	0	0	0
C. I.	Časové rozlišení	119	0	0	0	0	0	0
C. I. 1.	Výdaje příštích období	120	0	0	0	0	0	0
2.	Výnosy příštích období	121	0	0	0	0	0	0

Příloha B

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY			2010	2011	2012	2013	2014	2015
I.	Tržby za prodej zboží	01	0	0	0	0	0	0
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	0	0	0	0	0	0
+	Obchodní marže	03	0	0	0	0	0	0
II.	Výkony	04	30733	37181	40704	45138	47633	40105
II. 1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	29773	36782	36079	43782	44904	38862
2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	-1261	-1623	2143	-1193	254	-914
3.	Aktivace	07	2221	2022	2482	2549	2475	2157
B.	Výkonová spotřeba	08	23274	26290	26658	30401	32704	30140
B. 1.	Spotřeba materiálu a energie	09	15337	18467	19364	20750	22566	21029
B. 2.	Služby	10	7937	7823	7294	9651	10138	9111
+	Přidaná hodnota	11	7459	10891	14046	14737	14929	9965
C.	Osobní náklady	12	13921	14146	14578	14950	15349	15765
C. 1.	Mzdové náklady	13	10029	10226	10526	10784	11140	11491
C. 2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	208	197	207	208	191	175
C. 3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	3393	3458	3571	3608	3665	3767
C. 4.	Sociální náklady	16	291	265	274	350	353	332
D.	Daně a poplatky	17	249	202	164	162	170	147
E.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18	5516	5836	5873	6490	6941	7624
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	19	3505	2191	2266	1575	3112	1749
III. 1	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	3194	1746	1831	1203	2168	1205
III. 2	Tržby z prodeje materiálu	21	311	445	435	372	944	544
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	22	2383	1006	1031	976	1952	981
F. 1	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	2127	611	670	6644	1079	499
F. 2	Prodaný materiál	24	256	395	361	312	873	482
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	25	0	999	999	-322	1676	0
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	12550	11804	12140	12244	14041	15116
H.	Ostatní provozní náklady	27	2414	2300	1399	1070	1210	1044
V.	Převod provozních výnosů	28	0	0	0	0	0	0
I.	Převod provozních nákladů	29	0	0	0	0	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření	30	-969	397	4408	5230	4784	1269

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY		2010	2011	2012	2013	2014	2015	
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31	0	0	0	300	3150	
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32	0	0	0	14	1360	
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	0	0	1808	0	0	
VII. 1.	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34	0	0	0	0	0	
VII. 2.	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	35	0	0	0	0	0	
VII. 3.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	0	0	1808	0	0	
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0	0	0	0	0	
K.	Náklady z finančního majetku	38	0	0	0	0	0	
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39	0	0	0	0	0	
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40	0	0	0	0	0	
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti (+/-)	41	0	0	0	0	-2297	
X.	Výnosové úroky	42	242	439	394	50	73	
N.	Nákladové úroky	43	319	573	501	441	296	
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	40	12	9	331	196	
O.	Ostatní finanční náklady	45	100	62	36	31	23	
XII.	Převod finančních výnosů	46	0	0	0	0	0	
P.	Převod finančních nákladů	47	0	0	0	0	0	
*	Finanční výsledek hospodaření	48	-137	-184	1674	-92	-1461	4037
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	49	-537	62	877	942	927	940
Q. 1.	- splatná	50	0	186	264	445	296	517
Q. 2.	- odložená	51	-537	-124	613	497	631	423
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	-569	151	5205	4196	4072	4366
XIII.	Mimořádné výnosy	53	0	0	0	11	12	0
R.	Mimořádné náklady	54	0	0	0	0	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	55	0	0	0	0	0	0
S. 1.	- splatná	56	0	0	0	0	0	0
S. 2.	- odložená	57	0	0	0	0	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	0	0	0	11	12	0
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	0	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	60	-569	151	5205	4207	4084	4366
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	61	-1106	213	6082	5149	5011	5306